

Egy hét a világpolitikában

HÉTFŐ: — Moszkvában érkezett az algériai államfő — Befejezte munkáját a stockholmi békekonferencia — Bejrút mellett ülésezik az arabközi közvetítő bizottság

KEDD: — Világszerte felháborodást keltett az izraeli légitörvénytámadása az iraki atomreaktor ellen — Varsóban összeült a LEMP Központi Bizottságának 11. plénuma

SZERDA: — A mexikói elnök megkezdte tárgyalásait az USA-ban — Szuzuki japán miniszterelnök Hamburgban Schmidt kancellárral tárgyal — Hazánkba érkezett a nigériai elnök

CSÜTÖRTÖK: — Moszkvában közzétették annak a levélnek a szövegét, amelyet az SZKP Központi Bizottsága a LEMP Központi Bizottságához intézett — Weizsäcker választották Nyugat-Berlin kormányzó polgármesterévé — Ali Kestmand lett Afganisztán miniszterelnöke

PÉNTEK: — Moszkvában megkezdte tanácskozását az úgynevezett Palme-bizottság — Leonid Breznyev fogadta Olof Palmét — Khomeini ajatollah kinevezte az iráni hadsereg új főparancsnokát — A szaúd-arábiai király londoni látogatása után Párizsba utazott

SZOMBAT: — Öt új miniszter a lengyel kormányban — Iraki-izraeli szőpárba az ENSZ Biztonsági Tanácsának ülésén — Banisadr iráni köztársasági elnök a személye elleni összeesküvésekről beszél — Arafat Algírban tárgyal

A HÉT HÁROM KÉRDÉSE

Milyen új tényezők jellemzik a lengyelországi helyzetet?

A súlyos politikai, gazdasági és társadalmi válsággal küzdő Lengyelország életében fontos fejleményeket hozott az elmúlt hét. A Lengyel Egyesült Munkáspárt Központi Bizottságának 11. plénumára megvitatták a párt Politikai Bizottságának jelentését, a vitában felszólalók állást foglaltak a Szovjetunió Kommunista Pártja Központi Bizottságának a LEMP KB-hez intézett levelével kapcsolatban, a levélben megfogalmazott elvtársi figyelmeztetés és marxista-leninista helyzet-elemzés ügyében.

Az úgynevezett arab négyes bizottság tárgyalódelegációi egy libanoni tűzszünet elérésének lehetőségéről tanácskoztak. Képünkön: a bejrúti megbeszéléseket Elias Szarkisz libanoni elnök vezette

Ami a szovjet párt levelet illeti, hangsúlyosan szólt arról, hogy a szocializmus Lengyelországban fenyegető rendkívül súlyos veszély egyúttal a független lengyel állam létét is fenyegeti. A lengyelországi válság, által okozott nehézségeket kihasználta a szocializmus elleneségei — állapította meg az SZKP KB, majd rámutatott arra, hogy különös aggodalomra ad okot az a helyzet, amely magán a LEMP-en belül alakult ki. A párt rendkívül kongresszusig alig egy hónap van hátra. Előkészítése során azonban mindinkább a szocializmussal szemben álló erők válnak hangadóvá. Nem lehet kizárni, hogy a kongresszuson ezek az erők kísérletet tesznek arra, hogy döntő vereséget mérjenek a párt marxista-leninista erőire.

A szocialistaellenes erők támadása Lengyelországban veszélyezteti az egész szocialista közösséget — hangsúlyozta az SZKP KB a lengyel pártokhoz intézett levelében. Ugyanakkor leszögezte: van még lehetőség arra, hogy ne engedjék a legrosszabb bekövetkezést és megakadályozzák Lengyelországban a nemzeti katasztrófát. Mi a megoldás? A társadalom valamennyi egészséges erejét mozgósítani kell az osztályellenes viszályszaverezésre, az ellenforradalommal szembeni harcra.

Időközben a Szolidaritás varsói tagozata — a Reuter

Lehet-e beszélni a leszerelési tömegmozgalom megerősödéséről?

Igen! Mind több nyugat-európai politikus és publicista, tudós és békeharcos, ifjúsági és nőszervezet hallatja hangját a fegyverkezési hajszát megfékezésére érdekében. A héten egész sor esemény tanúsította ezt. Elég talán Egon Bahr nyugatnémet szocialdemokrata politikus moszkvai tárgyalásaira, a stockholmi békekonferencia határozataira vagy az úgynevezett Palme-bizottság moszkvai eszmecserejére utalni.

Nyilvánvaló, hogy az új meg új kezdeményezéseknek

Leonid Breznyev Moszkvában fogadta Olof Palmét. A svéd politikus az általa létrehozott, leszerelési és biztonsági kérdésekkel foglalkozó nemzetközi bizottság ülésén vesz részt a szovjet fővárosban (Telefó: TASZSZ — MTI — KS)

nyagon is megvan az indokoltaságuk. Vagy két év áll rendelkezésre annak a veszélyes NATO-tervnek a megakadályozására, amelynek értelmében Nyugat-Európában majdnem 600 atomrakétát akarnak elhelyezni — a Szovjetunió és a többi szocialista ország ellen. Világos, hogy ezek a rakéták, ha egyszer angol, belga, holland, nyugatnémet és olasz területen elhelyezik őket, célponttá változtatják környezetüket, Nyugat-Európa

Nem véletlen, hogy annyi leszerelési kezdeményezés indul el Moszkvából vagy talál a szovjet fővárosban megfelelő, kedvező színhelyre. A szovjet politika, amint ezt Leonid Breznyevnek az algériai államfő látogatása alkalmából tett kijelentései jelezték, a tárgyalások és a megegyezés politikája. S a hét végén a szovjet fegyverkorlátozási, leszerelési, tárgyalási javaslatok levél formájában újra eljutottak számos nyugati politikushoz.

Japánban sorozatos tiltakozó akciókra került sor a Midway nevű amerikai repülőgép-anyahajó látogatása miatt, mivel a feltételezések szerint atomeszközöket is szállított. Képünkön: egy tókói tömeggyűlés több tízezer felvonulója követelte a kormánytól a japán atomtilalmi rendelkezések következetes betartását

több térségét. S az is mind jobban látható, hogy a tengeren túl egyesek „az első atomcsapás”, „a preventív atomháború” gondolatával kacérkodnak...

Megfigyelhető, hogy a nyugat-európai szocialdemokrácia és annak több kimagasló alakja (Willy Brandt, Olof Palme, Egon Bahr) aktivizálódk. Helyenként még személyes ambíció is közrejátszik, nemcsak a béke ügye melletti elkötelezettség. (A svéd Palméról például azt beszélgetik, hogy Kurt Waldheim utódja lehet az ENSZ főtitkári posztján.) Viszont épp az a tény, hogy egyéni törekvések szolgálatában is hasznos lehet a leszerelés szorgalmazása, azt mutatja, mennyire megfelel a fegyverkorlátozás a népek igényeinek, vágyainak.

Van-e háborús veszély a Közel-Keleten az izraeli támadások nyomán?

Anélkül, hogy a különböző izraeli akciók (légitámadás az iraki atomreaktor ellen, kommandóbevetések libanoni palesztin állások ellen) veszélyességét lebecsüljünk, azt kell mondanunk, hogy higgadtabb a világviszhang, mint gondolni lehetett volna. A tőkés világ reagálását például mindig a tőzsdéken mérheti le a politikai megfigyelő. Nos, az iraki atomreaktor szétbombázásának a hírére az arany ára felszokott, de másnap már a korábbi árfolyam alá süllyedt. Azt mutatta ez, hogy nem hisznek háború lehetőségében, sokkal inkább

Moszkvában folytatott tárgyalásokat az algériai elnök. Képünkön: Leonid Breznyev közömbös Ben Zedid Sadit, az észak-afrikai ország vezetőjét (Fotó — TASZSZ — MTI — KS)

izraeli belpolitikai indítékú erőfeszítésnek minősítik a légitámadást, amely — különben, másutt is más korokban — „casus belli”, háborút kiváltó ok lett volna.

Június 30-án lesz az izraeli parlamenti választás. Begin úgy akarja megnyerni, hogy magát tünteti fel az izraeli nép egyetlen megvédelmezőjének. S a jelek szerint könnyű dolga van, amikor meg akarja lovagolni az izraeli nacionalizmust, sovinizmust. Persze, még így sincs lefutva az izraeli választási verseny. A hihetetlen méretű infláció, a növekvő munkanélküliség, az elvándorlás és még sok egyéb tényező szintén beleszólhat a választási eredménybe. S akárki lesz az új

kormányfő, előbb-utóbb kénytelen lesz engedni a USA olajérdekeinek tenni az USA olajérdekeinek figyelembevételével épp úgy, mint az arab (mindenekelőtt a palesztin) ellenállás hatására.

Washington és Tel-Aviv-ot ugyanis egyformán el kell hogy gondolkodtassa: az izraeli hajthatatlanság arra készítette egyik-másik Amerika-barát arab országot, hogy a Szovjetunióval létesítsen új kapcsolatokat. S az iraki atomreaktorra ledobott, amerikai eredetű bombák robbanásának szele újra egymás mellé sodort olyan arab országokat, amelyek mostanában szembekerültek egymással.

Pályi József

Befejeződtek a magyar-nigériai tárgyalások

(Folytatás az 1. oldalról)

Kürtöző harsant, a díszszóalj parancsnoka jelentést tett a nigériai elnöknek, majd felcsendült a két ország himnusza. Ezután Alhadzi Shehu Shagari Losonci Pál társaságában elhaladt a díszszóalj előtt. A nigériai elnök és kíséretének tagjai elkészítettek a házigazda magyar vezetőktől, a budapesti diplomáciai képviselőknek a búcsúztatásukra megjelent vezetőitől, hazájuk nagykövetségének diplomataitól és a Magyarországon tanuló nigériai diákok képviselőitől.

Az ünnepélyes aktus —

amelyet sok száz budapesti lakos is végignézett — a katonai díszszóaljnak a Rákóczi-induló hangjaitól kísért díszmenetével zárult, amelyet Alhadzi Shehu Shagari és Losonci Pál együtt tekintett meg. Ütörök virágcsokrot nyújtottak át az afrikai ország államfőjének, majd Losonci Pál és Alhadzi Shehu Shagari szívélyes kézfogással vett búcsút egymástól.

A vendégek gépkocsiba szálltak, és díszmotorosok kíséretében a Feriegyi repülőterre hajtottak.

A nigériai elnök különgépe fél 11-kor emelkedett a magasba a budapesti légikikötőből. (MTI)

Befejezte látogatását a szaúd-arábiai uralkodó

PÁRIZS

Khaled király, szaúd-arábiai uralkodó mindössze hatórás párizsi látogatása befejeztével szombaton este továbbutazott Genfbe.

Mint már jelentettük, Khaled és vendéglátója, Mitterrand francia köztársasági elnök megbeszélésein gazdasági kérdések, a közel-keleti problémák és a Szaúd-Arábiába irányuló francia fegyverszállítások témái szerepeltek.

Khaled elutazása előtt bátyja, Szultan herceg tájékoztatta a sajtót, mint mondták, a szaúdi uralkodó „teljes mértékben elégedetten hagyhatja el Franciaországot. A két államfő minden kérdésben egyetértett, vagy külön nyilatkozatokat adott ki, vagy közleményeket vallott, akár a Közel-Keletről, akár Európáról, akár más nemzetközi kérdésekről volt szó.”

325 éves a hajdúnánási gimnázium

(Folytatás az 1. oldalról)

pártbizottság első titkára, Tarr Sándor, a Hajdúnánási városi Tanács elnöke — részvételével, a Körösi Csoma Sándor Gimnázium patinás épülete előtti téren az eltelt évszázadokat idézően szólalt meg a Himnusz, s készítette kegyeltteljes emlékezésre az egybegyűlteket.

Ünnepi beszédet Szekeres Antal mondott, aki hangsúlyozta, hogy Hajdúnánási mindig is rendkívüli odaadással viseltetett a művelődés ügyéért. Gimnáziumának története a fennmaradásáért folytatott küzdelem története. Sokszor nehéz körülmények között teljesítette feladatát, de mindig a haladás mellett áll. Felkarolta a szegénysorsú tanulókat, a nép iskolája volt, az egykori református főgimnázium a felszabadulás után még szélesebbre tárta kapuit. Ma is példaadó eredményességgel dolgozik, megerősítette haladó hagyományait, amit annak is köszönhet, hogy a város továbbra is szívügyének tekintik iskolájának gondját. Az 1906-ban emelt, ma már korszerűnek aligha nevezhető épület szimbóluma a tudás, a tanulás és a művelődés iránti szükségleteknek, amit a nehezebb körülmények ellenére magas szinten elégit ki az iskola tantestülete és vezetősége.

A méltató szavak után Balogh Béla, a gimnázium igazgatója tekintette át az eltelt évszázadokat, majd Körösi Csoma Sándor oldalági leszármazottja, Csoma Gyula leleplezte a gimnázium névadójának szobrát. Barcsa István alkotását. Ezt követően a város és az iskola vezetői koszorúkat helyeztek el Körösi Csoma Sándor szobránál.

A hajdúnánási gimnázium egyhetes jubileumi rendezvénysorozata ma, vasárnap sportrendezvényekkel ér véget.

Üz a nagy

„Nem is nagy, nem is egy kézigyintessel a dollar akadályok, az áruáramlások képzeli-gondolmái látott nagykereskedelmi ennire egyszerű, noha a sok irányból érkező árucikkek érték a termelő és a zé „szorult” nagykeresked

Ha valaki egy termelő vállalat értékesítéssel foglalkozó szakterületét megkérdezi, hogy kinek szeretné eladni áruját, az esetek döntő többségében a termékért a gyártó kapuban jelentkező kereskedőt választaná. Hiszen a havonkénti, ütemezett szállítási kötelezettségmentesül a gyár, ráadásul nagykereskedelmi árakkal osztozni lehet, s emellett a minisztériumi elvárások „kipipálható”, amely az útjának rövidítését tűzi célul.

Ha egy kiskereskedelmi vállalat beszerzőjét kérdezzük meg, honnan, kitől vásárol szívesen, az esetek többségében a közvetlen ipari partnertől történő vételt említi. Hiszen ily módon a pénzügyeket azonnal ki lehet elégíteni, a nagykereskedelmi árakkal megosztható, és a kereskedelmi vállalat is megteheti az áru útjának rövidítését célzó belkereskedelmi minisztériumi elvárásnak.

Kell-e ezek után nagykereskedelmi vállalatokat fenntartani? — tehetnénk fel jogosnak tűnő kérdést, ám helyesebb elemzéshez, a kereskedelmi vállalatokhoz előbb kell tekinteni azt a gyökéren megváltozott helyzetet, amelybe a hatodik ötéves terv elején beleszórt nagykereskedelmi vállalatok kerültek.

Az elemzést az élelmiszer, élvezeti cikkek és áruk termelésével, értékesítésével foglalkozó vállalatoknál, nagykereskedelmi és kereskedelmi cégeknek és vállalatoknak kell elvégezni. Elsősorban indokolja ezt a választás mert itt érik a leghevesebb támadások a nagykereskedelmi, mondván: a hetvenes évek derekán tapasztalható árubőség megszűnt, s rosszul bódott az ellátás.

Differenciálódó igény

A kialakult helyzet ezé messzire nyúlik vissza. Alapvetően annyit kell tudni, hogy ha a termelői körületben a piaci viszonyok megváltozása miatt a vállalatok elvették az árujukat, akkor várhatóan ez az állapot később is meg fog tartani — olykor annak negatív hatásai — bevezetését jelezte. Ennek figyelembevételével a kialakult helyzetet a vállalatoknak meg kell érteniük — a nagykereskedelmi vállalatok előtt feladatok elemzésére támaszkodni.

A hatodik ötéves terv szakában az élelmiszer-kereskedelemben szerény, de a fogyasztásnövekedés ható. Változatlan áron, azaz a termelői árakon, az élelmiszereknek a 70-75 százalékos növekedéssel számolt terv, ez azonban a belkereskedelemben javára tükröződik. Míg az üzletekben 70-80 százalékos növekedés várható, addig a vendéglátó egységekben csak 1,4 százalékos — azaz az üzletekhez képest — változatlan áron számolt — a fogyasztásnövekedés várható.

Emellett fokozódik a termékek közötti differenciálódás, s különösen az alacsony jövedelmű réteg fogyasztási szerkezetének megváltozása, a szükséges áruválaszték teremtése az egyik alapvető feladat a vállalatok kielégítésére.

A nagykereskedelmi vállalatok beszerzési politikájának megváltoztatása a

Üzletpolitika

a nagykereskedelemben

„Nem is nagy, nem is kereskedelem” — intézik el egy kézlégyintéssel a dolgot azok a kereskedők, akik akadálynak, az áruáramlás irányában álló felesleges rögnek képzellik-gondolják az egykor jobb napokat látott nagykereskedelmi vállalatokat. A helyzet nem ennyire egyszerű, noha annyi bizonyos: az utóbbi időben sok irányból érkező, mélyreható és zsebbe nyúló támadások érték a termelő és a kiskereskedelmi vállalatok közé „szorult” nagykereskedelmi vállalatokat.

lítók, hogy a választék alakítása egészen szűk árucikk-csoportokra korlátozódik.

Árcsökkenés és propaganda kell

A nagykereskedelmi vállalatok üzletpolitikájának fontos szerepe az árpolitika. Jelenleg az élelmiszerek 20 százaléka rögzített áras, 22 százaléka tartozik a maximálisan áras formába. Ami azt is jelenti, hogy a fennmaradó 48 százaléknál a nagykereskedelmi vállalat már tud árlejtést alkalmazni, míg árcsökkenést a forgalomba kerülő élelmiszerek 78 százalékánál tehetnek. A FÜSZÉRT e téren jó példát mutat többek között egyes térszerteleki gyakori árleszállításában.

A propaganda a következő olyan terület, ahol számottevő előrelépés várható a hatodik ötéves terv időszakában. Egyszerűen arról van szó, hogy nem lehet megélni az eddiginél nagyságrendekkel hatékonyabb propaganda nélkül. Példaként is a gyógyvízek körül kibontakozó kampányt említeném, amely „a víz élet, a gyógyvíz egészség” hatásos reklámmondattal sokakat készített gondolkodásra.

A prognózisok kialakítása még a távoli jövő feladata, de nagymértékben összefügg a piac ismeretével. A nagykereskedelmi vállalatok ellen pufogtatott leggyakoribb vád, hogy nem ismerik kellőképpen a vásárlók igényeit, nincs közvetlen kapcsolatuk a fogyasztókkal. Ez ellen gondos piaci felmérésekkel, s ami a legfontosabb, saját fenntartású vagy közös üzemelésű kiskereskedelmi egységgel lehet „védekezni”. A FÜSZÉRT tervei között szerepel több közös bolt nyitása, illetve fenntartása, így ezen a téren is előrelépés várható.

Mint vállalatok szemben a legalapvetőbb követelmény a nyereséges gazdálkodás. Ezt elég nehéz fokozni, hiszen elsősorban azokról az élelmiszerekről és élvezeti cikkekről erőteljes a követlen ipari beszerzés, ahol az áreres nagy. Ami arra is ösztönözheti a kiskereskedelmi vállalatokat és az ÁFÉSZ-eket, hogy azt a terméket részesítsék előnyben, amelynek értékesítése kedvezőbb a kiskereskedelemben. Aki az üdítőitalok pultjait folyamatosan figyelemmel kíséri, tanúsíthatja, hogy néhány termék, például az Extra üdítő italok vagy a Sztár márkanevű termékek fozatosak elűntek a hajdú-bihari üzletekből.

Van-e hát jövője a nagykereskedelemben? Talán a fenntartás is kitűnik, hogy van. Sok ezer cikk beszerzése, tárolása, az ár helyes kialakítása nem lehet egy-egy kiskereskedelmi vállalat vagy ÁFÉSZ feladata. Ez csak a nagykereskedelmi vállalatokra hárul. Ráadásul a meggyen kívüli beszerzés, a kishatármenti árucserre kialakítása, az ebben rejlő lehetőségek kihasználása fontos feladatuk a jövőben. Ezen a téren is történt előrelépés, hiszen nemrégiben a Consumex vezetésével olyan árucserre-forgalmi társaság alakult, amelynek a FÜSZÉRT is tagja.

Hajdú István

Ha valaki egy termelő vállalat értékesítéssel foglalkozó szakemberét megkérdezi, hogy kinek szeretné eladni áruját, az esetek döntő többségében a termékért a gyárkapuban jelentkező kereskedőt választja. Hiszen ily módon a havonkénti, ütemes szállítási kötelezettségtől mentesül a gyár, ráadásul a nagykereskedelmi árrezen osztani lehet, s emellett az a minisztériumi elvárás is „kipipálható”, amely az áru útjának rövidítését tűzi ki célul.

Ha egy kiskereskedelmi vállalat beszerzőjét kérdezzük meg, honnan, kitől vásárol szívesen, az esetek többségében a közvetlen ipari partnertől történő vételt emlegeti. Hiszen ily módon a piaci igényeket azonnal ki lehet elégíteni, a nagykereskedelmi árrés megosztható, és a kiskereskedelmi vállalat is eléget tett az áru útjának rövidítését célzó belkereskedelmi minisztériumi elvárásnak.

Termeltetés és készletezés

Ilyen esetekben előtérbe kerül a nagykereskedelemben meggyenben a Hajdú-Szabolcs megyei Élelmiszer- és Vegyipari Nagykereskedelmi Vállalat (közismert nevén: a FÜSZÉRT) — helyesen megválasztott üzletpolitikája. Az első tennivaló a termelési tevékenység dinamikus bővítése. Ez azon cikkeknél alkalmazható, ahol az ipari kapacitás kicsi, s a gyártáshoz nem szükséges import alapanyag. Elsősorban édesipari termékek, ezen belül lisztés áruk készíthetők ily módon, de a helyzet gyökeres javításához az is szükséges lenne, hogy a sütőipari gépekkel rendelkező vállalatok, ÁFÉSZ-ek, cukrászüzemek is növeljék ilyen cikkeik termelését.

A nagykereskedelmi vállalatok örök gondja, problémája a készletezés. Ennek alapvető oka, hogy egyes, kurrens cikkeknél érvényesül a kiskereskedelmi vállalatok közvetlen beszerzési tevékenysége, így ezekből az áruból a maradék vagy gyakran az sem kerül a nagykerhez. Természetes, hogy ahol az ipari üzem monopol helyzetben van, ezt érvényesíteni tudja a nagykereskedelmi vállalat, szemben, ami többféle következménnyel jár. Például a keresett cikkhez csatolják az elfekvő, nem igényelt árut, rosszak a szállítási feltételek, minimális a kőtbérezés lehetősége stb. Így ez megnehezítheti a nagykereskedelmi vállalat harmadik fontos feladatát, a választék kialakítását. A termeltetés segíthet a jó választék kialakításában. Az élelmiszer-kereskedelemben azonban annyira monopólyhelyzetben vannak a szál-

Az élelmiszer-kereskedelemben már tornyosulnak a bányafelhők, jelzik, hogy a korábbi verőfényes napfénytől vége. Az áruforgalmi tervek teljesítése bázis körüli, s bizony nagyon fel kell készülnie annak a kiskereskedelmi vállalatnak, ahol dinamikus forgalomnövekedést terveznek. A differenciált, egyre szélesebbé váló igények kielégítése — különösen a megyeszékhelyen kívüli területen — elengedhetetlenné teszi egy dinamikus, jól gazdálkodó élelmiszer-nagykereskedelmi vállalat működését.

Előbb-utóbb en lesz engedménye az USA olajárdekeiyelembetételével éppint az arab (mindenek-palesztin) ellenállásra.

ington és Tel-Aviv-ot egyformán el kell gondolkodtassa; az izajonhatatlanság arra te egyik-másik Ametr arab országot, hogy etunióval létesítsen új atokat. S az iraki aktorra ledobott, ameredetű bombák robba-k szele újra egymás odort olyan arab ort, amelyek mostanámbekerültek egymás-

Pályf József

k a árgyalások

sok száz budapesti végignézett — a kasszázslóaljnak a Ráduló hangjaitól kísért tetével zárult, amelyet a Shehu Shagari és a Pál együtt tekintett török virágcsokrot ak át az afrikai orlamfőjének, majd LoPál és Alhadzi Shehu szívélyes kézfoás-búcsút egymástól. Rendégek gépkocsiba és díszmotorosok kien a Ferihegyi repülő-tjattak.

atását ralkodó

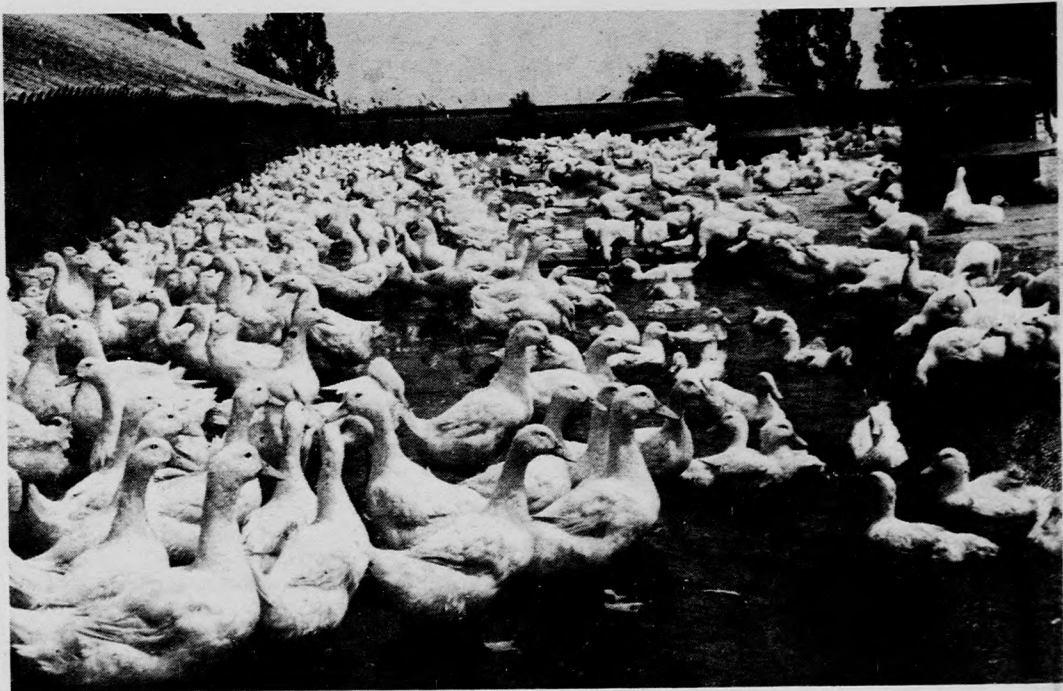
lyverszállítások témái tek. d elutazása előtt Szultan herceg tájé-a sajtót, mint mon-szaúdi uralkodó „tel-tekben elégedetten-ja el Franciaországot. lamfő minden kér-nyetértett, vagy kö-eteket vallott, akár a-teletről, akár Euró-akár más nemzetközi-ól volt szó.”

mnázium

amit annak is kö- hogy a város to- is szívügyének tes- kolájának gondját. -ban emelt, ma már nek aligha nevez-ület szimbóluma a tu-anulás és a művelő-nti szükségleteknek, nehezebb körülmé- enére magas szinten az iskola tantestü-vezetősége.

eltató szavak után Béla, a gimnázium-ja tekintette át az évszázadokat, majd Csoma Sándor oldal-zármazottja, Csoma eleplezte a gimnazi-avadójának szobrát, stván alkotását. Ezt a város és az isko-tói korszoktat he- el Kőrösi Csoma szobránál.

űnánási gimnázium jubileumi rendez- zata ma, vasárnap- zvényekkel ér vé-

PECSENYEKACSAK PALOTÁSRÓL

A Palotási Állami Gazdaság pecsenyekacsa-előállító termelési rendszer gesztorgazdasága az idén tíz százalékkal több naposkacsát keltet, mint tavaly, hogy kielégítthesse partnergazdaságainak növekvő igényét. Több mint hárommillió naposkacsát szállítanak a megrendelőnek. A palotási „kacsaországban” harmincezer kacsa képezi a törzsalományt. A képen: A törzsalomány egy része (MTI-fotó: Tóth Béla felvétele — KS)

Hortobágyon FORDULT EGYET A VILÁG

Amikor Domsitz János lelke me kötötte a Hortobágyi Állami Gazdaság irodaházában, hogy két dolgot ki ne felejtsek a tudósításból, már tudtam: befellegzett annak a húsz-harminc sornak, amit az újság étvágya napról napra ekölt a rovatokba.

Megértés végett: Domsitz János, egyike a gazdaság felelős vezetőinek, nemcsak általában nyilatkozott arról, hogy kiütött a forradalom a juhászatban. No, nem ő mondja, újságírói nyelven hangzik így, hanem a forradalom pedig nem más a Hortobágyon, mint a gépi fejés. Mire kért? Minek a hangsúlyozására, ki nem felejtésére? a) A juhokat fejő gépi automatika az NDK gyártmánya, tehát nem atunk ki az ország devizakészletéből egyetlen huncut dollárt sem. b) Újabb nem egy „juhász” áll már arébb a Hortobágyról, mert a fejést is szóba hozzák szerződéskötések. Magyarán: megkövetelik, s nem megkövetik, hogy fejjen! A ki nem hagyható a) és b) pontok nyilvánvaló összefüggése arra ösztökélt, hogy hajnali látogatásra szánjam el magam, oda, ahová a fejházat letették.

Örömmel keltem, s mentem. Az sem volt baj, hogy túl korán, a napkorong sárga feljövetele előtt, harmatbőségkor.

A pusztá? A pusztá Horton is kicserepese-dett. A két napja lezúdult nagy esőt elnyelték a repedésszájak, a hőségétől összeszáradt arcú föld. Csak a régi rizskanálások csillogtatják meg errefelé a csimbókos káka tövére gyűlt vizet. A juh ebből nemigen iszik, számára érdekesebb a gyenge, a frissiben kikelt sarjúfűvek sokasága.

Mit lehet még látni Horton hajnali négy órákor? (Van idő, majd csak ötkor hajtának.) A magányba kimenekült nagybirtokos bárónó nyári „rezidenciáját”, amit tavaly egy juhászbrigád az elizélt palotának nevezett ki, gondolván a franciák tüneményes építményére, s itt egy mély hasadásra a falon. A megrogyott kúriát akkor épp tatarozták. Szállónak talán. Az a juhászbrigádér viszont épp most kerekedett fel végleg e tájról, miután juhártási ügyekben rosszba foglalta magát.

Megvilágosodott. Ót óra. A volt ökoristálló egületének is van látványa. Szélesen terpeszkedik az új nádtető alatt, átalakítva. Átalakítva juhfejházaknak. Az akácámbitusok illata még friss.

A falka a bebocsátást csak pillanatnyi ideig várja. Menetrend szerint érkezett az okosan csaholó pulival, aki bent is segítkezik. De mennyire! Ó azonban a gépi fejés körül már kicsi pont.

Huszonnégy-huszonhét juh kényyszerül be a kerítésnek tűnő kalodába. Fejlet az abrakos vályúnak. Ha egy-két jószággal több szorul be, vagy a juhásznak, vagy a fejházi segédeknek a két karjára van szükség. Kicipelik a gyapjast. Az abrak (egyébképpen: granulátum) csaláték. A juh a fejét le-szegeti a csemegére, s azonnal szemeztet, ropogtat, gyanútalan. Ekkor a szívókelehet lentről (mintha egy süllyesztőből) a két hátsó lába közé nyomják, rá a tőgyre, s az nem esik le az ujjnyi csecsről, de egyesek (például az a horpaszos) rugdalják.

Megindul, fut az átlátszó műanyag csövekben a tej tisztán. Nem potyoghat bele a sötét színű bogó, amit a juhász (forgolódván az egy lábú kisszéken) hagyományosan csak

úgy kicsap. Egy fejésre, egy birkától a tej nem sok, de az a két-három deci is igen drága. Huszonhárom forintjával számolják literjét, aztán ennél még súlyosabb forintokat hoz a külföldre szállított kaskaval saját.

Hogyan szokhatta meg a juh ezt a kényeszerbeállást? — Nehezen. Rácz Ferenc, a falka jambóspakás őrizője valóban nem tódt: — Előbb csurgattuk, csurgattuk a vályúban az abrakot arébb, arébb, míg az a negyvennyolc birka mind a két oldalalon fel nem sorakozott.

Könyökölve nézi a falkát. — Az első bevonulás órákba telt. Így volt. Hanem a vályút igen feljebb kéne emelni. Némelyiknek a feje nem ér le az abrakig. Rácz Ferenc másként nem sokat mond a technikáról. Van. Belenyugszik. Hogy bevállik-e? abban sem kételkedik. A csikaszokat a falkában viszont nem nézi jó szemmel, azaz bántja a szemét az a néhány, de már kiigazodóban levő sovány. Tejet bizony az efféle alig ad. A megújult legelőtől majd többet „ad”. Lassan a 31 literes edény megtelik, és útja során a zsiros fehér folyadék kétszer is meg-szűrettetik, míg a kannába kerül. A juhok ütemesen himbálóznak, „azt hiszik: bárányuk szopja őket”. Tökéletes megcsalattatás. Nyolc-tíz perc s újabb csapat hajtja fejét a nyakfögbé.

Leiter János (a hetekben szerelt le) Pallagyon tanult. Brigádvezető. Az NDK-gépről iskolázottan beszél. Látott ő már ehhez hasonlót, rotációsát is, ilyen azonban csak egy van az országban; jelenleg még tőpróba alatt, de már a termelés folyamatában. Horton. — Az Impulsa cégtől májusban voltak kinn, de máris látjuk, hogy tud ez a gép is annyit, mint a nyugati. Sőt, az Impulsa mechanikailag nem bontja meg a tejsírt. Nem úgy, mint a francia gép.

Csempés végű fejház, a volt ökoristálló ajtajánál ha nem is botra, kampóra támaszkodva, de juhászegények álldogálnak; figyelik a beszélgetést. Biccentenek. Ez köszönést is jelent, de minthogy kezeltünk, úgy tűnik: a biccentés inkább egy mondatnak jár ki: „Ha a juhásznak a fejés végén elfárad a marka, kienged, a gép azonban nem fárad el.”

Beleszólnak: — Hány literes is az én rocskám? Így az egyik. Kérdezi, de csak magától. Szónokian.

Tizenkettő. Hát azt húsz perc alatt telefejem.

A teljesítmény hitelességéhez kétség nem férhet, s ahhoz sem, ha a gép helyettesíti majd őt is, kevesebb lesz a kereset. Kevesebb elég sokkal.

Szeifert Károlyék végig is fejk — kézzel — a szezont. Ők nem adják most még a birkát. Aztán nem bánják: lesz, ami lesz. Gépmunka szemeket azonban mégsem látni, mert ők is állítják, meg lehet már számolni a fejő juhászt Hortobágyon két kézen, két lábón.

A fiatalja? Azoknak jó lesz az Impulsa — törődnek bele a gépesítésbe nyugtalan szívvel s azért csak megkérdezik: hogyan hajtja majd a fejét a kalodába a szarvas birkák. Vagyis hogyan fér el? Mi történik a féltőgyűvel, amelyik még a bárányt felneveli de a szívókelelyre már nem jó.

Tenyészési gond! — „vigasztalja” meg őket a brigádvezető, hogy ezzel ne is törődjenek. És ő már lelki szemei előtt a három-eresz itt fejtető anyaalományt látja s nem ezeket a „kiszérteti nyulakat”, amint azt juhászka kibőkentette.

Szalai Csaba

Új kérdésekre új válasz a tervezésben

A VÁTI SAJTÓTÁJÉKOZTATÓJA

Bár Debrecen új általános rendezési terve „ithon” készült a KELETTERV-nél (ez a tervező vállalat a decentralizációs politika értelmében regionális tervezési feladatokat is ellát), érdekes bepillantani a Városépítési Tudományos és Tervezési Intézet (a több mint harmincéves VÁTI) munkájába. Elsősorban azért, mert az ország egész területére kiterjedően végző területfejlesztési közvetlenül megalapozó kutatásokat; ad területfejlesztési és rendezési javaslatokat (általános és részletes, üdülőtérrel, tájrendezési és regionális rendezési tervek és tanulmányokat készít-

nek itt); történelmi városok, műemlékeket védett városrészek rekonstrukciós terveit, ipartelepítési szakvéleményt nyújt. A fenti felsorolásból kitűnik: a VÁTI a területi tervezés és a kutatás jelentős hazai központja. Az intézet egyik fő törekvése, hogy a tevékenységi területén felbukkanó új kérdésekre az új válaszokat ebben az intézetben tudják megfogalmazni. Segítve ezzel a többi tervezőintézetet, az országban másutt folyó különböző szintű tervezési munkát. A kitekintést lehetővé teszi a egyenlőre nem tervezett ipartelepítési területet nem terveznek ipartelepítést. Törekvésük a tervezők a helyi igények felmérésére és előbecslésére, úgy, hogy azokat egyúttal a megvalósítás eszközeivel is összevetik. Összetett és minden témában érvényesítik ma már a környezetvédelem követelményeit és kiemelten kezelik a természeti és történelmi környezet értékeit. S végül az új tervezési módszereket is segítségül veszik ehhez az eddigieknél nagyobb horderejű, és szebb munkához. A miskolci városi tanács például anyagilag is támogatja a VÁTI-nál most készülő ART-jéhez szükséges optimális területfelhasználási tervjavajlat számítógépes kidolgozását. De infrafelvétel segítik többek között a légszennyezés „bemérését”, és ürfelvételek a tervezési terület különféle sajátosságainak vizsgálatát.

Az általános rendezési terv új tartalmi követelmény-rendszere (ezzel készül a debreceni is, éppen ezekben a hónapokban) jobban tükrözi ezt az alapelvet. Kiterjesztjük például a tervezési területet a településcsoportra, egy város esetében a környékbeli falvakra. Foglalkozik a folyamatokkal és tendenciákkal, amik az ország területén tapasztalhatók (például egy kialakulóban levő üdülőtérre nem terveznek ipartelepítést). Törekvésük a tervezők a helyi igények felmérésére és előbecslésére, úgy, hogy azokat egyúttal a megvalósítás eszközeivel is összevetik. Összetett és minden témában érvényesítik ma már a környezetvédelem követelményeit és kiemelten kezelik a természeti és történelmi környezet értékeit. S végül az új tervezési módszereket is segítségül veszik ehhez az eddigieknél nagyobb horderejű, és szebb munkához. A miskolci városi tanács például anyagilag is támogatja a VÁTI-nál most készülő ART-jéhez szükséges optimális területfelhasználási tervjavajlat számítógépes kidolgozását. De infrafelvétel segítik többek között a légszennyezés „bemérését”, és ürfelvételek a tervezési terület különféle sajátosságainak vizsgálatát.

Demokratikus tervezés

A keddi sajtótájékoztató során elsősorban a tervezési elvek és a gyakorlati új szempontjairól szövegezték a VÁTI munkatársai. Ezek közül az egyik a tervezés társadalmisítása, pontosabban demokratizálása. (Ez magyarázatot ad arra is, hogy miért érdemes részletesen ismertetni az új szempontokat, elveket.) A megbízók és tervezők közötti kapcsolat eddig is jó volt, legalábbis a közvetlen megbízók (intézmények, tanácsok stb.) részéről az együttműködés országos szinten is jók értékelhető. A legutóbbi néhány évben viszont egyre erősebben érződik (főképpen a lakótelepek kapcsán) a használat, a városalakó hangja. Ez pedig azt jelenti, hogy érdemes őket bevonni a tervezésbe — akkor, amikor még az alternatívák kidolgozása folyik, nem pedig a végleges döntések után. A bevonás természetesen nem megy könnyen, hiszen az építési napokon, kiállításokon, városrendezési tervek akármilyen szintű ismertetése során ma még a legtöbb résztvevő csak arra kíváncsi, mikor oldják fel az építési tilalmat az ő telkén, építhet-e oda, ahova akar. Az urbanisztikai szemléletre, a nagyobb egységekben való láttásra a városalakókat is fel kell készíteni, nemcsak a szakembereket — hangzott az egyik megállapítás a sajtótájékoztatóon.

két dolog ingatta meg, és készíti újratervezésére, újratervezésére. Az egyik: a lakótelepek rendkívüli kötöttsége, esztétikai sivársága, és a pihenés, a szabadidő-eltöltés oldaláról látható merevsége, távlati alakíthatatlansága — amik ellentmondanak az egész társadalmunk által érzett követelt fejlődésnek. A másik: a takarékosabb gazdálkodás, a szűkebb anyagiak kényszerítő ereje. Mindkét problémakör az alternatívák, a választható elképzelések irányába hat, s ezzel az eddigieknél felelősebb gondolkodásra és cselekvésre ösztönzi mind a megbízót, mind a tervezőt.

Megdőlt az a hipotézis, hogy az ember elsődleges igénye csak az anyagi felemelkedés, a technikai komfortosság. Ráébredtünk egy komoly paradoxonra: a lendületes technikai és az extenzív gazdasági fejlődés a tömegesen jelentkező lakásigénnyel párosulva emberi léptéktől elszakadt, rideg és sematikussá vált mesterséges környezetet eredményezett. Az ok: leegyszerűsített környezetformálási elvek. Holott a technikai lehetőségek sokkal gazdagabb környezetet segíthettek volna kialakítani. Nem a panelépítési technológia a hibás, hanem az elv, hogy csak egy-két családmodellre, ember-, lakás-, ház- és várostípussal dolgoztak a tervezők és ebben gonnyoldkodtak a megbízók.

ták a VÁTI munkatársai. Az intézet néhány területen már évekként elzött kezdeményező lépéseket tett ennek az alapelveknek a jegyében.

Az általános rendezési terv új tartalmi követelmény-rendszere (ezzel készül a debreceni is, éppen ezekben a hónapokban) jobban tükrözi ezt az alapelvet. Kiterjesztjük például a tervezési területet a településcsoportra, egy város esetében a környékbeli falvakra. Foglalkozik a folyamatokkal és tendenciákkal, amik az ország területén tapasztalhatók (például egy kialakulóban levő üdülőtérre nem terveznek ipartelepítést). Törekvésük a tervezők a helyi igények felmérésére és előbecslésére, úgy, hogy azokat egyúttal a megvalósítás eszközeivel is összevetik. Összetett és minden témában érvényesítik ma már a környezetvédelem követelményeit és kiemelten kezelik a természeti és történelmi környezet értékeit. S végül az új tervezési módszereket is segítségül veszik ehhez az eddigieknél nagyobb horderejű, és szebb munkához. A miskolci városi tanács például anyagilag is támogatja a VÁTI-nál most készülő ART-jéhez szükséges optimális területfelhasználási tervjavajlat számítógépes kidolgozását. De infrafelvétel segítik többek között a légszennyezés „bemérését”, és ürfelvételek a tervezési terület különféle sajátosságainak vizsgálatát.

— Egy sor történelmi „örökségben” — például a falu és a város közötti különbségben — s jórészt a munka mai társadalmi szervezetében, ami jelentős mértékben meghatározza az élet objektív feltételeit is, az életmódot is. A különböző anyagi és kulturális feltételek közé érkező gyermekek helyzete, lehetőségei és várható életpályájuk is lényegesen különbözik egymástól. A szociológiai kutatások bebizonyították, hogy ezeket az otthonról hozott különbségeket az iskola inkább felerősíti, mint gyengíti. Ezért az általános családpolitika feladata — sommasan — a családok anyagi és kulturális feltételeinek javítása, a társadalmi hátrányok átadásában, annak elősegítésében, hogy a gyerekek jobban „startoljanak” az életben, mint a szülei. Ez azt igényli, hogy a családon belüli viszonyok a mainál szimmetrikusabbak legyenek, csökkenjen a tekintélyelv érvényesülése, egyesek kiszolgáltatottsága. A családon belüli viszonyok demokratizálásának természetesen a családon kívüli viszonyok demokratizálásával

— Miben gyökereznek a társadalmi egyenlőtlenségek a mi társadalmunkban, amilyen a magántulajdon, s az ennek talaján keletkező osztályellentétek már nem jellemzőek?

— Egy sor történelmi „örökségben” — például a falu és a város közötti különbségben — s jórészt a munka mai társadalmi szervezetében, ami jelentős mértékben meghatározza az élet objektív feltételeit is, az életmódot is. A különböző anyagi és kulturális feltételek közé érkező gyermekek helyzete, lehetőségei és várható életpályájuk is lényegesen különbözik egymástól. A szociológiai kutatások bebizonyították, hogy ezeket az otthonról hozott különbségeket az iskola inkább felerősíti, mint gyengíti. Ezért az általános családpolitika feladata — sommasan — a családok anyagi és kulturális feltételeinek javítása, a társadalmi hátrányok átadásában, annak elősegítésében, hogy a gyerekek jobban „startoljanak” az életben, mint a szülei. Ez azt igényli, hogy a családon belüli viszonyok a mainál szimmetrikusabbak legyenek, csökkenjen a tekintélyelv érvényesülése, egyesek kiszolgáltatottsága. A családon belüli viszonyok demokratizálásának természetesen a családon kívüli viszonyok demokratizálásával

Szilágyi Gábor

Négy-nél több gyermek — felelőtlenség?

Családpolitikánk céljairól, további feladatairól, a nagy-családok helyzetéről beszélgettünk Ferge Zsuzsával, a Magyar Tudományos Akadémia Szociológiai Kutató Intézetének osztályvezetőjével.

— Mi lehet a feladata, célja ma a családpolitikának?

— Még nem alakult ki pontosan körvonalozott családpolitikai koncepció. Egyelőre csak a főbb elemek rajzolódtak ki, s ezek azt sejtetik, hogy két nagy feladatkört kell megkülönböztetnünk: az egyiket nevezhetjük általános, a másikat speciális családpolitikának. Az előbbi főként a társadalompolitikaihoz, az utóbbi inkább a szociálpolitikaihoz kapcsolódik. Ismeretes, hogy a társadalompolitika alapvető feladata a társadalmi viszonyokat a szocialista célokkal, értékekkel összhangban, azok érvényesülése érdekében befolyásolni. Az általános családpolitika célja — ehhez kapcsolódva — olyan feltételek megteremtése, amelyek között csökkenhet a család szerepe a társadalmi egyenlőtlenségek átörökítésében, a család jobban eleget tehet a rá háruló feladatoknak — a gyerekek nyugodt légkörben történő nevelésének, a családtagok biológiai-társadalmi regenerálásának stb. — és elősegítik a családon belüli viszonyok demokratizálását.

— Miben gyökereznek a társadalmi egyenlőtlenségek a mi társadalmunkban, amilyen a magántulajdon, s az ennek talaján keletkező osztályellentétek már nem jellemzőek?

— Egy sor történelmi „örökségben” — például a falu és a város közötti különbségben — s jórészt a munka mai társadalmi szervezetében, ami jelentős mértékben meghatározza az élet objektív feltételeit is, az életmódot is. A különböző anyagi és kulturális feltételek közé érkező gyermekek helyzete, lehetőségei és várható életpályájuk is lényegesen különbözik egymástól. A szociológiai kutatások bebizonyították, hogy ezeket az otthonról hozott különbségeket az iskola inkább felerősíti, mint gyengíti. Ezért az általános családpolitika feladata — sommasan — a családok anyagi és kulturális feltételeinek javítása, a társadalmi hátrányok átadásában, annak elősegítésében, hogy a gyerekek jobban „startoljanak” az életben, mint a szülei. Ez azt igényli, hogy a családon belüli viszonyok a mainál szimmetrikusabbak legyenek, csökkenjen a tekintélyelv érvényesülése, egyesek kiszolgáltatottsága. A családon belüli viszonyok demokratizálásának természetesen a családon kívüli viszonyok demokratizálásával

nyok ilyen irányú fejlődése is feltétele.

— Szocialista államunk egy sor feladatát magára vállalta a családoktól, és sokféle módon igyekezett segíteni őket. Ön a Valóság 1980. augusztusi számában megjelent, A gyermekek családjai jövendelmének című cikkében azt írta, hogy felmérések szerint 1977-ben a háromgyermekes családok jövendelmének 67, a négy-nél több gyermekeseké 48 százaléka érte el csupán a gyermektelenségének. Az azóta kibocsátott 24/1980. (VI. 27.) MT számú rendeletnek a családi pótlékra vonatkozó módosítása — úgy tetszik — ezt a különbséget nem elcsúsztatta...

— A gyermektelen családokhoz képest a gyermekek helyzete — általában — valamelyest javult. A gyermekek családok közötti különbségek azonban valószínűleg inkább növekedtek, a nagyobb családok rovására. A családi pótlék gyermekenkénti összege négy gyermek után 660 forint, öt gyermek után viszont gyermekenként 630 forintra, hat és minden további gyermek után pedig 610 forintra csökken!

— Engedjen meg egy kérdés: nem azt sugallja ez, hogy a négy-nél nagyobb gyermekszámot nem kívánatosnak tekintik?

— Van ilyen probléma. A népesedéspolitikai határozat kimondta, hogy a népesség számának fenntartásához — esetleg lassú növekedéséhez — legalább háromgyermekes családdal kell rendelkezni. Ekkoriban az egy- és kétgyermekes családok hátránya is kerültek a háromgyermekesek szemében. Aztán többféle ok miatt — például, mert sok helyütt állami lakásépítkezés nincs vagy alig folyik — a nagycsaládok lakáshoz jutása nem haladt a kívánt ütemben. Később a „legalább” három gyermek, „legfeljebb” három gyermek, „legfeljebb” három gyermek — és ebben számos társadalmi előítélet közre játszott —, hogy négy-nél több gyermek egy családban felelőtlenség, a családok képtelenségét jelzi a racionális életvitellel, mert ha a szülők beengednék a gyerekeik jövőjébe, akkor nem hoznának annyi gyereket a világra. Nem tagadható, hogy vannak családok, ahol azért van annyi gyermek, mert nem ismerik a születésszabályozás korszerű eszközeit. Am igazgatlanság lenne ezért egyedül a szülőket hibáztatni. És nincs is annyi nagycsalád, hogy aggodnunk kellene, ellenkezőleg: arányuk egyre csökken! Egy-két gyermekkel ez a helyzet már elterjedt volt társadalmunkban a 6-8-10 évesek családjaiban; 1975-ben a családoknak már csak 4,3 százaléka kapott négy vagy több gyermek után

családi pótlékot, 1978-ban pedig mindössze 3,5 százaléka. Nincsenek tehát olyan sokan, hogy szükségük legyen a lakásviszonyaik javítására, anyagi terheik csökkentésére, le kellene mondanunk.

— A családok jövendelmének helyzetét persze, nemcsak a családnagyság, hanem a társadalmi hovatartozás és a munkamegosztásban elfoglalt helyük is befolyásolja...

— Feltétlenül, hiszen az alacsonyabb képzettséggel, kisebb felelősséggel járó munkát végzőknek a keresete is alacsonyabb, ugyanakkor külön jövedelmi lehetőségekhez is nehezebben jutnak. A kisgyermekeseknek egyéb nehézségeik is vannak; ha sok a gyermek azért, ha fiatal családokról van szó, azért, mert az anya többnyire ges-en van, a keresetük is általában alacsony, hiszen pályakezdek. Felmerésük tanúsága szerint a többgyermekesek nálunk természetesen tartják, hogy három-négy vagy még több gyermek mellett állandósulnak a gondok a családban, és a felnőtteknek sok mindenről le kell mondanunk. Ez is olyan múltbéli „örökség”, mint a többi. Ráadásul indokolatlan és méltánytalan a szűkebb körűek éppen azok, akik szemben, akik a legtöbbet teszik a következő generáció léteért.

— Nem beszéltünk még a speciális családpolitikáról.

— A speciális családpolitika a problémák utólagos megoldásával foglalkozik, komplex családsegítő szolgálat kellene hogy legyen. Létrejöttek nálunk különböző szakhálózatok, illetéleg, juttatási formák; itt több figyelmet fordítanak az állami gondozott fiatalokra, ott az alkoholistákra; az egyik helyen szép eredményei vannak a házi szociális gondozásnak, amott a börtönviseltetű utógondozásnak; itt egyszerű nevelési tanácsadók működnek, am elhanyagolják a rehabilitációt, másutt több szocialista brigád is törődik a mozgássérültekkel, de nincs napközli otthonok az öregeknek. Ezek az intézmények, hálózatok többnyire egymástól függetlenül működnek és különböző fókuszok alá tartoznak. A problémák azonban rendszerint összefüggenek, s megoldásuk is összehangolt, szervezett intézkedéseket, komplex családsegítő szolgálatot igényelnek. Sok, megfelelő szak-képzettséggel, emberismerettel, tapintattal és türelemmel rendelkező munkatársal, aki illetéktelen beavatkozás és erőszak nélkül képes rávezetni az érdekelt családokat az igényesebb életvitelre, s arra, hogy egyre kevésbé szoruljanak külső segítségre.

Nyíri Éva

MAI MAGYARORSZÁG

„Há-

— Ezen a megszólításon r sértődött. A „paraszt” fogé- évig nemcsak a földművelés, hanem jelzőként is használják, legalábbis az állami csak az elmúlt 35 évben k más értelmű. A felszabad munkásszótvally szövetség társ dolgozó parasztság tag sadalmi rangot jelentett. O

— Parasztnak! De minde sakkozó tudja, hogy végját- mában egy paraszt akár k rálányra is beváltható, t hát elődöntheti a játszma so sát.

A paraszt, a parasztság megítélése, a paraszti fogalom egészen sajátosan alakult. Még öt is, például Franciaországban, ahol a p gári forradalom következt- sen átalakította a társadalmi állapotokat, a „paraszt” nak megfelelő francia kifejezés nem tartozott a legar gosabb társadalmi helyzet megjelölő szavak közé, e eleve nem hordott olya tömény elmarasztaló ítélet sem, mint Magyarországon. Eppen ezért sokan, például Erdei Ferenc is úgy vélt, hogy a sajátos történelmi múlt miatt el kell hagyni paraszti jelzőt, hogy so többé vissza ne térhessen megjelölés negatív tartalmára.

Véleményem szerint nem paraszti fogalomtól kell megszabadulni, hanem a maga parasztnak a termelőszövetkezi fejlődés útján való átalakulását kell nyomon követni, amely fejlődés természetesen a szó hagyományos értelmében nem parasztságot. Ma még azo ban hatnak és élnek a paraszti fogalom múltból öröklött maradványai, de egy inkább elkopik a hozzákötődő elmarasztaló ítélet, egyre inkább szaporodnak parasztság tulajdonságain pozitív kritériumai.

— Nevezetesen?

— A régi elmarasztaló ítéletnek a legújabb változata a „buta paraszt” volt. Ma már azo ban, ha a magyar termelőszövetkezet parasztság keletkezési szintjét nézzük, derül, hogy a társadalmi lagnál például magasabb mezőgazdasági szak-va betanított munkások aránya a termelőszövetkezetek között is magasabb a képzett szint, mint az ipar-átlagban. Ez persze összefügg a generációváltással de elsősorban az új termelői feltekelés által kiváltott képzési kényszer következménye.

A mai parasztság megjelölését bonnyolítja, hogy a paraszti nyugdíjas tsz- rásztról beszélünk. M zajlik a generációváltás, egyre kevesebb a régi paraszti mentalitást, hagyományt, általános életvi képviselő, ma is a szövetkezetekben dolgozó parasztságot. A parasztságra mit jellemző volt, hogy túlságosan ki volt szolgáltatva természetnek. Ez óva ságra intette, az anyagi tékek megbecsülésére kette. Ez a korábbi indudális tulajdonságokból dő paraszti mentalitás a zőgazdaság szocialista átszervezésének eredményeként lajdonképpen társadalmi retű gondoskodással vá-

— Mégis, 1981-ben m paraszt a paraszt, és egyé- lán, meddig lehet a vidé- élő, a mezőgazdasággal lalkozó embert parasztnak tekinteni?

— Ezzel a kérdéssel a lönbbőzfelfogást vallók zötti vitához értünk. Ha vki a parasztsághoz csu műveltségi szintet vagy v milyen magartási for- kapcsol, akkor az nem úton indult el. A „para- megjelölés gyakorlatilag társadalmi munkásszerve- ben elfoglalt helyzetet- li meg. A marxizmus k- szikvainsak értelmezése- rint parasztnak nevezhe- azt a társadalmi népess- amely állandóan a mező- daságban fejt ki a mező- kenységét, tulajdonv- nyában meghatározó he- foglal el a földtulajdo- paraszt mindaddig par-

(t. sz. j.)

Idegenforgalmi kitekintő

A május végi, június eleji időjárás nem csupán mezőgazdasági növényeink termelését, hanem a turizmus szempontjából is kedvezőtlen. A június eleji időjárás nem csupán mezőgazdasági növényeink termelését, hanem a turizmus szempontjából is kedvezőtlen. A június eleji időjárás nem csupán mezőgazdasági növényeink termelését, hanem a turizmus szempontjából is kedvezőtlen.

A SZÁMOK MÖGÖTT

Aki három esztendővel ezelőtt figyelte az idegenforgalom alakulásáról szóló híreket, ugyanakkor meglepődhetett: csaknem 17 millió külföldi járt akkor Magyarországon. Az adat kimondatlanul is azt sugallta, hogy turista nagyhatalom lettünk. A

különböző számítások kimutatták, hogy olyan idegenforgalmi „óriásokat” előztünk meg akkor, mint Spanyolország vagy Jugoszlávia. Európában 100 lakosra 39, nálunk 160 látogató jutott. Az alaposabb elemzés azonban kimutatta — már aho-

Idegenforgalmi kitekintő

gyan lenni szokott —, hogy a tetszetős statisztika mögött jóval árnyaltabb összefüggések húzódnak meg. A rekordévekben ugyanis igen sok rövid hazánkban az átutazó, a rövid kirándulásra érkező, ok tehát legfeljebb „félállal” szerepelhetnek a statisztikában. Másrészt a legfontosabb turisztikai célpontokon — főként a Balatonnál — már-már elviselhetetlen zsúfoltság alakult ki, s a nagyszámú turista fogadására aránytalanul kevesebb bevételt jelentett az országnak, mint azt a nemzetközileg elfogadott számítások szerint várni lehetett volna. (Az okok között nyilván szerepelt az idegenforgalmi szolgáltatások körének szűkösége és az ország „olcsósága”. Mint tudjuk, azóta mindkettőben történtek változások.)

A csúcsev tanulsága tehát mindenképpen az volt, hogy az idegenforgalom terén sem szabad a számok bővületében ringatni magunkat. Egyrészt az ország ilyen irányú teher-

Idegenforgalmi kitekintő

birása is véges, másrészt mindenekeiőt a feltételek javításával lehet jobban kiaknázni az idegenforgalom gazdasági előnyeit.

Tavaly például már kevesebb nyugati látogató érkezett hozzánk, de 16 százalékkal többet költöttek a vendékekre. Jelzi ez — az áremelkedések mellett — a szolgáltatások körének bővülését is. A jövő útja is csak az lehet, hogy megpróbáljuk a természeti adottságaink „felkínálá-

SZÍNVONALAS SZOLGÁLTATÁST

Hajdú-Bihar ugyan nem tartozik a külföldiek által leggyakrabban látogatott helyek közé hazánkban, de azért a Debrecen—Hortobágy—Hajdúszoboszló „háromszög” jelentős helyet foglal el hazánk idegenforgalmi térképén, s az átutazók száma is jelentős. Tavaly például 751 ezer külföldi lépte át a határt Magyarországra jövet a haj-

Idegenforgalmi kitekintő

sa” mellett azokat az idegenforgalmi szolgáltatásokat fejleszteni, amelyekre a világturizmusban előtűnik járó országok már nyújtani tudnak. Ugyancsak a következő esztendő feladata az is, hogy a ma túlszűfolt Balaton és Budapest mellett teljes értékű idegenforgalmi centrumok létesüljenek, melyek javíthatnának az idegenforgalom térbeli szerkezetén és eddig feláratlan vagy alig kihasználtságú vidékeket kapcsolnának be a turizmus vérkeringésébe.

Legutóbb — a Hortobágyi Idegenforgalmi Bizottság megalakulása kapcsán — írtunk megynék idegenforgalmának múlt évi alakulásáról, illetve a közeli jövő terveiről. Utóbbiakat elemezve kitűnik, hogy jelenleg nem lehet cél a vendégforgalom látványos

„Hé, paraszt...”

Ezen a megszólításon már Toldi is megsértődött. A „paraszt” fogalmat majd ezer évig nemcsak a földművelő nép megjelölésére, hanem jelzőként is használták. A kifejezés, legalábbis az állami politika szintjén, csak az elmúlt 35 évben kapott gyökeresen más értelmet. A felszabadulást követően a munkaszótállal szövetséges, a hatalomban társ dolgozó parasztság tagjának lenni társadalmi rangot jelentett. Olyannyira, hogy

sokan a sakkjáték parasztfiguráját is szemérmesen „gyalog”-nak kezdték hívni. Vajon dr. Zsarnóczai Sándor tanszékvezető egyetemi tanár, a Közgazdasági Szemle főszerkesztője, a Magyar Tudományok Akadémia Agrárgazdasági és a Szövetkezeti Nemzetközi Szövetsége Végrehajtó Bizottságának tagja hogyan hívja a legkisebb rangú sakkfigurát?

Paraszt! De minden sakkozónak tudnia kell, hogy végjátékban egy paraszt akár királynál is beváltható, tehát elődöntheti a játszma sorát.

A paraszt, a parasztság megítélése, a paraszti fogalom egészen sajátosan alakult. Még ott is, például Franciaországban, ahol a polgári forradalom következtében átalakította a társadalmi szerkezetét, a „paraszt”-nak megfelelő francia kifejezés nem tartozott a legrosszabb társadalmi helyzetet megjelölő szavak közé, de eleve nem hordott olyan tömény elmaradottság ítéletet sem, mint Magyarországon. Eppen ezért sokan, például Erdői Ferenc is úgy vélte, hogy a sajátos történelmi múlt miatt el kell hagyni a paraszti jelzőt, hogy soha többé vissza ne térhessen a megjelölés negatív tartalma.

Véleményem szerint nem a paraszti fogalomtól kell megszabadulni, hanem a magánparasztnak a termelőszövetkezeti fejlődés útján való átalakulását kell nyomon kísérni, amely fejlődés tényleg megszűnteti a szó hagyományos értelmében vett parasztságot. Ma még azonban hatnak és élnek a paraszti fogalom múltból örökölt maradványai, de egyre inkább elkopik a hozzákötődő elmaradottság ítélet, és egyre inkább szaporodnak a parasztság tulajdonságainak pozitív kritériumai.

Nevezetesen? — A régi elmaradott társadalmi életnek a legdurvább formája: a „buta paraszt” volt. Ma már azonban, ha a magyar termelőszövetkezeti parasztság képzettségét szintjé nézzük, kiderül, hogy a társadalmi átlagnál például magasabb a mezőgazdasági szak vagy betanított munkások aránya. A termelőszövetkezeti vezetők között is magasabb a képzettségi szint, mint az ipari átlagban. Ez persze összefügg a generációváltással is, de elsősorban az új termelési feltételek által kiváltott képzési kényszer következménye.

A mai parasztság megítélését bonyolítja, hogy aktív vagy nyugdíjas tsz-parasztokról beszélünk. Most zajlik a generációváltás és egyre kevesebb a régi paraszti mentalitást, hagyományt, általános életvitelt képviselő, ma is a szövetkezetekben dolgozó parasztember. A parasztságra mindig jellemző volt, hogy túlságosan ki volt szolgáltatva a természetnek. Ez óvatosságra intette, az anyagi értékek megbecsülésére készítette. Ez a korábbi individualis tulajdonságokból eredő paraszti mentalitás a mezőgazdasági szocialista átszervezésnek eredményeként tulajdonképpen társadalmi méretű gondoskodással vált.

Mégis, 1981-ben mitől paraszt a paraszt, és egyáltalán, meddig lehet a vidéken élő, a mezőgazdasággal foglalkozó embert parasztnak tekinteni?

Ezzel a kérdéssel a különböző felfogást vallók közötti vitához értünk. Ha valaki a parasztsághoz csak a műveltségi szintet vagy valamilyen magatartási formát kapcsol, akkor az nem jó úton indult el. A „paraszt” megjelölés gyakorlatilag a társadalmi munkaszervezetben elfoglalt helyzetet jelöli meg. A marxizmus klaszszikusainak értelmezése szerint parasztnak nevezhetjük azt a társadalmi népességet, amely állandóan a mezőgazdaságban fejt ki tevékenységét, tulajdonviszonyaiban meghatározó helyet foglal el a földtulajdon. A paraszt mindaddig paraszt,

amíg a társadalmi munkaszervezetben egy olyan sajátos elhelyezkedés lehetséges, amely csak mezőgazdasági termékekkel állít elő. Ma viszont, mikor a tsz-ek tevékenysége túlnő a pusztán mezőgazdasági termelésen, a megváltozott feltételrendszer valóságos szétbontja a korábbi paraszti kategóriát.

Mivel magyarázza, hogy a jelenleg érvényes társadalmi besorolás szerint a tsz-tag parasztnak, de az, aki az állami gazdaságban dolgozik, a tsz-taggal teljesen azonos munkát végző ember, mert más a földhöz való kapcsolódása. Az állami gazdaságban dolgozó mezőgazdasági munkás nem vállalkozó, míg a tsz-tag tulajdonképpen az. Márpedig a paraszti fogalom mindig magában foglalta a vállalkozói jellegét is.

A társadalmi fejlődés egyértelműen abba az irányba halad, hogy a paraszti osztály idővel megszűnik, és létrejön egy olyan társadalom, amelyben már nincs osztálytagozódás, tehát nincs paraszt és nincs munkás.

A vita azon folyik, hogy most hol tartunk a fejlődésben, és körülbelül mikorra zajlik le az osztályoknak ez az utóbeműködése. Másoktól eltérően, nekem az a véleményem, hogy ha halványodtak az azok a bizonyos paraszti tulajdonságok, ez nemcsak a törvényszerű társadalmi folyamatoknak az eredménye, hanem bizonyos korábbi politikai hibáknak is a következménye. Például az 1950-es években csak üres jelszó volt, hogy a tsz a tsz-tagoké. Még azt is a járás döntötte el, hogy a tsz-ben melyik kazlat kell megbontani, arról nem is beszélve, hogy ki legyen a tsz vezetője.

Ma a gazdaságpolitika is hosszú ideig működött olyan eszközökkel, amelyek hátrányossá tették a szövetkezeti tagi viszonyt az alkalmazzott viszonyhoz szemben. Például a teljeskörű betegbiztosítás is csak akkor lett a tsz-tagokra is érvényes, amikor az állampolgári joggá vált. Úgy gondolom, ennek a megkülönböztetésnek éppen az volt a célja, hogy a tsz-ben dolgozók ne a régi paraszti múltból a mába kivethető tagi viszonyt, hanem inkább a fejlettebbnek, társadalmi példának minősített alkalmazzott viszonyt válasszák, hiszen az alkalmazzott minden megítélésben a munkással volt azonos.

A szövetkezeti tulajdon a szocialista tulajdonforma egyik alacsonyabb típusának, nem is teljes értékű szocialista tulajdonnak minősítették. Tehát mindazok, akik ehhez az „alacsonyabb rendű” szocialista tulajdonformához kötődtek, óhatatlanul alacsonyabb társadalmi megítélésben részesültek. Ezen ma már túl vagyunk! De a parasztságot fenntartásokkal kezelő olyan hibás álláspontok maradványai nyomokban most is élnek, és még ma is hatnak. Ezen túl is számtalan hamis értékítélet alakult ki a falu- és a parasztsággal szemben. A közvélemény ma is sokszor fogékonyabb a múlt örökségeit is magában foglaló jelenségekre, mint a statisztikailag is kimutatható tényleges valóságra.

A párt politikája a munkaszervezetben történő társadalmi átalakulástól építkez.

Vajon a paraszti mozgalmaknak vannak-e a manák is hasznosítható elvi, gyakorlati tapasztalatai, vagy ezek a tapasztalatok csak a paraszti társadalom afféle emlékkövei?

Nemcsak a politikának, de a történelemnek is sajátossága a folytonosság és az azzal való szakítás. Soha nem lehet a manák megfelelő döntést hozni, ha ebben a döntésben nincs benne minden olyan ismeret, ami a múltat is magában foglalja, értékeli és helyezi teszi.

A párt szövetségi politikájának kialakításában pontosan felmeri, hogy a társadalom különböző csoportjai honnan indultak el, és hol tartanak. Tudománytalan a marxizmustól idegen lenne, ha semmibe vennék a paraszti múltat. Bár a „paraszt” lassan történelmi kategória, úgy vélem, a paraszti múlt eddigi eseményeit, az ebből adódó tapasztalatokat nem lehet történelmi kövületeknek tekinteni, amelyek között a ma embere csak kegyelettel barárgolhat. A legújabbkori történelem paraszttörténelmeinek gazdasági és politikai tanulságai a mai valóságban is hatnak, mert a mezőgazdasági tsz-ek fejlődése még jó ideig magában hordja a paraszti múlt és magatartás jegyeit. De ha a paraszti múlt emlékeit és tapasztalatait nem is lehet történelmi emlékköveknek tartani, ezek korántsem a jövő előremutató útjelző táblái.

Az iparban és a mezőgazdaságban dolgozókat ezek szerint egyre kevesebb sajátos tulajdonság különbözteti meg egymástól. Céljaik is úgyszólván azonosak. Ezek után képvisel-e a mai parasztsztyálly olyan erőt vagy tényezőt, amivel külön számolni kell?

Ebben a politika számára abszolút eligazítást ad az MSZMP XII. kongresszusa, amely a munkás-paraszt szövetséget a mai valóságban is a szövetségi politika legfontosabb elemének tekintette. A kongresszus megismételte azt a jól ismert lenini tézist, miszerint: „A proletárdiktatúra alapja a munkás-paraszt szövetség.” Ez a ma! Ennek megfelelően a legmagasabb állami tisztséget olyan személy tölti be, aki termelőszövetkezeti elnök volt, és mind az országgyűlésben, mind az MSZMP Központi Bizottságában megtalálhatók a mai parasztság képviselői.

Tanszékemen tíz éve foglalkozunk olyan kutatással, hogy meddig lehet a proletárdiktatúra alapja a munkás-paraszt szövetség, hiszen ha a szocializmus építése az osztály nélküli társadalom felé halad, akkor nem lehet osztályszövetesség sem. Vizsgálataink azzal is foglalkoznak, hogy meddig kell a párt politikájának a társadalmi programok kialakításánál úgynevezett osztályérdekekből is kiindulnia.

Magyarországon egyre kevésbé jelent tényleges politikai erőt a parasztság, hiszen mint osztály, egyre inkább elveszté osztályjellegét. Egyre kevesebb lehet a politikai feladatokat egy olyan sajátos paraszti felfogásból kiindulva értelmezni, mint ami néhány esztendővel ezelőtt még teljesen jogos volt.

Az embercsoportok és a személyek érdekeit azok az általánosan integrált társadalmi tényezők határozzák meg, amelyek együttesen érvényesülnek a munkásoknál, a parasztsztyálly és az értelmiségieknél.

Bonyhádi Péter

A romantikának éppenséggel még nincs vége, hiszen mai korunk elősegíti a nosztalgiahullám terjedését — csak túlságosan sok pénz kell hozzá. Ezzel a megjegyzéssel kezdte feltűnést keltő cikkét az egyik legismertebb amerikai hírmagazin, a Time. A szerző ezt követően adatok sorozatát hozta tételének alátámasztására, miszerint túlságosan is drágává vált a szórakozás az Egyesült Államokban, elsősorban pedig a turisták által kedvelt New Yorkban.

Az amerikai újságíró új „közgazdasági” formulát is kitalált — a fogyasztási javak árindekséhez hasonlóan megalkotta a „szerelem árindeksét”. Ez mindent tartalmaz: titkos találkákat, vacsorákat, mozikat és egyéb szolgáltatásokat. Az elmúlt 25 évben a fogyasztási javak árindekséje 258 százalékkal nőtt New Yorkban, a „szerelem árindeksé” viszont 420 százalékkal! (Néhány példa: a mozijegyek ára közel tízszeresére emelkedett; két személy számára vacsorát régebben 18 dollárért lehetett kapni eleve legalább 80 dollár kell hozzá. Ha a hangulat fokozása érdekében még a kedves dalát is el akarja játszani a hős szerelemes a zongoristával, akkor erre 50 dollár kell szánnia, ellentétben a 25 évvel ezelőtti 50 centtel. Jelentősen megrágtat a komoly szórakozás is, főleg a Broadway. 1953-ban még csak 7 dollár kellett fizetni jó helyekért — ma már legalább harmincat. A taxiköltség is megnégyszereződött ez idő alatt.)

A New Yorkba érkező turisták is kénytelenek tudomásul venni ezeket a zsebre menő változásokat. Ez természetesen nem gátolja meg őket abban, hogy elmenjenek New York talán legismertebb látványosságához, az Empire State Buildinghez.

Ezekben a hetekben különösen sokan látogatták a felhőkarcolót, mert átadásának 50. évfordulóját ünnepelte New York. A jó üzleti szellemmel rendelkező utazási irodák külön repülőseket szerveztek Európából: a 3 napos attrakciója az volt, amikor az érdeklődők nemcsak a 102. emeletre vittek fel, hanem megmutatták az Empire State Building számítógépes vezérlését is. (Nem csoda, hogy külön számítógépek szabályozzák a fűtést, az energiafelhasználást, hiszen közel 30 ezren dolgoznak itt, s a leg-

kisebb hiba is végzetes lehet. Különösen a tűzjelzők működésére ügyelnek mert minden felhőkarcoló lakói a lánctól félnék leginkább. A tapasztalatok azt mutatják, nem is a tűz végez ilyenkor nagy pusztítást, hiszen azt a jól felszerelt egységek igen hamar megfékezik, hanem a pánik követel sok áldozatot.)

Az épület — ezt 50 évvel megalkotása után is megállapíthatjuk — valóságos remekmű. Több mint 60 lift közlekedik benne, egy részük csak a 20. emeletig viszi utasait, vannak a 60–80. között járó gyorsliftek, és programozható fölvonók. A biztonság sem lehet panasz, mert még nem történt szerencsétlenség.

Pedig az elmúlt 50 esztendőben igen sokan jártak a felhőkarcolóban. A statisztikai adatok tanúsága szerint több mint 30 millióan. Ma különösen nagy népszerűségnek örvend. Ezzel magyarázható, hogy tavaly 1,7 millióan keresték föl. Érdekes, az Empire State Building vonzóbb a turisták számára, mint New York legmagasabb épülete, a World Trade Center két, egyenként 110 emeletes üveg-ceruzája. Talán azért van ez így, mert az Empire State Building jobban megközelíthető helyen van, s romantikájú sugároz. (A látogatók közül sokan teszik föl a kérdést: vajon mennyi ideig tartott a monstrum építése 1931-ben? A válasz sokakat elgondolkodásra készít: mindössze 1 év és 40 napig dolgoztak rajta.)

William Lamb volt az építész. Visszaemlékezéseiben az olvasható, hogy mindent többszörös biztosítással építettek, azért, mert nem volt még megfelelő tapasztalatuk. Ahová két centiméter átmérőjű vasgerendát kellett volna a betonba helyezni, oda legalább 10 centimétereset tettek. Végül is a túlbiztosításra nem fizettek rá — sőt. Egyesek szerint éppen emiatt élte

túl az épület 1945. július 28-án. Ekkor történt az, hogy a William Smith által vezetett B-25-ös bombázó a reggeli ködben nekirepült a felhőkarcolónak. A 79. emelet magasságában történt a becsapódás, rögtön tűz ütött ki, amely a 86. emeletig terjedt. A füstben 13-an vesztették életüket 26 ember súlyos sé. A rülesékekkel kellett kórházba szállítani. A megrongálódott részek helyreállítására 1 millió dollárt költöttek. Ami a legfontosabb: az épület statikailag nem rendült meg! (Máig tisztázatlan, hogyan vezethette a kivilágított kolozsuszusnak gépét az a Smith, aki a második világháborúban az európai hadszíntéren több mint 500 bevetésben vett részt.)

Különleges események is lejátszódtak már a 86. emeleten levő szabad kilátóban. Többen itt esküdtek egymásnak örök hűsége. 1938-ban egy kongói táncosnő éppen innen fohászolt az égiekhez amerikai vendégjátékaiban sikere érdekében. Nem lennének Amerikában, ha nem történt volna meg, hogy egyesek végakaratainak megfelelően nem engedték volna innen emberi hamvakat szelek szárnyára.

Szivderítőbb érdekesség az, hogy 1978 óta lépcsőfűtőversenyeket tartanak az épületben. Minden esztendőben több százán állnak rajthoz: 1575 lépcsőt kell futva megtenni. Nyilván csak a legedzettebbek alkalmasak erre. Természetesen rekordokat is nyilvántartanak: a férfiak mezonyében a legjobb idő 12 perc 19 másodperc, a nőknél 14 perc három másodperc.

S bár a jelek szerint az idő nem jart el az Empire State Building felett — a világ legmagasabb felhőkarcolójának rangját már elveszítette: 1970-ben a 110 emeletes World Trade Center hódította el tőle, majd pedig 1972-től a chicagói Sears Tower a csúcsra tőlt 115 emelettel.

Oltványi Tamás

A város azon részén mentem keresztül otthonom felé, amelyről az a mondás járja, hogy sötétedés után ott már csak szőlőkaróval érdemes közlekedni, a közbiztonság miatt. Öreg este volt. A Hold fáradtan fenyelt. Nem csoda, hisz neki kellett világitani a villanypórnák szétszórt szétlógó helyeit is. Azeölt sohasem járt helyeken, úttalan utakon bolyongtam. Reménykedtem, hátha megidámadnak, és lesz egy kis bunyó, vagy valami mozgalmasság. A vén sültéromos házak méla tompaságot és elmúlászatot árasztottak. Majdnem elkedvetlenedtem, ám erre nem volt időm. Egy szercsak egy fénynyalóból pillantottam meg, ami egy régi típusú Wartburg ajtójára vetődött. Nemsokára észrevettem egy alakot is. Bal kezében tartotta a zseblámpát, jobbával pedig a kocsi zárjával pisz-mogott.

Biztosan elromlott — véltem.

Mikor odaértem, szívélyesen érdeklődni kezdtem: — Segíthetek? Rossz a zár?

Az alak kiegyenesedett. Előttöm egy nálam alig két fejfel magasabb, harminc év körüli férfi tornyosult. Rám nézett.

Már jó néhány ismerősömmel megjavítottam elromlott zárját. Nem szakmám ugyan, de értek hozzá.

Az alak hallgatott. Szűrés szemmel mért végig. Tekintetét tekintetembe vágta. Hosszú percekig keményen néztünk farkasszemet egymással. Szempillánk sem rezgett. Lassan kezdtem unni ezt az egész dolgot. Egy idő múlva tölem telhető anygál hangom megkérdeztem:

— Zavarok? — Igen — a hangjában fenyegedést is éreztem. Sarkon fordultam, s szép nyugodtan, komótosan elindultam. Feszültem figyeltem: követ vajon? Nem félttem, semmiféle izgalom nem volt bennem. Csupán várakoztam, lesz-e kaland?

Alig mentem tíz métert, mikor hallom, hogy kemény léptekkel jön utánam. Vajon mit fog csinálni? To-nnyugodtan, komótosan elindultam. Feszültem figyeltem: követ vajon? Nem félttem, semmiféle izgalom nem volt bennem. Csupán várakoztam, lesz-e kaland?

— Kérsz cigit? — Kínált. — Kös, nem dohányzom. Rágyújtott. Ismét szótlanul mentünk. Egyszer csak kifakadtam. Kitért belőlem az összes felgyülemlett keserűségem. Megálltunk. A közelben volt egy villanyoszlop, melynek különös módon nem volt szétlőve az izzója. Az alak úgy állt, hogy az arca árnyékban maradjon. Figyelmesen hallgatott. Mikor odáig jutottam, hogy még a legjobb barátomban is csalódtam, rejtélyesen megjegyezte:

— Mi jó barátok lehetnénk...

Értettem a célzást. Egy pillanatig haboztam. Lelki szemem előtt megjelent a közös jövőnk: feltört, kifosztott kocsi, „gondtalan” élet, helyre rendőrségi kö-rözések, két lakályos pricc egy cellában.

— Lehet — válaszoltam kitérően.

Ettől a szóváltástól egészen lehiggadtam.

— Szulovszky János

Másról kezdtünk beszélni. Bosszankodtunk azon, hogy milyen lehetőségeket puskázott el focicsapatunk, megvitattuk esélyeit az új idényben. Azt állította, hogy ő is abba a gimnáziumba járt, mint amelyikbe akkor én. Alaposan kitárgyaltuk a nőket. Kiderült, hogy ő is tizenhét éves korában ol-vasta Kridy Szindbádját.

Egy idő múlva váratlanul megjegyezte: — Téged agyon akartalak ütni...

— Eszembe jutott ilyen lehetőség is — mondtam. Amilyen hirtelen témát váltott, olyan gyorsan visszavábrta is ugyanolyan tempóban haladtam, mint az előbb. Hamar utolért. Szótlanul mentünk egymás mellett néhány lépést. A zsebébe nyúlt. Elővett egy fémdobozt. Kinyitotta.

— Kérsz cigit? — Kínált. — Kös, nem dohányzom. Rágyújtott. Ismét szótlanul mentünk. Egyszer csak kifakadtam. Kitért belőlem az összes felgyülemlett keserűségem. Megálltunk. A közelben volt egy villanyoszlop, melynek különös módon nem volt szétlőve az izzója. Az alak úgy állt, hogy az arca árnyékban maradjon. Figyelmesen hallgatott. Mikor odáig jutottam, hogy még a legjobb barátomban is csalódtam, rejtélyesen megjegyezte:

— Mi jó barátok lehetnénk...

Értettem a célzást. Egy pillanatig haboztam. Lelki szemem előtt megjelent a közös jövőnk: feltört, kifosztott kocsi, „gondtalan” élet, helyre rendőrségi kö-rözések, két lakályos pricc egy cellában.

— Lehet — válaszoltam kitérően.

Ettől a szóváltástól egészen lehiggadtam.

— Szulovszky János

ermek
g?

pótlékot, 1978-ban mindössze 3,5 százalékkal nőtt. Nincsenek tehát olyan lakások, amelyek javításáról, anyagi csökkentéséről nem mondanunk.

A családok jövedelmei nemcsak a lakások javításáról, anyagi csökkentéséről nem mondanunk.

A kisgyermekeseknek a nehézségeik is vannak a gyermeknevelésben, de a fiatal családokról az azért, mert az anyák egyre kevesebbet tudnak a gyermeknevelésben. A fiatalok általában a lakásokban kezdik a munkát, és a munkájukat nem tartoztatják a legrosszabb társadalmi helyzetet megjelölő szavak közé, de eleve nem hordott olyan tömény elmaradottság ítéletet sem, mint Magyarországon. Eppen ezért sokan, például Erdői Ferenc is úgy vélte, hogy a sajátos történelmi múlt miatt el kell hagyni a paraszti jelzőt, hogy soha többé vissza ne térhessen a megjelölés negatív tartalma.

Véleményem szerint nem a paraszti fogalomtól kell megszabadulni, hanem a magánparasztnak a termelőszövetkezeti fejlődés útján való átalakulását kell nyomon kísérni, amely fejlődés tényleg megszűnteti a szó hagyományos értelmében vett parasztságot.

Ma még azonban hatnak és élnek a paraszti fogalom múltból örökölt maradványai, de egyre inkább elkopik a hozzákötődő elmaradottság ítélet, és egyre inkább szaporodnak a parasztság tulajdonságainak pozitív kritériumai.

Nevezetesen? — A régi elmaradott társadalmi életnek a legdurvább formája: a „buta paraszt” volt. Ma már azonban, ha a magyar termelőszövetkezeti parasztság képzettségét szintjé nézzük, kiderül, hogy a társadalmi átlagnál például magasabb a mezőgazdasági szak vagy betanított munkások aránya. A termelőszövetkezeti vezetők között is magasabb a képzettségi szint, mint az ipari átlagban. Ez persze összefügg a generációváltással is, de elsősorban az új termelési feltételek által kiváltott képzési kényszer következménye.

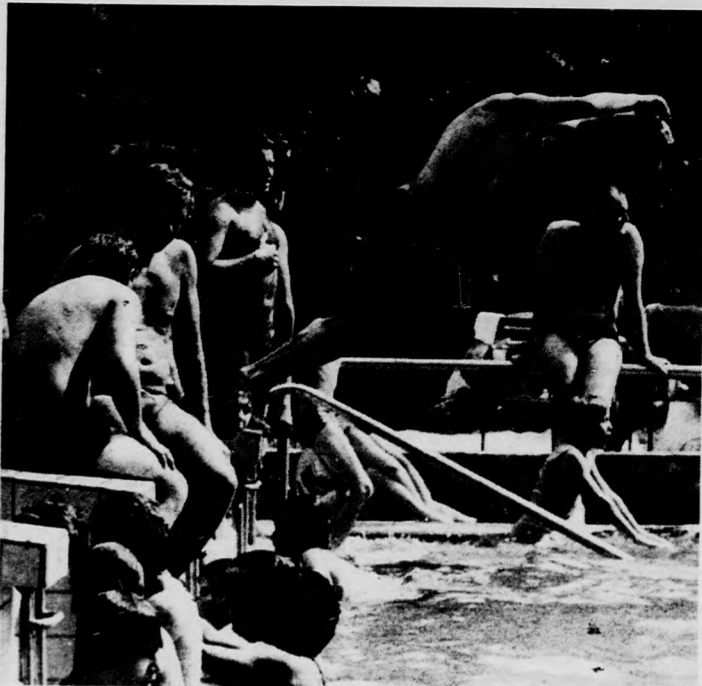
A mai parasztság megítélését bonyolítja, hogy aktív vagy nyugdíjas tsz-parasztokról beszélünk. Most zajlik a generációváltás és egyre kevesebb a régi paraszti mentalitást, hagyományt, általános életvitelt képviselő, ma is a szövetkezetekben dolgozó parasztember. A parasztságra mindig jellemző volt, hogy túlságosan ki volt szolgáltatva a természetnek. Ez óvatosságra intette, az anyagi értékek megbecsülésére készítette. Ez a korábbi individualis tulajdonságokból eredő paraszti mentalitás a mezőgazdasági szocialista átszervezésnek eredményeként tulajdonképpen társadalmi méretű gondoskodással vált.

Mégis, 1981-ben mitől paraszt a paraszt, és egyáltalán, meddig lehet a vidéken élő, a mezőgazdasággal foglalkozó embert parasztnak tekinteni?

Ezzel a kérdéssel a különböző felfogást vallók közötti vitához értünk. Ha valaki a parasztsághoz csak a műveltségi szintet vagy valamilyen magatartási formát kapcsol, akkor az nem jó úton indult el. A „paraszt” megjelölés gyakorlatilag a társadalmi munkaszervezetben elfoglalt helyzetet jelöli meg. A marxizmus klaszszikusainak értelmezése szerint parasztnak nevezhetjük azt a társadalmi népességet, amely állandóan a mezőgazdaságban fejt ki tevékenységét, tulajdonviszonyaiban meghatározó helyet foglal el a földtulajdon. A paraszt mindaddig paraszt,

(t. sz. j.)

És megint a hőség!

Kiméltlenül, csendes májusi esők helyett, irdatlan hőség tört ránk, fonyasztva a már kikelt növények leveleit, gyötörve a kalászból forduló gabonaféléket, izzasztva mindenkit, aki él és mozog. A határban ilyenkor nyilvánvaló a tennivaló, öntözni, árasztani, kapálni kell, s készülni a minél több termés betakarítására. Hiszen a veszteség már így is óriási. De mit csinál ilyenkor a vas, a cement, a kavics és a homok zord szövetségéből fel-támadt nagyvárosok lakója? Menekül, menekül, menekül. Nézzük hát, sikerül-e?

(Iklódy János képiportja
Szöveg: Dankó István)

Íme, nem csalás, nem ámitás ez itt a hűsleves kánikula-módra. És mégis boldogok, akik vízhez jutottak

Innen mindenki elmenekült, mert akire ez a bácsi ráesik, bizony jócskán alámerül. A stílus nem éppen úszócsillagra emlékeztet

Ez itt a hinta lánc, ülj fel, kérlek szépen. Szomorú tekinteted láncot tart már így is

Nó lám csak, eljöttek a halak is, hallván a nagy pancsikolást. Eljöttek sütve és tepsiben, és levetették halruhájukat, segítettek ebben szorgos kezek, magabiztos felnőttkezek és éhes gyermekujjak. Íme a víz, a törzsfejlődés két póruljárt példányáról

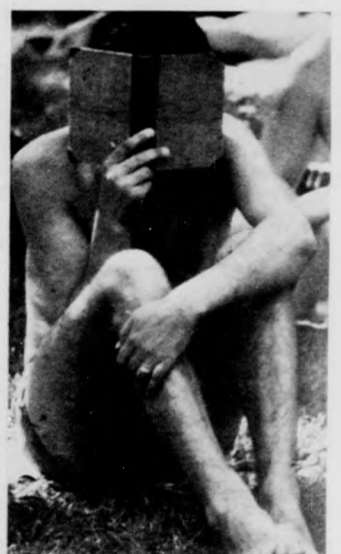
Csináld magad! Errefelé már kisebb a nyüzsgés. Bezzeg, ha elkészül, gondol-e majd valaki órá, aki a fürdőzők legnehezebb medencéjét vállalta fel — jól megmártózik a munkában

„Engem mindez nem érdekel. Van homok, van vödör, és végre magam vagyok. Végre nem kérdezik meg: hogy hívnak, hány éves vagy, milyen verset ismersz...? Itt mindenki szabad.

Valaki itt is „befürdött”. A kibiceknek persze semmi! sem drága, ám jó ha idejében megtanulják a régi igazságot: „Hát kérem, van az úgy, hogy nem mèn a lap”

Ez a bácsi akár példakép is lehet. Ő és a könyve zárt világ. Ide nem fér be a többség zajongása, idáig nem hat el a vizek fröccsenése, az ő vállára még az ibolyántúli sugarak is meghunyászkodva szállnak alá

Vannak, akik még vízbeocsátásra várnak. Ugrani már egyáltalán nem lehet, s besurranni is csak bocsánatkérő súrlódások, simulások közben...

Hűsít is, tiszta is, biztos, ami biztos. Lassan mehetünk haza!

A HUNGÁRIA KAMARASZÍNHÁZBAI

A NAGY CSAPAT

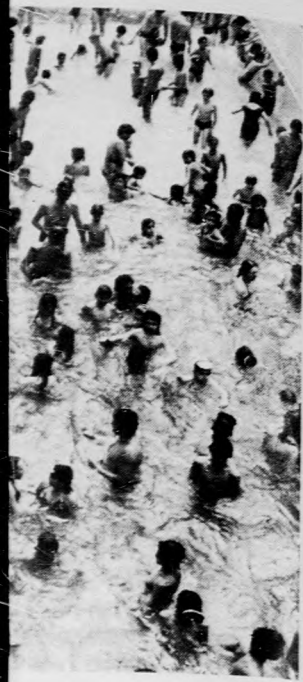
A KIKAPÓS ASZ SZONYKA ÉS FÉRJE

A

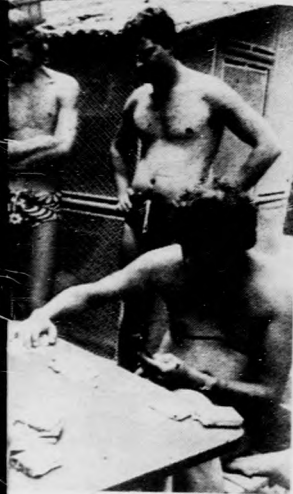
a Kőrösi Csoma

„A múltat idézzük, a jelenet a mondattal kezdődő programjára, a rendezvény szoboravatós ünnepségre a

Az idők folytonossága, az mindig többet s jobban tekinthető társadalmilag, de körülményekben új hajtás az, ami jó, tisztelhető, Hármas és negyedszáz iskolánk múltjából gazdameríthetünk. Ami külön megragadó: az az évszázkon át e kisváros és környékében az egyetlen zépfokú képzést nyújtó la létéért, fennmaradást vívott küzdelem, a gy végveszély elhárítása. példamutató: a szegény tanulók felkarolása, a támogatás. Ami a nemesség vet teszi ma is előttünk banóvá: a fennmaradást biztosító alapítványok, örökhatályok sora. vetlenül is hat ránk a időket vállaló tanári példája, a fél fizetésért csupán nemes szándékkal vállalt tanítás, a szülő gyermekeik közvetlen remélhetővé a körülmények elviselhetővé tevésében alkotó, újat teremtő, a tételeket fejlesztő tanári példája. Meglehető iráslékek alapján tudjuk, a kort megelőzőve igen, az ismeretek, a tudás szerűbbé tételét, a realitásmányokkal foglalkozás vitését. Büszkeséggel tennünk, hogy mindeközül néphez közel álló iskolák Szembeszállt az osztrácsolutizmussal, a Klberg-Korniss-féle iskolával, tanárai közöttben progressziót K. cikkekkel hívták fel rá a figyelmet a Hajdú Ujságban. Szembetűnő általános nem kövölt tanárok a népele fellépő szándékokat, kat. S különösen közöhozzánk az a magamely az I. világháború fejeztével kibontakoztadte azt a szellemet, tanárokat, tanulókat részét vitte el a Tanárság, a proletárdiktállalásáig — a bukás még több éves hatással Természetes helyszellemiségéből adnem adta, nem adhat nagyvárosok iskolái, kollégiumok neveltek emberek sorát, de ad idők folyamán a nép

...és mégis boldo-

...a bácsi akár példai-
...is lehet. Ő és a
...ve zárt világ. Ide
...fér be a többség
...ngása, idáig nem
...el a vizek fröccsené-
...az ő vállára még az
...yántúli sugarak is
...hunyaszkodva száll-
...alá

...lassan mehetünk

A HUNGÁRIA KAMARA- SZÍNHÁZBAN

A NAGY CSAPAT
A KIKAPÓS ASZ-
SZONYKA ÉS FÉRJE

A 325. TANÉV

a Kőrösi Csoma Sándor Gimnázium és Szakközépiskolában

„A múltat idézzük, a jelenben élünk és a jövőnek dolgozunk”.
Ezzel a mondattal kezdődött az 1981. június 8-14. jubileumi hét
programjára, a rendezvényekre, a június 13. jubileus és nevadós-
szoboravatató ünnepségre a meghívás.

Az idők folytonossága, az alapítók, örökhagyók, továbbvivők, a
mindig többet s jobban tenni szándékozó egymásra épülő foly-
tonossága társadalmilag, de lokálisan is. A gyökér is, amely az új
körülményekben új hajtásokat eresztve, a régitől átveszi mind-
azt, ami jól, tisztelhető, követhető.

Három és negyedszázados iskolánk múltjából gazdagon meríthetünk. Ami különösen megragadó: az az évszázadokon át e kisváros és környéke életében az egyetlen közepes iskolát képzést nyújtó iskola léteért, fennmaradásáért, vívott küzdelem, a gyakori végveszély elhárítása. Ami példamutató: a szegény sorsú tanuló felkarolása, a tehetségmentés. Ami a nemes szívet teszi ma is előtűnk dobogóvá: a fennmaradást, létet biztosító alapítványt tevők, örökhagyók sora. Közvetlenül is hat ránk a nehéz időket vállaló tanári kar példája, a fél fizetésért vagy csupán nemes szándékból vállalt tanítás, a szülők s gyermekeik közvetlen közreműködése a körülmények elviselhetővé tevésében, az alkotó, újat teremtő, a feltevéseket fejlesztő tanárok példája. Meglevő írásos emlékek alapján tudjuk, hogy a kort megelőző igényelték az ismeretek, a tudás korszerűbbé tételét, a real tudományokkal foglalkozás bővítését. Búszkeséggel tölt el bennünket, hogy mindig a néphez közel álló iskola volt. Szembeszállt az osztrák abszolutizmussal, a Klebelsberg-Korniss-féle iskolapolitikával, tanárai közül többben progressziót kifejező cikkekkel hívták fel magukra a figyelmet a Hajdúnánási Újságban. Szembetűnő, hogy általánosan nem követték a volt tanárok a népellenesen fellépő szándékokat, példákát. S különösen közel áll hozzánk az a magatartás, amely az I. világháború befejeztével kibontakozni engedte azt a szellemet, amely tanárokat, tanulókat jelentős részét vitte el a Tanácsköztársaság, a proletárdiktatúra vállalásáig — a bukás után még több éves hatással.

Természetes helyzetéből, szellemiségéből adódóan, nem adta, nem adhatta a nagyvárosok iskolái, híres kollégiumok nevelte nagy emberek sorát, de adta az idők folyamán a népből jött

KABARÉ- ÉS SANZONEST

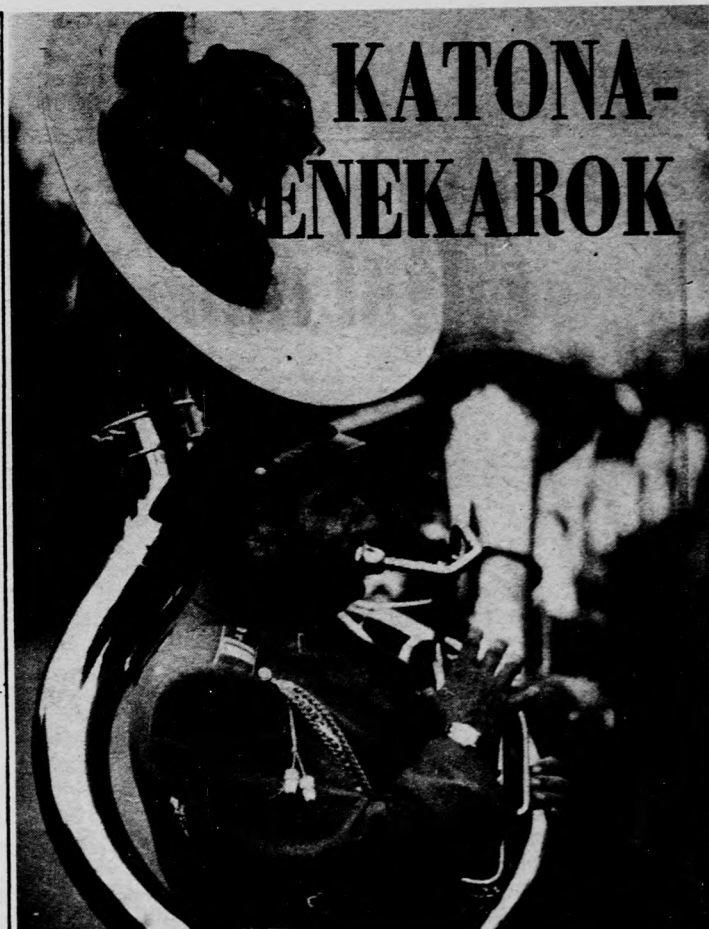
Ma, vasárnap este kerül sor az 1980/81-es színházi évad utolsó bemutatójára a Csokonai Színházban. Eredetileg a Stúdiószínházba tervezték, de az előadások torlódása miatt a Hungária Kamaraszínházban és csak egyszer játsszák a Kabaré és sanzonest című összeállítást, amely a magyar kabaré- és dalirodalom hőskorából ad ízelítőt.

Balogh Gábor, Szegei László és Pazar István válogatták a dalokat és a prózai betéteket, az előadásban operanékesek és prózai színészek is közreműködnek. Színpadra lép Czako Mária, Bárány Pál László, Barbinek Péter, Szathmári György, Zsolnay András, Kállay Bori, Szántó Éva, Böröndi Tamás, Nagy István, Tikos Sári, Hegyes Gabi, Rosta Sándor, Ó. Szabó István, Tas Ildikó és Vándor Éva. A zongorakíséretet Pazar István látja el.

A másfél órás, egybefüggő produkció egyik utolsó próbáján Balogh Gábor rendező a következőket mondta az előadás szándékairól: — Ebben a nyári kánikulában egyetlen célunk volt az összeállítással: hogy aki eljön, az nevéssen, szórakozzon, nagyon jól érezze magát. A színhely — és az előadás kerete — egy budai kisvendéglő, ahol egymást érik a lírai és komikus események, folyamatosan, hogy az est valóban est legyen. A magyar kabaré hőskorából, a Nagy Endre-i időkől válogattuk ki a számokat. E műfaj felülmúlhatatlan mestereinek — Heltai, Karinthy, Szirmai, Gábor Andor és mások — műveiből szemelgettünk, s mindezt szeretnénk a nagy tudású mesterek színvonalán előadni.

A tervek szerint a Kabaré- és sanzonestet a Csokonai Színház ősszel ismét műsorára tűzi.

T. G.

KATONA- ZENEKAROK

FESTIVÁLJA DEBRECENBEN

A kórusművészet és a dzsessz mellett egy ideje már a katonazenének is rendszeres bemutatkozási lehetőséget biztosít Debrecen. A Honvédelmi Minisztérium, a Debrecen városi Tanács és a Kölcsy Művelődési Központ közös összefogásával az idén harmadik ízben rendezik meg az országos katonazenekari fesztivált.

A négynapos fesztiválon kilenc zenekar vesz részt: a szovjet déli hadseregzenekara, a Magyar Néphadsereg központi zenekara, a kalocsai helyi zenekar, a kaposvári helyi zenekar, a Magyar Néphadsereg zenész-tiszthelyettesképző szakközépiskola zenekara, a székesfehérvári helyi zenekar, a szolnoki helyi zenekar, a debreceni helyi zenekar, a szolnoki helyi zenekar, a nyíregyházi ifjúgarda-zenekar.

A program június 18-án este 7 órakor kezdődik: a város öt pontján öt zenekar ad tényleget. Június 19-én 17.30-kor az Egyetem tértől a Kölcsy Művelődési Központba, az ünnepélyes megnyitói színhelyére vonulnak a zenekarok. A 18 órakor kezdődő ceremóniát zenés alkalmi bemutatók teszik színessé. 20.30-tól ugyanitt szabadtéri hangverseny kezdődik. Június 20-án 17 órától a DMVSC Oláh Gábor utcai stadionjában zenés alkalmi bemutatókra kerül sor, 20.30-tól pedig esti hangversenyt rendeznek a Kölcsy Művelődési Központ mellett.

A III. katonazenekari fesztivál záró ünnepélye június 21-én 10.30-kor a zenekarok felvonulásával kezdődik, majd 11 órakor a Kölcsy Művelődési Központ mellett ünnepélyes külsőségek között fejeződik be a négynapos találkozó.

A KIRÁLYI BIZTOS SZERETŐJE

A brazil filmgyártás alkotásai csak elvétve jutnak el hazánk filmszínházaiba — ennek egyik alapvető oka a brazil nemzeti filmművészet hátrányos helyzete. Ennek ellenére, hogy a brazil filmgyártás első kísérletei a századfordulóra nyúlnak vissza, az alkotók erejét egészen az 1950-es évek kezdetéig a hollywoodi filmgyártással való sikertelen konkurrenciaharc emésztette fel. Az alapvető változás 1949-ben következett be, amikor az Európából hazatérő kiváló dokumentumfilmrendező — Alberto Cavalcanti — megalakította a Vera Cruz Társaságot, amely az önálló brazil filmművészet megteremtését tűzte ki célul maga elé. A társaság első világszerte nagy feltűnést keltő filmje a Lima Barretos rendezte „Törvényenkívüliek” 1953-ban Cannes-ban díjat is nyert. A sikerre indulás azonban sajnos hamar bukásra ítéltetett, egyrészt az állami támogatás teljes hiánya, másrészt az észak-amerikai konkurrencie fokozódó nyomása, s végül a nem tisztázott művészi program következtében fellángoló belső ellentét miatt. Végül is öt évvel a megalakulása után a Vera Cruz Társaság felbomlott.

Az 1960-as évek elején a társadalmi élet demokratizálódásának sodrában ismét bizonyos fejlődés és önálló sodrású kísérlet figyelhető meg a brazil filmgyártásban. A mozgalom — amelyet később „cinema novo”-nak neveztek el — viharosan és széles körben fejlődött ki, felölelte a zenét, a színházat, a sajtót és a tömegkommunikáció más eszközeit is. Erejét, szellemét az 1964-es fordulat sem tudta megtörni, amikor gyakorlatilag Brazília egész kulturális életére ismét ráheheztetett az elnyomás: a csoport ennek ellenére továbbra is fennmaradt, és folytatta munkáját. Amikor 1968 decemberében a fasizmus véglegesen megszilárdult Braziliában, a csoport tagjai illegálisba szorultak, s csak a legnagyobb kockázatok árán tudták teljesíteni korábbi vállalt kötelezettségeiket. A harc fő iránya ettől kezdve az lett, hogy megvédjék a brazil filmpiacot a külföldi filmek-től.

A választott témák szempontjából is bizonyos változás figyelhető meg a brazil filmművészet történetében: 1964 előtt főleg szociális problémákkal foglalkoztak, a rendezők az éhezés, a kizsákmányolás témája köré csoportosították műveiket. 1964 után politikai témákat filmesítettek meg — csak hogy mindez a csekély számú elit nézőközönség számára

készült, miközben Brazília 90 millió lakosának a fele analfabéta volt. Ezt követően a rendezők visszatértek a hagyományos brazil kultúrához, filmjeiket nemzeti irodalmuk nagy alkotásai vagy történelmi kiemelkedő alakjai ihlették. Bizonyos mértékig ehhez a csoporthoz sorolható Carlos Diegues filmje „A királyi biztos szeretője”, hiszen a történet főszereplőjének alakját történelmi mítosz övezi.

Xica, a fekete rabszolganő, állítólag valóban élt, erről nem annyira a hivatalos történetírásnak van tudomása, mint inkább a brazil néphez, amely a mai napig a folszabados jelképeként tiszteli ezt az asszonyt. Carlos Diegues alkotása azonban megközelítőleg sem tudta éreztetni azt az emberi nagyságot, amely Xicát sorstársaitól megkülönböztette. Xica de Silva — e film alapján — csak szexuális vonzerőjével emelkedett ki az átlagból, sem szellemi, sem emberi tulajdonosságai nem voltak különbek az átlagostól. A sikertelen forgatókönyv következtében (Carlos Diegues és Joao Félício dos Santos munkája) teljesen homályban maradt előtűnk az a sok jó, amit állítólag rabszolgasorsban élő társaiért elkövetett. Szabadságát és hatalmát csak a fényűzésre, csak önmaga kényelmének és szórakozásának biztosítására használta fel, ennek bizonyítékait viszont sokszor már az unalomig vonultatta fel előtűnk a rendező.

A film színvonalát tovább rontotta a tisztázatlan műfaji kategória. Időnként úgy tűnik, mintha vígjátékot látnánk, a nevetelés eszközei azonban túlságosan alantasak, a vígjátéki szituációk kidolgozatlanok. Az erőltetett humor elültetve a nézőnek egyszerű-kétszer az az érzése támad, hogy egy romantikus alkotás pereg a szemé előtt, ebből az érzésből viszont a természetes jelenetek zökkennek ki.

Mindezeket egybevetve nagy csalódás volt számomra Carlos Diegues alkotása — az alapvető problémát viszont az jelenti: miért kellett ezt a filmet egyáltalán megvásárolnunk? Sokkal szerencsésebb lett volna egy olyan film bemutatása, amely Brazília jelenlegi társadalmi-gazdasági helyzetével, vagy a közelmúlt problémáival foglalkozik. Ez a XVIII. századi történet azonban túlságosan távol áll tőlünk, az elemi történelmi hitelességet is nélkülözi, és híján van minden művészi értéknek.

Sümei Anikó

Balogh Béla
igazgató

Egy élet a filmművészet szolgálatában

A KÖZELMÚLTBAN ELHUNYT RENÉ CLAIRRE EMLÉKEZÜNK CIKKUNKKEL.

„Szinhatat egy kor teremtett. De csak a szerző teremtett filmet” — írta Jean Giraudoux, aki nagyon is gyertelműen Charlie Chaplinre és René Clairre célozott. Most, hogy a nagy francia rendező, aki már életében (szép hosszú élet adatott meg neki) klasszikusnak számított hivatalosan is, hiszen ő volt a legelső filmes, akit a Francia Akadémia tagjai sorába választott — eltávozott az élők sorából, s rendre készülnek róla a megemlékező felmérések — nagyon is tudjuk — mennyire igaz a híres drámaíró honfitársának. Clair valóban filmet — teremtett, sőt stílust, irányzatot is, bár mi sem állt tőle távolabb, mint felszámolni a „művészfilm atyjának”, eleve idegenkedett minden szakmai hókusz-pókuszról, s ami manapság — főleg a magyar filmesek közt ritkaság — őszintén bevallotta, számára a nagyközönség a fontos. Külön rejtély, hogy ezt a hitvallását mindvégig olyan eredményesen tudta szolgálni, hogy közben arra is maradt energiája, hogy a filmművészetet is gazdagítsa.

Pályája — szinte a századelő filmesének szokványát ismétli. Kereskedőcsaládból indult Clair, akit akkoriban még René Chomettenek hívtak, mint újságíró helyezkedett el, háborús leszerelése után, a nem túl nevezetes L'intransigeant című lapnál. A riporterkedés amúgy sem volt idegen tőle, mert mindig is vonzotta az irodalom, bizonyos értelemben megjelent költeménye is. Egy interjú hozta össze a kor népszerű énekesével, Damiával, akinek annyira megtetszik a megnyerő külsejű fiatalember, hogy tüstént bemutatja Loie Fuller-nek, a filmrendezőnek. Így jut szerephez Az élet liloma című filmbalettben! A forgatás azonban az ígért három nap helyett jóval tovább tart, csaknem három hétig, amit a szerkesztőség rossz néven

vett. A szépművészi riportter állás nélkül maradt. Nincs más választása tehát, Clair a színészek közt él és új szerepet vállal, ezúttal a kor bestseller írója, Paul Bourget A halál értelme című regényének adaptációjában. Ezt Az árvaház és a Parisette című filmek követték. Közben a rendezőasszisztens munkakörét is ellátja, elsősorban a fiú, Henry Chomette oldalán.

A fordulat éve 1923, amikor megbízzák első önálló rendezésével. Ekkor készül el a Párizs alszik című René Clair-film, amely már egyszerre mutatja a költészetet és humort mestersen vegyítő művész sajátos egyéniségét. A francia főváros mindennapi felett gúnyolódó Clairrel találkozhatunk a Felvonásköz című kis remekében is, ebben a teljesen senki által meg nem fejtett, ezer értelmű, ezer színű pazar kis burleszkben, amely voltaképpen az akkor divatos dadaista költészet filmes változata, nagyszerű trükkökkel, s nem is mellesleg a

Részlet a Nagy hadgyakorlat című filmből (Michèle Morgan és Gérard Philipe, a két főszereplő)

szereplők közt a korszak hírességeivel: piktorokkal, írókkal, művészekkel. Az a koporsó, amelyet a vidám népség követ eszeveszett hajszában árkon-bokron át a Felvonásközben, sok mindent eltemetett — elsősorban a formai játékosság szélsőségeiből, voltaképpen ennek romjain születtek meg Clair másik méltán sokat emlegetett munkája, A párizsi háztetők alatt. Lényegében minden, amit illik tudni a franciáról, a francia szerelemről, a francia polgárról, a francia életéről és persze mindenekelőtt Párizsról, azt innen tanulta akkoriban egész Európa. Az 1931-ben forgatott Millió, majd a következő évben az Eljen a szabadság! — már a szellemesen politizáló, a társadalombírálatról sem idegenkedő rendezőt állítja a világ elé, akit egyenesen Chaplinhez szokás hasonlítani, legalábbis, ami a szatírához való vonzódást, a kapitalista szemlélet ostromozását illeti. Ennyi siker után érthető, ha a nagyvilág nyitva áll az új francia tehetség előtt. Az eladósított című komédiája már az angol stúdiókban készül, s a parvenü, kísértetvadászó amerikaiakról szóló kedves produkciója — nálunk is telt házakat vonz. A Játék a halállal után a tévében nemrég vetített New Orleans anyaga következett, Marlene Dietrichel a főszerepben, ezúttal már amerikai produkcióban. A Boszorkányt vettem feleségül az akkor feltűnt szöke szépség, Veronica Lake hírnevét alapozta meg, s egyben alapot teremtett egy több százas amerikai tévésorozat megindításához is... A Holnap történt kicsit az egykori újságíró fantasztikus ötleteinek jegyében fogant — s ugyan csak óriási siker lett, amiben Dick Powell, a film sztrája is osztozott. Az utolsó amerikai Clair-film, a leg-

ismertebb Agatha Christie-regény, A tíz kicsi néger egyik első adaptációja.

Visszatérve hazájába, René Clair megújult erővel lát munkához. Ebben a korszakban számos jelentős, nálunk is ismert filmje születik, mint a Hallgatni arany, Az ördög szépsége, Az éjszaka szerepei, A nagy hadgyakorlat, Orgonás negyed, A francia nő és a szerelem, A világ minden aranya stb. Utolsó nálunk is játszott filmje, a Bukarestben forgatott Finom kis háború — 1965-ből való.

Több regénye, tanulmánya látott napvilágot, közülük magyarul is megjelent néhány — s a drámaírással is megpróbálkozott.

Az érzelmes vígjátékok nagymestere, Gérard Philipe, Brigitte Bardot, Michèle Morgan, Gina Lollobrigida, Michel Simon, Bourvil, Georges Brassens nagy szerepeinek írója, tervezője a látszólag banális történetek mögött fűrészte a tragikusban a neveltséget és a neveltségesben a tragikust. Egyik róla szóló tanulmányban — így fogalmazta meg hitvallását: „Van Majakovszkijnak egy mondata, amelyen minden filmesnek el kellene gondolkodnia: »A művészet nem mint tömegművészet születik meg, hanem azzá lesz sok-sok erőfeszítés árán.« Ha viszonylag könnyű megszerezni a nézők többségének szimpátiáját azzal, hogy az ember nem cselez túl magasra, akkor legalább ilyen könnyű, hogy elcsábítsa azt a kisebbséget is, amelynek szemében az a legnagyobb erény, ha valaki eltér a megszokottól. A legnehezebb azonban: igényes művel meghódítani a nagyközönséget. A filmművészet nagyszerűsége éppen a népszerű művészet szolgálata.” Ezt szolgálta egész életével, s ami megmarad: filmjeivel.

Nemlaha György

FIVOSZ DELFISZ

Az istengyűlölő

Prométheusz felkel az erőszak rendszere ellen, az isteneket gyűlölő. Tudja, hogy nem lehet szabad az ember, amíg ki nem irtja az utolsó istent is a világból.

ELPIDA KARA

Disco-shake

A bálterem parkettján egymást szölongatják a lábak. Ha este a cipőd neked dalol. Boldogság! Hangjegy vagy a levegőben.

Elillan az esthajnalcsillag. Álomba bódult a Világ. Nem tudom, mire tartogat a holnap.

Egy kis lépés, tested testemhez ér, gyöngéden fogod a kezem. Miközben kicsi lábamat vigyázom, elszáll a szívből a vágy.

Földindulás-ritmusra ringunk éjszakáról éjszákára, álomba zuhanó városban disco-shaket döngenek a dobok szerelmesen. Éjszaka visz új éjszakát táncba.

JANNISZ RITSZOSZ

Fény

Egy mandulaágacska az ablak előtt eltakarja, egy ágacska, előled a fél falut.

A szerelem tenyere elföldi előled az egész világot.

Marad a fény magára.

ODISSZEASZ ELITISZ

Mozart: Romance a d-moll (K 466) zongoraversenyből

Gyönyörű gyötrelmes élet Föld alól távoli zongoraszó Fejem a Sarkkör vankosára hajtom Fogva tart füvek hatalma

Éjszaka rejtelmes Gangesze merre sodorsz? Fekete füstből szőtt özekek látok Ezüst mezőkön futnak futnak S nem élek s nem vagyok halott

Sem a szerelem sem a dicsőség Sem az álom nem volt sosem Karomra dölve alszom alszom Fülembé Föld-Hajóm gépei zakatolnak.

Szabó Kálmán fordításai

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS:

Valakivel szót váltani...

Ebéd után lehínt az öregember. Nem aludt, inkább csak szundikált, meg az alacsony mennyezetet nézte. Aztán gondolatban kilépett a hágyári „fakkból” ahogy a lakást nevezte, és szépen, komótosan hazaballagott a falujába. Ismerősök, szomszédok, régi legénypajtások után tudakozódott, de bizony, akárhová köszöngetett be mindenütt ezt a választ kapta: meghőtt már az, ne itt keresse, hanem a temetőben. Az öregember szomorú lett, nyögött, sóhajtott az ósdi, tört rugóju sezlonon, majd keserűen billent ki belőle a kérdés: Hát én már ezentúl nem társaloghatok senkivel?

Az öregasszony azt a néhány tányért, evőeszközt mosogatta el a konyhában, utána leült a hokedlire, kezét az ölében pihentetve bóbiskolt. Vén galamb üdögöl így az ereszben, ha megnőnek az árnyak, alkonyatkor.

— Anyjuk — jött ki az öregember és megérintette a vállát —, átnéznék kicsit a szomszédba.

— Csak eriggy — bölintott az öregasszony —, de ne feledkezz ott sokáig...

Az öregember kikocogott a folyosóra. Nehezen húzta a lábát, mostanában már szoritotta a csizma is. Görbedt, összeaszalódott teste, akár egy reszketeg kézzel megrajzolt C-betű. A neonvilágításban az arca szürkébbnek, kis fehér pamacs bajusza is hókábbnak tetszett.

Megállt a lépcsőkorlátnál, várta, hátha valaki gyalog érkezik fel. Az alacsony emeletre gyakorta jönnek föl gyalogosok. De most hiába ácsorgott ott egy ideig, senki nem igyekezett felfelé.

— No azért csak bemegyek — gondolta és odalépkedett a szomszéd ajtajához. A lábtörőn gondosan lecsuszakolta a csizmáit, aztán kopogott. Nem akart csengetni, hátha alusznak. Zömök, vállas fiatalember nyitotta

az ajtót, furdóköpenyben. A lábán is gumiszandál.

— Mi kellene Gábor bácsi?

— Nekem ugyan semmi... Akad még ami szükséges...

— Akkor...?

— Csak úgy átnéztem... társalogni egy kicsit...

— Rosszkar, Gábor bácsi. — A fiatalember sopánkodva ingatta a fejét. — Eppen fürödni készülök, az asszony meg vasal... Majd máskor szívesen... De ugye nincs harag?

— Harag? Már miért lenne? Jöhetnek ép-penséggel máskor is...

Téblábolt egy darabig, a lépcsőház sárga falát nézegette. Húsvéti színe van — gondolta és elmosolyodott. Sárgára pingált tojások gurultak elő a múltból, ajándékaik a gyermek-kori rózsaszíves locsolkodásoknak. Délre megett a tarisznya, delután meg kiürült. Mert amit nem bírtak megenni, a palánkhöz kenték, hogy odapadt. Hát hiszen — dühnyögte —, a gyerek még nem érzi a kárt.

A második emeletre ballagott fel. Nem szerette a liftet, mindig azt érezte benne, hogy megfullad. Egy asszony a lakásuk előtt porszívózta össze a lábtörő alá került szemetet.

— Aggyon az Isten... — köszönt az öregember —, bizony jól szolgál egy ilyen masina...

— Nekem szót? — Az asszony elzárta a porszívót, felegyenesedett, lihegett. — Mit akar a bácsi?

— Nem akarok én semmit — mondta az öregember —, csak itt lakom az első emeleten, aztán gondoltam járkálok egy keveset... Megnézem már a szomszédokat...

— Ahá! Es megnézte?

— Csak a mellettünk való lakásba ko-

potgam be, de bizony rosszkar... Az ember éppen fürödni készülődött, a párja meg vasalt... Látom, hogy itt is meg a dolog...

— Menni kell neki, mert nincs aki helyettesítse... A férjem azt se bálna, ha megenne a koszmindent... Most is kiment a meccsre, hogy aztán csak zabálni jöjjön haza... Higgye el öreg, sokszor úgy érzem, legjobban lennék magam!

Az öregember erre valami vigasztalót akart mondani, de már csak a becsapódó ajtónak mondhatta volna. Az asszony még a falnak támasztott lábtörőt is elfelejtette visszatenni, az öreg rakta a küszöb elé, takarosan közepré. Ezután körbelépegetett a folyosón és huncyorogva hajolt közelebb a névtáblához. Látásból bizonyára ismerem én őket — gondolta — köszöntünk is talán már egymásnak, de a nevük akárhá kinaul lenne...

Kis tévovázás után bekopogott az egyik ajtón, aztán, hogy nem nyitották ki, megnyomta a csengőt is. Beesett arcú, cingár, szemüveges férfi óvakodott elő.

— Kis keres?

— Tetszik tudni én itt lakom az elsőn — kezdte az öregember —, aztán az jutott eszembe, hogy egy kicsit körülmegyek a házban... Ilyenkor vasárnap talán inkább otthon vannak az emberek...

— Értem. Valami gyűjtőív? Koszorúra vagy llyesmire?

Az öregember mosolygott. Huncutul, hetykén, mint aki rögtön kész a tréfára.

— Minek gyűjtjenék még arra. Legény vagyok én még...

— Vicces kedvében van atyus, de nekem nincs kedvem itt viccelődni... Bökje már ki miért jött?

— Csak egy kicsit cserélni a szót... ha meg nem sérteném vele...

Cserélni a szót. Már megint viccel? — A szemüveges hangjában ingerültség. — Elhiszem, hogy maga időmilliomos, de ne akarjon még az enyemből is hozzálopni! Majd üzenek, amikor tréfás kedvemben leszek! Jó?

Az ajtó csattant, az öreg a fejét csóválta. Haragos — gondolta —, de hát bizonyára oka van rá... Tán beteg is, ahogy az ábrázatát néztem... Aztán, ha ilyen a kedve, bizony nehéz barátságosan szövegetni a szót...

A harmadik emeletre kapaszkodott fel. Az egyik lakásból zene harsogott ki, kis töprengés után oda csöngett be. Szakállas, középkorú férfi nyitott ajtót. Félmegtelen volt, a nyakában vastag aranylánc csüngött, akár a nőnek. Erősen keresztbállót tekintete italozásról árulkodott.

— Nicsak egy Tépapó, februárban! Hát a puttonty hol hagyta öreg?

— Puttonty nélkül is nehéz már — nevelt az öregember —, így is belehajlottam a nyolcvan évembe...

— Nyolcvan? Én még csak százhusznak gondoltam! Na mi újság apó? Ismerjük egymást?

— Lehetséges — bólogatott az öregember —, mivelhogy én is itt lakom ebben a házban, az első emeleten... Idősebb Sziráki Gábornak hívnak, merthogy a fiam is az én nevemre lett keresztelve...

— Örvendek! Magának is, meg a fiának is. Aztán most mivel szolgálhatok?

— Azzal, ami ingyen van... Jó szóval.

— Jó szóval?

— Azzal. Arra gondoltam... igen jó lenne egy fertályórás kávé eltársalogni...

— Velem akar társalogni?

— Ha meg nem sérteném...

— Aztán miről akar társalogni?

— Hát... amúgy mindenféléről... Majd kialakul az, ha elkezdjük...

A szakállas mögött megjelent egy szalmaszöke nő, vastagon kékremszelt szemhéjakkal. Kockás flaneltakaró volt a testére csavarintva, mintha a hindu asszonyok öltözékét, a szarít akarná tökéletlenül utánozni.

— Mi van? — kérdezte. — Mi kéne a kis-öregnek?

— Nem az amire te gondolsz — vigyorgott rá a szakállas —, ez az apóka csak azért jött, hogy beszélgessem... Vannak még csodák, mi?

— Jaj, de muris! — A nő nevetve borzolt bele a férfi szakállába. — Tónikám, hívjuk be egy kicsit... Tud táncolni, öregúr?

— Tudni éppen tudok — felelte az öregember —, csak a lábaimat kéne kicserélni...

ÉRTSÜ

„Fi

Irodalmi hetilapunk idén már másodszor megrovó cikket erről a d... szavunkról — vagy inkább mondatunkról. Salomon jos az ES május 23-i sz... ban főleg a szokatlan... lejtést hibáztatja: azt... e felszólító, megszólító... repül, mondatértékű kife... kérdés módjára, mégped... eldöntendő kérdés emell... eső dallamával ejtik a... nemzedék képviselői.

A jelenséggel valóban ten-nyomon találkozhat Naponta sorozatosan ha el minden családban... megszólítás: Apa! Figy An! Figyelj!; Ó! Figy stb. Sőt, a dolog már n... korlátozódik a fiatalok... rádióban a minap hangz... Palotai Boris A férfi... darabja. Ebben a Judit... repét alakító színész... jából sorra hallhattunk mondatokat: „Etelka... Etelka néni! Tessenek... gyelmi!” A dallam... egyikben alacsonyról... és az utolsó előtti sz... érte el csúcspontját, m... utolsó szótagon ismét... csonyra hullt, éppen... ahogy az ilyen eld... kérdésekben szokott: „... a néni?” „Érdemes... ni?”

Hogyan félti meg nye... velünk ezt a kérd... mű megszólítást? K... ellene vagy örüljünk... változatosabbá vál... dünk monotonitása?

A válasz nem eg... Egyik neves nyelv... (Fónagy Iván, a kitűn... közfonetikus) már 19... úgy jellemezte a jele... mint egy folyamatban... dallamváltozást. S... beszélgetések dallame... sével kimutatta, hogy... 13 éves gyerekek fe... mondatainak 47 száza... kérdő dallamsemához... dott. Ugyanakkor a... éves felnőttek besz... hasonló dallamváltást... igen ritkán figyeltek... változást az a vizsgá... marasztalja el, hanem... mutat rá, hogy a kérd... lam új jelentéstart... vetit rá a lényegében... kérdő tartalmú mon... a problémajelzés, a... zés, az udvarias kéré... gultai árnyalatait jutt... fejezésre. Úgy is felfo... tehát, hogy a dallam... des jelentéstöbbletet... létre.

Bizony régen volt m... roptam... Egy olyan... meg az asszonyt is... micsoda, arra már... de elég az hozzá, hog... Józsi... Vidám legé... mák is lettünk késő... tult a háborúban. Na... kem a Józsi...

— Tudja mit öreg... kállas —, majd legk... mit mondott a Józsi... titok... Megérti ugye... ne sokan lennénk!

— Hiszen értem é... azt... röstellem is ho... tam...

— Sose röstelje a... sort keritünk egy du... Hiszen maga is csak... — Rákacsintott az... jebb tuszkolva bezár... — No lám — mot... még ilyen vén bolon... nem álltam a lámpá... A fejét csóválva i... korlátba kapaszkod... nokban megnézte a... csak megcsókásból... jön a postás. Most is... akár hónapok óta m... írni, meg aztán elfog... ban a dunántúli vá... holnap... — gondolt... uge ha szombaton... ide...

— Bácsi! — Fiat... az öreget. — Vigyá... amíg visszamegyek... otthon felejtettem.

— Menjen csak l... én...

Odaállt a gyerek... csit. A fiúcska kerek... zett vissza rá. Kre... szeme akár a cigár... — De helyre kis l... öregember —, öröm...

„Figyelj!?”

Irodalmi hetilapunk az idén már másodszor közöl megrovó cikket erről a divatszavunkról — vagy inkább: mondatunkról. Salamon Labos az ÉS május 23-i számában főleg a szokatlan hangjelölést hibáztatja: azt, hogy a felszólító, megszólító szerepű mondatérték kifejezést *kérdés módjára*, mégpedig az eldöntendő kérdés emelkedő dallamával ejtik a fiatal nemzedék képviselői.

A jelenségkel valóban lép-ten-nyomon találkozhatunk. Naponta sorozatosan hangzik el minden családban efféle megszólítás: *Apa! Figyelj!; Ani! Figyelj!; Óh! Figyelj!* stb. Sőt, a dolog már nem is korlátozódik a fiatalságra. A rádióban a minap hangzott el Palotai Boris A férfi című darabja. Ebben a Judit szerepét alakító színésznő szájából sorra hallhatunk ilyen mondatokat: *„Etelka néni!; Etelka néni!; Tessék csak figyelni!”* A dallam mind-egyikben alacsonyról indult, és az utolsó előtti szótagon érte el csúcspontját, majd az utolsó szótagon ismét alacsonyra hullt, éppen úgy, ahogy az ilyen eldöntendő kérdésekben szokott: *„Szeret a néni?” „Érdemes figyelni?”*

Hogyan ítéli meg nyelv-velésünk ezt a kérdő dallamú megszólítást? Küzdünk ellene vagy örülünk, hogy változatosabbá válik beszédünk monotonitása?

A válasz nem egyszerű. Egyik neves nyelvészünk (Fónagy Iván, a kitűnő esz-köznyelvtudós) már 1969-ben úgy jellemezte a jelenséget, mint egy folyamatban levő dallamváltozást. Spontán beszélgetések dallamelemzésével kimutatta, hogy a 10–13 éves gyerekek felszólító mondatainak 47 százaléka a kérdő dallamsémához igazodott. Ugyanakkor a 40–50 éves felnőttek beszédében hasonló dallamváltást csak igen ritkán figyeltek meg. A változást ez a vizsgálat nem marasztalja el, hanem arra mutat rá, hogy a kérdő dal-lam új jelentéstartalmakat vetít rá a lényegében nem kérdő tartalmú mondatokra: a problémajelzés, a felfedezés, az udvarias kérdés han-gulati árnyalatait juttatja ki-fejezésre. Úgy is felfoghatjuk tehát, hogy a dallamkeveredés jelentéstöbbletet hozott létre.

De vajon valóban új, és csak az ifjúság nyelvében je-lentkező, terjedő dallamváltó-zásról van szó? — Aligha! Mindenesetre Csúry Bálint, a debreceni egyetem egykori tudós professzora, a Szatmár-megyei nyelvjárások kitűnő bűvára már 1925-ben rámu-tatott erre a dallamcsere-re. „A szamosháti nyelvjárás hangjelölésformái” című hí-res tanulmányában egyértel-műen megállapította, hogy ott „a legenyhébb felszólítás” az eldöntendő kérdés hang-jelölését követi. Szépen le is kottázta a dallamvonalat, és ilyen példamondatokat írt alája: *„Hozzá csak egy kis vizet!” — „Add csak azt a darab fát!” — „Vedd le csak rullam ezt a gubát!” — „Vidd el csak a kezem alóll ezt a tálat!”*

Szatmárban magam is számtalanszor hallottam ha-szonlót. De nemcsak Szat-márban! A debreceni piacon, utcán sem kell nagyon so-káig sétálgatni, hogy ilyesmi üsse meg a fülünket: *„Gyere csak ide!”* stb. Úgy látszik, a kérésre enyhített felszólítást ezekben a mondatokban a „csak” szócska beiktatása is jelzi: legtöbbjükben meg-található.

Mi lehet végül is a tanul-ság? Az mindenképpen, hogy nem minden új, ami annak tűnik: a kérdő dallam benyo-mulása az enyhe felszólítás-ba új lehet a városi fiatalság nyelvében, de nem a semmi-ből keletkezett, hanem a nép nyelvében meglévő forma el-terjedése. Ez azonban még nem jelenti azt, hogy feltétle-nül helyes, pártolendő: elvég-re a „süksük” nyelv is nép-nyelvi gyökerű. Az is bizo-nyos, hogy egy sem nyelvűvelő, sem nyelvész szakembereink részéről nem ártana nagyobb figyelmet fordítani nyelvjá-rásaink dallamrendszerének alaposabb kutatására, a fo-koztatosan halványodó jelen-ségek magnetofonos össze-gyűjtésére, feldolgozására. És még valami: a széles közzé-lelés — nyilvánvalóan a szegényes anyanyelvi iskolá-zottság következtében — ke-ve-sebbet érez meg a beszéd-ízeiből, árnyalataiból, mint amennyire az igényes önkife-jezéshez szükséges és lehet-seges lenne.

Önarckép

Bordi András festményei

Munkás lány fej

Anyám szundikál

Sebestyén Árpád

abad
ja
ól.

ben.

káról
a disco-shaket

a d-moll
senyből

om
re sodorsz?

atolnak.
mán fordításai

en a kedve, bizony
vöetni a szót...
kapaszkodott fel.
harsogott ki, kis
ngedett be. Sza-
nyított ajtót. Félmez-
vastag aranylánc
k. Erősen keresztbe-
l árulokdott!
februárban! Hát a
g?
nehéz már — neve-
y is behajlottam a

csak százhusznak
apó? Ismerjük egy-

gatott az öregember
lakom ebben a ház-
Idősebb Sziráki Gá-
gy a fiam is az én
...
k is, meg a fiának is.
álthatok?
van... Jó szóval.

tam... igen jó lenne
arsalogni...
ogni?
nem...
társalogni?
denféléről... Majd
ük...
egjelent egy szalma-
emeszelt szemhéjak-
volt a testére csava-
asszonyok öltözékét,
lenül utánozni.
te... Mi kéne a kis-

ondolsz — vigyorgott
apóka csak azért jött,
fannak még csodák,

A nő nevetve borzolt
— Tónikám, hívjuk
ncolni, öregúr?
— felete az öreg-
at kéne kicserélni...

Felingerlés lázadásra

Vannak perek, amelyekben nincs vádirat, tárgyalás, nem születik hivatalos ítélet, a vádlott mégis hosszú eszten-dőkön át érzi, cipeli, viseli a terhet, amelyet a hatalom állítólagos vétkéért a válla-ra rakott. Ilyen „láthatatlan”

per súlyos következményeit viselte és hordozta Czuczor Gergely, a kiváló költő és nyelvtudós eszterdőkön át kezdve, hogy bencés szerzetesként Pestre került, az Akadémia alkalmazottja, a nemzeti érzés és gondolat pártfogója, szöszlője lett.

helye Budavár marad, a bi-lincseket leszedték, s a mun-kát is megengedték neki. Közbenjár Rimely Mihály főpát is. Az újabb enyhítés-re azonban már nem kerül sor, a császári sereg április 21–23. között kivonul Budá-ról, a foglyokat otthagyják.

Itthoni cenzúra

1835 végén Toldy Ferenc kiadta a pap költő Czuczor Poetai Munkáit, s a versek között bizony akadtak népdalok, enyelgő versek, sőt szerelmi költemények is. Alig jelent meg a könyv, Kovács Tamás főpát már levélben figyelmeztette Czuczort: „Lyrai bibelodések homályt vetnek a Szerzőre, főkép ha szerzetes. Azaél miatt, s mik Uraniába — Aurórába szórtattak, jutsa a Szerzetnek is. Vagynak bá-rátaink, de vagynak Aristarchusaink, kiknek befolyá-sok az egyházakba nem csekély. Azért szükséges az itthoni cenzúra is.”

vesztett, magánháza lakik, vendéglőben étkezik, kaszi-nóba és színházba jár. A fő-ápat ismét figyelmezteti a költőt, aki mindent vissza-utasít védőiratában. Közben könyvét a tiltott könyvek listájára teszik s udvari pa-rancs születik a könyv el-kobzására és arra is, hogy Czuczor ezután csak papi-szerzeti cenzúrával írhat.

Május 21-én Gőrgyej visz-szafoglalja Budát, két ma-gyar kormánybiztos kiszaba-dítja Czuczort, aki még börtön-reit is védelmébe veszi. Kiszabadulása után nem vállal szerepet, vidékre utaz-ik s a világiosi katasztrófa után, hogy a bujdosást elKe-rülje s szerzetének bajt ne okozzon, visszatér Pestre s barátai tanácsára önként je-lentkezett Kempen altábor-nagnál, aki — ugyancsak egyházi befolyásra — meg-engedi, hogy Pesten maradjon a ferencesek kolostorá-ban. Innen még ki is jár éj-szakánként barátaihoz, s ezért egy kém feljelenti.

Madár kalitkában

Ezért Haynau 1850. január 16-án vasra verve szállítat-ta a Neugebaude V. sz. pavil-ionjának börtönébe. Megin-dul újra a mentési akció, Toldy, aztán az akadémiai küldöttség megy Haynauhoz, hasztalan. Március 9-én át-vezik a Transport-Hausba, s 28-án kezén bilincsel utnak indítják Kufsteinba. Hiába fordulnak barátai Maria Do-rottya főhercegnőhöz, hiába megy Rimely apát a belügy-miniszterhez, hiába jár köz-be Viale Preha pápai nunci-us. Csak annyit érnek el, hogy Kufsteinban egészség-es, rendes külön szobát kap, ahol dolgozik, fordít, nyelv-észkedik. Csak verset nem ír. „Nem vagyok olyan, mint a madár, mely a kalitkában is tud énekelni” — írja augusztus 14-én Toldynak.

Czuczornak két ellensége volt Pesten, akik folyamato-san feljelentéseket tettek el-lene. Az egyik egy Csató Pál nevű gyöngöcske író, aki szinte minden magyar íróval ellenséges viszonyban volt, s kémkedett is ellenük. A má-sik Dercsik János nevű vilá-gi pap, Czuczor egykori ta-nára. Az ok? Az irigység, a pénzvágy és ellentétes szel-lemi, emberi, politikai tartás egyként szerepet játszhatott ebben a furcsa üldöztetés-ben.

Ir hát álnéven: Andódi, Ete, Dobokay, Szilágy né-ven. Ezért-e vagy másért, 1837. május 9-én a kancellár újabb parancsot ad: Czuczor-nak menni kell Pestről, hogy a szerzet becsülete mentve legyen a világ előtt. Czuczor öntudatosan nyilatkozik egy levelében: „... ezen hivata-lis fillentés, vagy udvariasan szólva ürügy által sem aka-rom, sem illőnek, sem cél-szerűnek nem tartom becsü-letem védelmezését... El fo-gom azért kereken és őszin-telen mondani, mind hivata-lisan, mind barátainknak: „Engem visszamenni kény-szeritenek...” ... ezek is csak ürügyek ugyan (koráb-ban említett kifogások), mert valóságos ok a magyarság gyűlölt ügye...”

Az árulók dolgoztak. Pál-ffy Fiedl kancellár 1837. fe-bruár 25-én értesíti a főpá-tot: legfelsőbb hely tudomá-sára jutott, hogy Czuczor paphoz nem illő költeménye-ket adott ki, világi öltözet-ben jár, szakállt, bajuszt nö-

Pálffy újabb levelében már maga is bevallja a va-ráloki okokat: Zrínyi-dolmány-ban jár, részt vesz más val-lású egyének lakomáin, ahol a demokratikus és vallásel-lenes beszédeket tetszéssel hallgatja.

Tiltott listán

Czuczornak mennie kell Pestről, s bár Kiss Pál cen-zori újraolvasása semmi ki-vetnivalót nem talál a könyvben, a tiltott listáról nem veszik le, csak az el-kobzás marad abba. Czuczor Pannónhalmára megy, ahol jószert fogságban van: „Engemet a mi illet szabá-don kocsizhatok körös-körül a falukba és pusztákra, de városokba nem, például Győrbe — mert attentiót gerjeszhetnék!” — írja Tol-dynak.

1838 tavaszán a győri lí-ceumba nevezik ki tanárnak, majd a győri királyi akadé-miára. Ezt azonban a hata-lom nem tűri, a főpát akara-ta ellenére kénytelen el-mozdítani, sőt, a kancellár 1838. december 19-én kija-dja a parancsot: Czuczort bármi-lyen tanári állásba csak elő-zetes engedéllyel lehet al-kalmazni. Csak 1842. szeptember 29-én születik meg a döntés, ismét alkalmazható nyilvános tanárnak, de a fő-ápat Czuczor életmódját és tetteit ezentúl figyelemmel kell, hogy kísérje. Igaza van Koltai Virginek: „nem egy-szerűen a szerzetes s nem pusztán fegyelmi dolgok miatt üldöztetik, hanem vé-dőig zaklattatik az erős nem-zeti érzésű, őszinte magyar.” A nyugalom néhány évig tart csupán. A forradalmi események ugyanis a szerze-tes-költőre is igen nagy ha-tással vannak. Egy színházi felszólítás hatására megírja a Riadót, amelyet Petőfi Akasszátok fel a királyokat című verse mellett valóban az időkaz legforradalmibb alkotása. A vers 1848. de-cember 21-én jelent meg a Kossuth Hírlapjában, de csakhamar külön ívlapra nyomva is kiadták.

Hat év vasban

Miután Windischgrätz be-vonult Budára, 1849. január 18-án este hét óraker Czuczort elfogták, s vasban börtönbe vitték, s a hadi tör-vénységi vasban eltöltendő hatévi várfogságra ítélte ja-nuár 29-én. Február 2-án az ítéletet kifüggesztették az ut-caşarkokra is. Windischgrätz halált akart, most azonban a papi összefogás segített. Né-hány részlet az ítéletből:

„... jogszerűleg bebizo-nyítottatt, mikép ő a Kossuth című magyar hírlapjának (!) kiadott 149. számában egy tőle szerkesztett „Riadó” cím alatti költeménye iktat-tatott be, mellyben honfita-r-sait magyarokat a király és a cs. k. sereg elleni fegyveres támadására a legdühöseb ki-
fejezések által felbuzdítani nem átalotta.
Annál fogva ő... fegyve-res lázadásra való írásbeli felingerlés miatt folyó évi várfogság vasban eltöltendő hatévi vasban töltendő várfog-ságra ítéltetett...”
A börtönt nehezen viselte, állandóan attól félt, hogy kiföldre veszik. Február 12-én írja Toldynak: „A vas folytonosan nyomja, mond-hatom senyveszti karomat és lábamat. Ettől, ettől hogy zsaszinú, s harsonás angyal-lal díszített különlapot, amelyben örvendezve adta olvasói tudtára: „Czuczor szabad.”
Akció indul érte, elsősor-ban Toldy Ferenc, de Teleki József, az Akadémia elnöke is eljár ügyében írásban is, személyesen is. S február 14-én enyhítést kap: a rabság

„Ütött a menekvés régen várt óraja,
Hull ajtódról a zár, a bilincs kezdről:
Foszoljék emléke is megtört szivedről
Nagy szenvedő s repülj sovár karjainkba!
Vár a nemzet, a hon s minden jó barát,
De nem hőbben senki, mint e hív család.”
S az Új Magyar Múzeum 1851. májusi füzetéle a szerkesztő mellékelt egy ró-zsaszinú, s harsonás angyal-lal díszített különlapot, amelyben örvendezve adta olvasói tudtára: „Czuczor szabad.”
(Folytatjuk)

Bényei József

Kisgyermek a közlekedésben

Nemzetközi tapasztalatok nyomán

Európában sok iskoláskorú gyermek válik a közúti közlekedés áldozatává, a legtöbb Nyugat-Németország városában, évente több ezren. Még több a „csak” sebesüléssel járó baleset. Történi mindez az autókra kötelező gyermekvédelmi előírások, a gyerek iskolai közlekedési oktatása, közlekedési gyakorló parkok építése ellenére. A gyermekbalesetek kutatása Magyarországon is figyelmet érdemlő és hasznosítható eredményekre vezetett.

Annak, hogy a közutakon főleg a városi, kisvárosi és még inkább a falvakon átvezető forgalomban viszonylag sok a gyermekáldozat, elsősorban biológiai okai vannak, amelyekkel a felnőtt autóvezetők általában csak szomorú tapasztalatok után ismerkednek meg. Először is az iskoláskorú kisgyerekek látása különbözik a felnőtt ember látásától. Ebben szerepet játszik a látásmező fejletlensége, a kisgyermek látászöge mindössze 60-70 százaléka a felnőttének. Továbbá, a kisgyerek azonos távolságra, mint a felnőtt, látja a közlekedő járművet, de a közlekedés sebességét nem tudja helyesen összeegyeztetni az idővel és a távolsággal. Ha például egy kutyát lát szaladni, annak mozgását, futásának sebességét általában a kutyákkal való többszöri — élőlény az élőlény — találkozás, játéka révén tudja megítélni. Mérések bizonyítják ezzel szemben, hogy egy közlekedő autót sebességét a gyerekek az esetek többségében rosszul mérik fel, általában lassúbbnak ítélik meg, mert az autót egész tömegét észlelve mozgatatlannak látják. Ebből származik könnyelmű és gyakran végzetes átfutásuk a járművek orra előtt.

A kisgyerekek ezenkívül nincs fogalma az autotechnikáról. Nem tudja például, hogy az autók bizonyos fékútra van szükségük ahhoz, hogy megálljanak. Keveset tudnak arról is, mit jelent a „látási távolság”. Ha a gyerek egy hirdetőoszlop mögül kidugja az orrát, és a közelgő járművet figyeli, abban a hiszemben él, hogy az autót vezetője ugyanúgy látja őt, mint ő az autót, vagyis teljes egészében.

A tudományos vizsgálatok

szülők gyermekeiket már akkor a járdák belső felére szoktassák, amikor először engedik el a kicsinyek kezét séta közben. Később a kerékpározás szedi a legtöbb áldozatot. A szülők dolga a legbiztonságosabb időpont és hely kiválasztása a kerékpározáshoz, akkor és ott, ahol nincs éppen nagy forgalom, és semmiképpen sem szűkületkor vagy az esti időben...

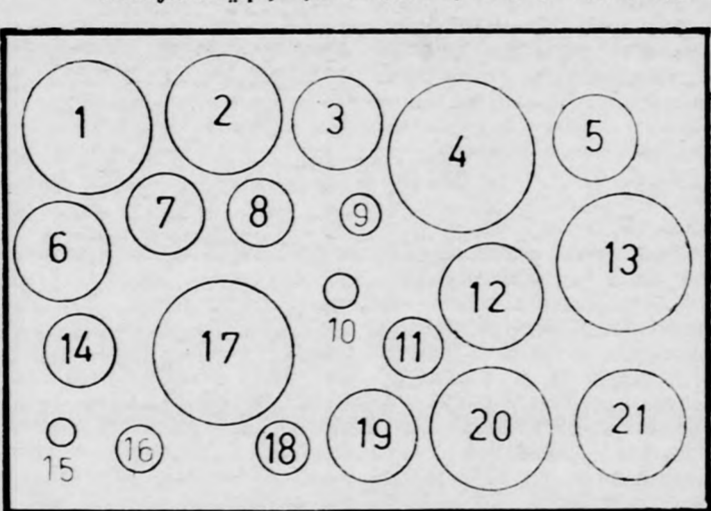
A végző következtetés, amelyet a kérdést tanulmányozó szakértők vizsgálatából levontak, hogy korunkban, amelyet az intenzív forgalom jellemez, a gyermek helyes magatartásának kialakítása a közlekedésben az iskola, a szülők és a motorizáltan közlekedők közös feladata, s a gyermeknevelés, valamint a gyermekvédelem szerves részének kell lennie! Azokban a kijelölt körzetekben, ahol ezt kísérletileg megvalósították, halálos kimenetelű közlekedési gyermekbaleset nem fordult elő. Helyeslik, ha ehhez szakorvosok segítségével is hasznosítják, minthogy vannak gyenge idegzetű és felettébb határozatlan természetű gyerekek, valamint olyanok, akik rejtett szeméremhiányban szenvednek, s ezek miatt kerülhetnek a legnagyobb átvászási mellett is kerekbe a közlekedésben.

Gyermeklélektani szakértők azt ajánlják, hogy a

Szluka Emil

EGYFORMA KÖRÖK

A huszonegy megszámozott kör között található két egyforma méretű. Körző igénybevétel nélkül meg tudjátok mondani, melyik két kör egyforma?

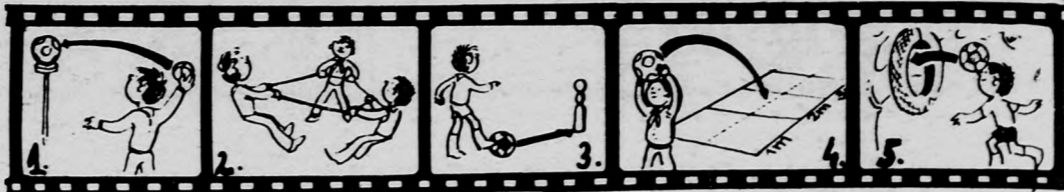
A légy házikója

(OROSZ NÉPMESE)

Egyszer egy paraszt egy halom edénnyel utazott, és egy korszót elvesztett. Odarepült egy légy a korszóhoz, és belekötözött. Benne lakott egy napot, benne lakott kettőt. Odaszállt a szűnyeg, és kopogtatott.
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske. Hát te ki vagy?
— A nyafka szűnyeg.
— Gyere, lakj velem!
Most már ketten voltak.
Odaszállt hozzájuk az egér, és bekopog:
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske és a nyafka szűnyeg. Hát te ki vagy?
— A sarokból futkosó.
— Gyere, lakjál velünk!
Most már hárman voltak. Odaugrál a béka, és bekopog:
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske, nyafka szűnyeg és a sarokból futkosó. Hát te ki vagy?
— A vizen tanyázó.
— Gyere, lakjál velünk!
Most már négyen voltak.
Odajön a nyúl, és kopog:
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske, nyafka szűnyeg, sarokból futkosó és a vizen tanyázó. Hát te ki vagy?
— A réten szökellő.
— Gyere, lakjál velünk.
Most már öten voltak.
Odabaktat a róka, és bekopog:

— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske, nyafka szűnyeg, sarokból futkosó, vizen tanyázó és a réten szökellő. Hát te ki vagy?
— A mezei vörös.
— Gyere, lakjál velünk!
Odasettenkedik a kutya, és bekopog:
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske, nyafka szűnyeg, sarokból futkosó, vizen tanyázó, réten szökellő és a mezei vörös. Hát te ki vagy?
— A hau-vak-vak.
— Gyere, lakjál velünk!
Beköltözött a kutya is.
Arra fut a farkas, hát bekopog:
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske, nyafka szűnyeg, sarokból futkosó, vizen tanyázó, réten szökellő, mezei vörös és a hau-vak-vak. Hát te ki vagy?
— A bokorból vicsgorgó.
— Gyere lakjál velünk!
Így éledgéltek együtt. Arra vetődött a medve, bekopog, reng belé a ház:
— Ki lakik e magas palotában?
— Zimmi-zümmei legyecske, nyafka szűnyeg, sarokból futkosó, vizen tanyázó, réten szökellő, mezei vörös, hau-vak-vak és a bokorból vicsgorgó. Hát te ki vagy?
— Az erdei mennydörgés!
Azzal a medve ráült a korszóra, és az egész széttörtött.

(Migray Emőd fordítása)

LAKÓTELEPI VÁLTÓ

Rendezetek lakótelepi váltót érdekes akadályokkal! Egy-két tippel én is szolgállok, ezek könnyen, kevés előkészítéssel megvalósíthatók. Hívd össze a srácokat, örsöd tagjait, és hajrá, mindezt bele!

Mielőtt elkezdenétek a sportjátékokat, a szabályokat ismertessd a gyerekekkel! A létszámtól függően 2-3-4 főből álljon egy csapat! A versenyben a csapat összetételét megváltoztathatjátok. Ezután kezdődhet a játék.

KISLABDAHAJTÁS

Virágállványra tegyetek fel gumilabdát! Az állványtól 5 méterre helyezkedjétek el, s egyenként próbáljátok leütni a labdát kislabdahajítással. Mindenkinek 3 dobása van. Aki falál, 5 pontot kap.

KI A LEGERŐSEBB?

Egyszerre három gyerek mérkőzhet összekötött kötélszékekkel. A háromszögben felálló gyerekeknek egymást kell elhúzniuk. A győztes öt, a második három, az utolsó két pontot kap.

CÉLRA LÖVÉS

Egy álló kuglitol 5 méterre helyezze a földre egy labdát! A kuglitol 1 méterre futballjáték szabályai szerint húzz vonalat, a vonalon állítsd meg, majd úgy rúgd el, hogy a kuglit eltaláld. A szabályos labdavezetés 1 pont, s az eltalált kugli 3 pont. Összesen 5 pontot szerezhetsz.

MEDDIG DOBOD?

Minden csapat egyforma

FEJELÉS

A fa ágára függessz fel egy karikát kb. 150-170 cm magasra. Ezen a karikán kell egy kis labdát átfejelni kb. két méter távolságból. További állomásokat, feladatokat ti is kitalálhattok. Annál érdekesebb lesz a verseny, mennél több egyéni ötlettel fűszerezitek a játékokat. Ez a játék megismételhető. Gondolkozz azon, milyen izgalmas lenne, ha a versenyben születeket is bevonnátok.

Horváth Mihály

MIT ESZIK A TENGERIMALAC?

Andris születésnapjára tengerimalacot kapott ajándékba. Fekete volt a bundája, de egy fehér folt világított az orra felett, és ugyanilyen színű nyakravalót is hordott. Eleinte bizony roppant félénken nézett Andrisra. Ha meg akarta simogatni, a kis állat gyorsan odébbugrott, látszott hogy fél a feléje nyújtott emberi kéztől.

— Mindig ilyen félénk marad? — kérdezte Andris apukáját kicsit szomorúan, mert szeretett volna már játszani a kis állattal.

— Ne félj, hamarosan megszeliődül, a kezéből fog enni és játszani is lehet vele — vigasztalta édesapja. — Eleinte minden tengerimalac ijedős, de nagyon gyorsan szeliődülnek. Persze sokat és szeretettel kell foglalkozni velük.

— Hol fogjuk tartani? — kérdezte András.

— Egyelőre ebben a nagy műanyag lavórban, később majd nézünk tágasabb helyet számára. Alulra forgácsot öntünk, ezt majd időnként ki kell cserélni. Vigyázz nagyon, hogy csak forgács legyen és ne finom fűrészpor, mert az az orrába megy és tüszőzni fog tőle.

— Mit eszik a tengerimalac? — tette fel Andris a következő kérdést?

— A tengerimalacok a rágszáló állatokhoz tartoznak, ezért sárgarépat, mindenféle füvet, lóherét, lucernát, salátát és almát kell adni nekik. Szívesen eszik a zabpelyhet és a száraz kenyérdarabkákat is elragcsálják. Ágakat és fadarabokat is adj neki, nehogy a fogai túlnőjenek a szájában.

Andris ettől kezdve, amikor csak tehetett, mindig a tengerimalac mellett üldögélt. Beszélt hozzá, enni adott neki és örömmel vette észre, hogy a kis állat napról napra szeliődebb és kezebb lesz. Már nem ugrott félre, ha simogatni akarta, sőt, egy alkalommal, amikor kicsit megkésve hozta a reggelijét, a tengerimalac felágaskodott a lavór szélére, szinte kikönyökölt belőle és kedves, nyüzszítő hangján követelte az eleséget. Amikor pedig Andris odanyújtotta neki a kezében tartott salátalevelet, nyomban odafutott és buzgóan majszolni kezdte.

— Apukám, nézd, már a kezemből eszik! — kiáltotta Andris boldogan.

— Ugye, mondtam, hogy megszeliődül — mosolygott apuka. — Később akár az udvarra is kiviheted, úgy fog sétálni melletted, mint egy kiskutya. Azt hiszem — tette hozzá, — ha az osztálytársaid meglátják, mindegyikük tengerimalacot akar majd.

Schmidt Egon

A korszerű óvodai ábrázolás példái sorakoztatja fel az a kiállítás, amit a debreceni óvónői munkaközösségek rendeztek a Kölesy Mivelődési Központban. A bemutatott rajzokat, festményeket, textíliákat óvodások készítették. Képpünkön Karasz Lorant 6 éves Virágok című karca és Balogh Gergő 4 éves munkája.

Balogh Gergő Műve

Hallo

A szupermarketben tektív már harmadszótótat fel egy hölgy éppen lopi próbált házban.
— Mondja, miért folyton csak nálunk Hát más üzletben nem ugyanezt csinálni? — zia megrögzött tolvaj.
— Dehogyan, két feleli —, de önknek mérsékelt árai vannak.

A londoni metró megkérdi Jimtől:
— Ki ez a férfi, ilyen udvariasan kö — Fogalmam sincs mindjárt belenéztek tárcájába, hátha akad névjegy...

A nyaraló asszony a helybeli állatorvos kutyáját, amely megsínylette a sünd valóságösszeapást.
— Mennyivel tartok kérdi az asszony, ar kezelést véget ért.

— Tizenöt dollár szonyom.
— Micsoda-a-a! egyebet sem tesznek hogy megkopasztják ralókat. Kiváncsi mit csinálnak telen?
— Sündisznót teny asszonyom!

A feleség így szó hoz:
— Válassz: vagy a sör?
— De menni sör? a férj.

— Anya — kérdi kó — mit jelent „családfő”?
— Kérdezd meg a — És ő honnan tu

— Hallatlan! Ma alszik a munkahelyjére felmondok, el csátva.

— Öregem, a tanácsot — ka multkor Jenő, cimborám —, el sereved a srácom — Mit csinált deztém ijedtem.

— Hiszen ha c lamit — sóhajtt épp az, hogy semmit. Ugy kezt hogy beül a koc peszkezik a hát mint akis odaker hat éves nagy olyan, mint a le ba beszéltek, neki, ő csak forj jában a ráógógu

— Apróp! Va bót, amit velen Párisból?

— Van, de csámcsogja, anu gem hozott Lón szóval csak rág, beszélhetek, aka Rendszerint még dióját is odaszó hez.

— Még él a k — Ugyan! hoztam neki egy valódi japá yát.

— Tehát hall ya-Moyát, mikö dikálsz neki?
— Nem prédi elmesélem neki, ő korában esőb

Hallottuk valahol

A szupermarketben a de-
tektív már harmadszor tar-
toztat fel egy hölgyet, aki
éppen lopni próbált az áru-
házból.

Mondja, miért akar
folyton csak nálunk lopni?
Hát más üzletben nem tudná
ugyanazt csinálni? — kérde-
zi a megrögzött tolvajnőtől.
— Dehogynem, kérem —
feleli —, de önöknek olyan
mérsékelt árak vannak...

— De ha elsejére... akkor
miért kelt fel már huszon-
ötödikén?

A drámaíró díjsekszik a
barátjának:
— És tudod, amikor a
függöny legördült, tapsvihár
tört ki.
— Mondd, mi volt arra a
függönyre festve?

— A házigazda azt üzeni,
hogy nincs otthon.
— Közlje vele, nagyon
örülök, hogy nem jöttem el!

— Amikor elváltam a fér-
jemtől, megtartottam a há-
zat, ő pedig az autót, a mo-
torcsónakot és a kutyát kap-
ta.

— És mit csináltak a
pénzzel?
— Azt az ügyvédek osz-
tották el egymás között!

Két kopasz verekszik.
— Te kopaszabb vagy ná-
lam!
— Ugyan miért? Hiszen
nyakunknak a fején sincs
egyetlen árva hajszál.
— De a te fejed nagyobb,
mint az enyém!

A londoni metróban John
megkérdi Jimtől:
— Ki ez a férfi, akinek
ilyen udvariasan köszöntél?
— Fogalmam sincs. De
mindjárt belenézek a pénz-
tárcájába, hátha akad benne
névjegy...

A nyaraló asszony elviszi
a helybeli állatorvoshoz a
kutyáját, amely alaposan
megsínylette a sündiszóval
való összecsapást.

— Mennyivel tartozom? —
kérdezi az asszony, amikor a
kezelés véget ért.

— Tizenöt dollárral, asz-
szonyom!

— Micsoda-a-a! Maguk
egyebet sem tesznek, mint
hogy megkopasztják a nyar-
alókat. Kiváncsi vagyok,
mit csinálnak télen?

— Sündiszót tenyésztünk,
asszonyom!

A feleség így szól a férj-
hez:

— Válassz: vagy én, vagy
a sör?
— De mennyi sör? — kérde-
zi a férj.

— Anya — kérde a kis lur-
kó — mit jelent az, hogy
„családfő”?
— Kérdezd meg apától.
— És ő honnan tudja?

Hallatlan! Már megint
alszik a munkahelyén. Else-
jére felmondok, el van bo-
csátva.

Mrs. Smith, miért nem
ment másodszer férjhez?

— Van egy kutyám, ame-
lyik folyton morog, egy pa-
pagájom, amely a szavaimat
ismételgeti, egy kandallóm,
amelyik állandóan füstöl, és
egy macskám, amelyik éjje-
lente csatangol... Ugy gon-
dolja, ez nem elegendő ok?

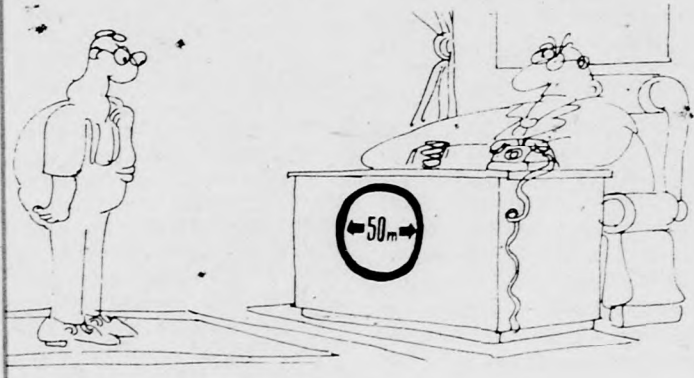
Az ikrek apjától megkér-
dezik:
— Hogyan boldogul a két
csecsemővel? Hiszen biztosan
szörnyen hangosak?

— Semmi vész — magya-
rázza az apa. — Az egyik
annyira harsog, hogy a má-
sik hangját nem is hallani!

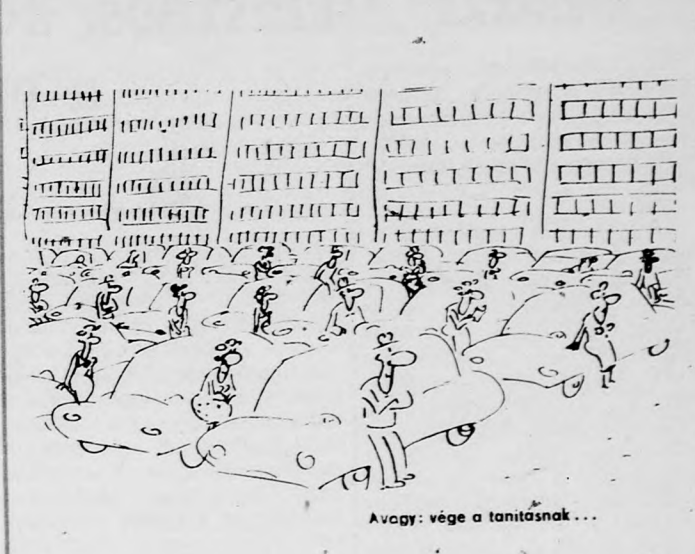

— Azt hiszem, ezt megvesszük. A kis Thomast az autók min-
dennél jobban érdeklik.

A főnök, aki a hivatalban is betartatja a KRESZ-t...

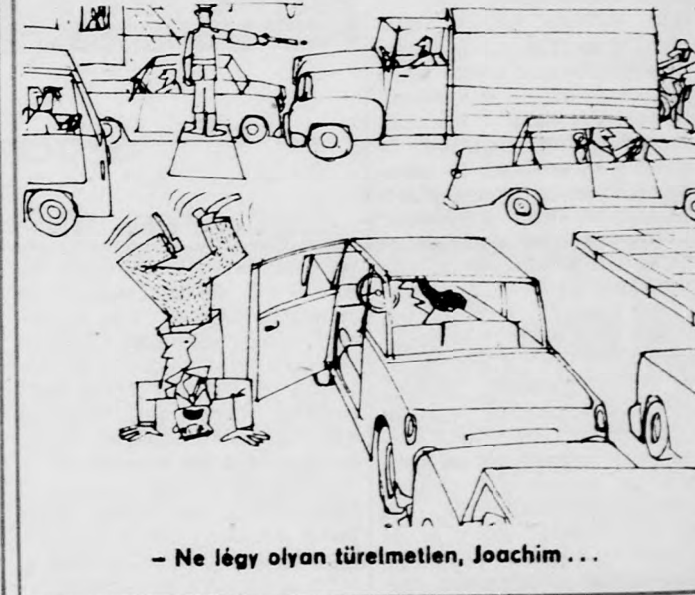
— Mondd meg az asszonynak, pajtás, hogy ne várjon vacsorára, mert rend-
kívül hosszú kihallgatásra kerül majd sor.

Avagy: vége a tanításnak...

Variációk autóra

TALLÓZÁS AZ AUTÓS SPORTPARÁDÉBÓL

— Ne légy olyan türelmetlen, Joachim...

A rettenetes kölyök

— Öregem, adj nekem
tanácsot — kapott el a
múltkor Jenő, gyerekkori
cimbora —, el vagyok ke-
seredve a srácom miatt.

— Mit csinál? — kér-
deztem ijedten.
— Hiszen ha csinálna va-
lamit — sóhajt Jenő —, de
épp az, hogy nem csinál
semmit. Ugy kezd a napot,
hogy beül a kocsiába, elter-
peszkedik a hátsó ülésen,
mint akit odakentek. Tizen-
hat éves nagy lakki, és
olyan, mint a lekvár. Hiá-
ba beszélnek, magyarázok
neki, ő csak forgatja a szá-
jában a rágócumit...

— Aproppó! Van még ad-
ból, amit velem hoztálál
Pártzsból?

— Van, de most azt
csámcsogja, amit a felesé-
gem hozott Lőndönből. No,
szóval csak rág, rág, és én
beszélhetek, akár a falnak.
Rendszerint még a zsebrá-
dióját is odaszorítja a fülé-
hez.

— Még él a kis Philippe?
— Ugyan! Azóta már
hozom neki Münchenből
egy valódi japán Toya-Mo-
yát.

— Tehát hallgatja a To-
ya-Moyát, miközben te pré-
dikálsz neki?

— Nem prédikálok, csak
elmesélem neki, hogy én az
ő korában esőben, szélben,

hóban, sárban gyalog jár-
tam az iskolába.

— Pedig az jó félóra
volt...

— Ha szedtük a lábun-
kat.

— Hagyd, hogy a srác is
szedje a lábát, nem ártana
neki!

— Mondd, öregem, te
már nem emlékszel azokra
a borzasztó szorongásaink-
ra, hogy jaj, csak odaér-
jünk a csöngetésre? Ettől
akarom én megkímélni a
fiamat.

— Lehet, hogy nálunk is
vannak következményei,
csak nem vesszük észre?

— Nem, öregem, nálunk
nincsenek következményei,
mert minket más fából fa-
ragtak, de — sajnos — az
én kölykőm egy lekvár.

— Nem is sportol sem-
mit?
— Dehogynem. Vívni jár
egy maszkehoz havi három-
százért.

— Miért nem küldöd va-
lamelyik egyesületbe?
— Jókat kérdezel. Nincs
tehetsége, meg nem is akar
vívni, hiába hoztam neki
Stockholmból kétszáz dol-
lárért extra szerelést. Azt
mondja, ő szívesebben fo-
cizna a haverjaival.

— Rongylasszival, mert
nekünk csak arra tett. Ezt
magyarázom én a drágá-
tos fiaskómnak, de ő ahe-
lyett, hogy hálás lenne a
svéd vívócuccért, gúnyosan
azt mondja, hogy ő is szí-
vesebben rugná a lasztit...

— Csak nem a Virágos-
nyeregben, ahol mi annak
idején?

— Mi azért jártunk oda,
mert nem volt más, de ne-
kem van egy egész türehető
kis bungalow Balatonszu-
peren.

— Az se rossz. Biztos van
körülötte néhány négyszög-
öl, amelyet föl kell ásni,
meg kell kapálni.

— Hát igen! Kétszáz fo-
rint napszámmért csinálják.

— Hagyd, hogy a srác
csinálja!

— Az ő kétbalkezével?
Még mit nem!

— Úgy értem, hogy le-
megy veletek, és...

— És egész nap hallgat-
ja azt az átkozott magnót.
Mire hazajövünk, zúg a fe-
jem, mert a könyökömön
jön már ki az a tiz tekerés.
— Szegény barátom!
Majd gondolkodom, mit te-
hetnék?

— Megmondom. Említet-
ted, hogy a nyáron mármint
Nyugatra. Hozzá két-három
új tekerest!

Sólyom László

JASZEN ANTON:

ANNYI PÉNZEM NINCS

Hívtam egy szobafestőt,
fesse ki a lakást. Sajnos, fes-
tés közben annyira összeko-
szolta a parkettát, hogy par-
kettázót kellett keresnem. A
parkettázó hozzáfogott a csi-
szóláshoz, de valószínű, zár-
latos lehetett a gépe, mert
amikor a csatlakozót bedug-
ta a konnektorba, a falban
leégett a vezeték.

Először a tűzoltóknak akar-
tam telefonálni, de meggon-
doltam; kerítettem egy vil-
lanyszerelőt. A mester kibon-
totta a falat, isten áldja a
keze munkáját, pillanatok
alatt kicserélte a leégett ve-
zetéket, de hát ilyen tátongó
réssel hogy néz ki a frissen
festett fal? Keríteni kellett
egy kőművest.

A kőműves becsületesen
betömte a réseket, még a
fürdőszoba felől is megrepa-
ráltta, elsimította a falat, csak
történt egy kis baj: a kala-
pácsát ráejtette a mosdóra,
az meg röpítvára tört. Jött a
vízvezeték-szerelő, kicserélte
a mosdót, kénytelen voltam
egy burkolót keríteni. Az meg
szerencsétlen véletlenül neki-
esett a falitükörnek és össze-
tört. Az üveges új tükröt
rakott fel a falra, de amikor
a fatüpliknek lyukakat fűrt a
falba, átvágott egy elektro-
mos vezetéket, így hát meg-
int villanyszerelő után fut-
kostam.

A szerelő addig babrált,
addig babrált, amíg kilyu-
kaszta a fürdőkádhoz ve-
zető vízesővet. Jött megint a
vízvezeték-szerelő, a falsimi-
tató kőműves, aztán meg a szo-
bafestő. A mesterek munka
közben úgy összejárták, ösz-
szekosztották a lakást, hogy
megint a parkettázót kellett
visszahívni, galulja fel az
egész padlózatot.

A mester rögtön munkához
látott, de erős dohányos lé-
vén, állandóan a szájában ló-
gott a cigaretta, s egy óvat-
lan pillanatban meggyulladt
a kupacba rakott forgács, le-
égett a házunk.

Most szállodában la-
kom és végtelenül boldog va-
gyok. Csak egy dolog nyugta-
lanít: a tűzből sikerült ki-
mentenem a televíziómat, de
egy kicsit összeégett, így hát
szerelőt kéne hívnom, hogy
megreparálja. Csak az a baj,
hogy eladósodtam, sokba
került ez az egész céco. Per-
sze, ha meggondolom, talán
így a jó. Mert ugye, jön a
szerelő, ő is elszúr valamit
munka közben, leég a szálló-
da, és egy porig égett szálló-
dát végképp nem tudok kár-
talanítani, annyi pénzem már
nincs!

(Fordította:
Kiss György Mihály)

Gondolatok

Az egoista olyan ember,
aki nem tiszteli a mások
egoizmusát. (Ambrose, Bier-
ce)

Azt nem állítom, hogy a
nők jellemtelenekek, de az két-
ségtelen, hogy a jellemük
minden nap más. (Heinrich
Heine)

A dicsőség olyan, mint a
méreg, csak nagyon kicsi
adagokban lehet használni.
(Balzac)

Ahol ketten verekszenek,
ott egy harmadiknak esélye
van arra, hogy hamis tanú-
zásért elítéljék. (Alfred
Hitchcock)

Kényes kérdések

Mi akarsz lenni: ön-
magad — vagy az, ami
mindenki más?

A zsenialitásnak miért
van határa — az ostoba-
ságnak pedig miért nincs?

Vitában születik az
igazság — de nem szület-
het döntés is?

Mitévő legyen az a nő,
akinek felajánlja szívét
és becsületes nevét... de
nem egy, hanem két fér-
fi?

Ki a hattyúdal szerző-
je?

Hány éves az, aki má-
sodik gyermekkorát éli?

ilyt kap (lehetőleg
labda legyen). Ezt
kezes dobással a fe-
tt hátrafelé dobni.
méter egy pontot

FEJELÉS

ágára függessz fel
kát kb. 150—170 cm
Ezen a karikán
kis labdát affejel-
ét méter távolságból.
bi állomásokat, fel-
ti is kitalálhattok.
rekessebb lesz a ver-
mennél több egyé-
rel fűszerezitek a já-
z a játék megismé-
Gondolkozz azon,
izgalmas lenne, ha a
be születeket is be-
k.

Horváth Mihály

IK ALAC?

ot kapott ajándékba.
olt világított az orra
ot is hordott. Eleinte
ra. Ha meg akarta si-
rott, látszott hogy fél

érdezte Andris apu-
volna már játszani

a kezéből fog enni
édesapja. — Eleinte
on gyorsan szelidül-
glalkozni velük.

ndrás.

g lavórban, később
Alulra forgácsot ön-
ned. Vigyázz nagyon,
fűrészpör, mert az az

e fel Andris a követ-

llatokhoz tartoznak,
herét, lucernát, salá-
n eszik a zabpelyhet
sálják. Ágakat és fa-
línójenek a szájában.

ehette, mindig a ten-
zzá, enni adott neki
at napról napra sze-
ott félre, ha simogat-
kicsit megkésve hoz-
kodott a lavór szélé-
es, nyúszító hangján
Andris odanyújtotta
yomban odafutott és

eszik! — kiáltotta

l — mosolygott apu-
hated, úgy fog sétál-
iszem — tette hozzá,
mindegyikük tengeri-

Schmidt Egon

is, amit a debreceni-
ntban. A bemuta-
űnkön Karasz Ló-

ogh Gergő Műve

Amiről utat
neveztek el
Debrecenben

Szarvas

Az őz tenyésztett vadként ismeretes a nyírségi és nyugatra eső Ohati-erdőkben, de valamikor szarvas is előfordult, amire utcaelnevezés is utal.

A kínaiaknál a halhatatlanságot, a hosszú életet jelképezte a szarvas, amelyet a képi ábrázolásokon Souhszing meglovagol. A szarvas ábrázolása, sőt a szarvast jelölő írásjegyek mindig a legismertebb és szimbolikus jókívánságok közé tartozott. Az örök élet istenét: Souhszinget többnyire szarvas hátán ábrázolják, kezében barackfággal. A barackfág végén tökély korszót és papírtekerestet visz, s mindkettő a hosszú életet jelenti.

Az egyik kelta isten: Cernunnos egy oltáron ül, s fején szarvasagancs van. A szarvas évenkénti elhullása és újránövése a természet megújulását, a termékenység erőinek működését jelenti. A szarvasisten tisztelvénye alapja az örök megújulás végső okának kereséséből fakadt. A finn monda főhősének neve is kapcsolatban áll a szarvasal. Osszián kis szarvast jelent. Ezt a nevet azért kapta, mert anyját egy varázsló szarvasa változtatta és ilyen alakban szülte meg fiát. Osszián fiának, Osgarnak neve szarvasemlőt jelent. Lehetséges, hogy a szarvas az arktikus, sarki kultúra szent állata volt.

A felső paleolitikus kor totémikus szertartások végrehajtójának képét a Három Testvér barlangban találták meg: táncoló férfi, fején szarvasagancs, az őgermán vallásban a totemizmus maradványának tekinthető néhány törzs neve: a herusz a heruzból (fiatal szarvas) a Zsoltárok könyvének 43. zsoltárában az éneklő mester is a szarvasagancsra utal, amikor így vall: „Mint a szarvas kivánczol a folyóvizekre, úgy kivánczol az én lellem hozzád, ó Isten!” A bibliabeli Enekek Enekeiben olvassuk: „Hasonlatos az én szerelmem a szarvasoknak fiához”, vagy „Kényszerítlek titeket Jeruzsálemnek leányai a mezőnek szarvasaira, föl ne költsetek a szerelmet”. Mikor Mózes az áldozatokról beszél, azt mondja, hogy az őz és szarvas húsából a „tisztátalan és tisztá egyaránt ehetik”.

Bartók 1930-ban készült Cantata Profana c. műve a kilenc csodaszarvas szabadsághimnusz, s e sorokkal záródik: „A szájuk többé nem iszik pohárból, csak tiszta forrásból”, mely szimbóluma a népek testvérré válásának is. A szöveg arról szól, hogy az „apó” 9 fia szarvasvadászatra indult és az erdő sűrűjében szarvasokká lettek. Hiába hívta apjuk őket haza, a 9 fiú, a 9 szarvas nem tért haza többé. Az, aki a szabadságot egyszer megízlelte, „az nem iszik pohárból csak tiszta forrásból”. Az apa hívó szavára a kórus visszhangozza: „De mi nem megyünk! Mert a mi szarvunk ajtón be nem térhet, csak betér a völgyekbe: a mi karszú testünk gúnyában nem járhat, csak járhat a lombok közt: karszú lábunk nem lép tűzhely hamujába, csak puha avarba: a mi szájunk többé nem iszik pohárból, csak hűvös forrásból.” A harmadik rész a mese kezdetét és a szarvasfiúk apjuktól való búcsúját idézi. A szarvasfiú búcsúját a kórus énekli, csak az utolsó ütemekben csendül fel újra a tenorszólo, mintha nagyon messziről jönne a hang: „Csak hűvös forrásból. Csak tiszta forrásból!”

A szarvasok a mező- és erdőgazdálkodásra ugyan károsak, de a vadászat érdeké gondozott vadá tette. A 16-18 ágú agancs a legáhtottabb vadásztrófea. A Szarvas utca a Szabadságtéplepen található.

Dr. Nyakas László

SZABADIDŐ * SZABADIDŐ * SZABADIDŐ

AZ ORVOS TANÁCSA

Hasznos, de veszélyes segítő társaink a növényvédők szereke

Munka-egészségügyi várakozási idő: az az időtartam, melynek a növényvédők szer használata után el kell telnie, hogy a védőfelszerelés nélkül dolgozhassunk a kezelt területen. Élelmezés-egészségügyi várakozási idő: az az időtartam, melynek el kell telnie a növényvédők szer használata után ahhoz, hogy táplálékul használjuk a kezelt növényeket, illetve azok termését. Betartása jelenti, hogy sem magunk, sem embertársaink egészségét nem veszélyeztetjük.

Sajnos ezt sokan nem veszik eléggé komolyan. Lelkiismeretlenségéből, nemtörődomségből, tudatlanságból vagy haszonszerzés céljából az egészségügyi várakozási idő letele előtt bocsátják áruba termékeiket (zöldség, gyümölcs). Ezek elfogyasztása után heveny mérgezési tünetek nem vagy csak ritkán jelentkeznek, de szinte biztos, hogy az évek múlásával — jelenleg még pontosan nem ismert — károsodások megjelenése várható a különböző szervekben, pl. a májban.

Abban az esetben, ha kombinált szerrel dolgozunk, mindig a leghosszabb munka-, illetve élelmezés-egészségügyi várakozási időt kell betartani.

További jó tanács: a kezelt területet lássuk el figyelmeztető táblával: Vigyázat, mérgeggel kezelt terület! Gondos gazda módjára vesszünk permetezési naplót, amiben a permetezési időket, szereke neveit, az esetleges várakozási időket tüntessük fel, ezzel is egészségünket óvjuk.

Munka befejezése után fontos feladat a kiürült növényvédők szeres csomagoló anyagok megsemmisítése, papír, műanyag elejétessel, fémdobozok deformálása, majd mindezek elszállítása (itt fontos szabály, hogy viznyelő helytől legalább 100 méterre és minimum 50 centiméter magyre ássuk el a képződött maradékokat).

Növényvédők szeres munka után alapos tisztálkodás szükséges (meleg víz, szappan, körömkefe). Munkaruha tisztítása, mosása a többi ruhanevetől elkülönítve történjen. A mosóvizet a hulladékártó helyre öntsük! Ugyancsak szükséges a használt eszközök alapos megtisztítása is.

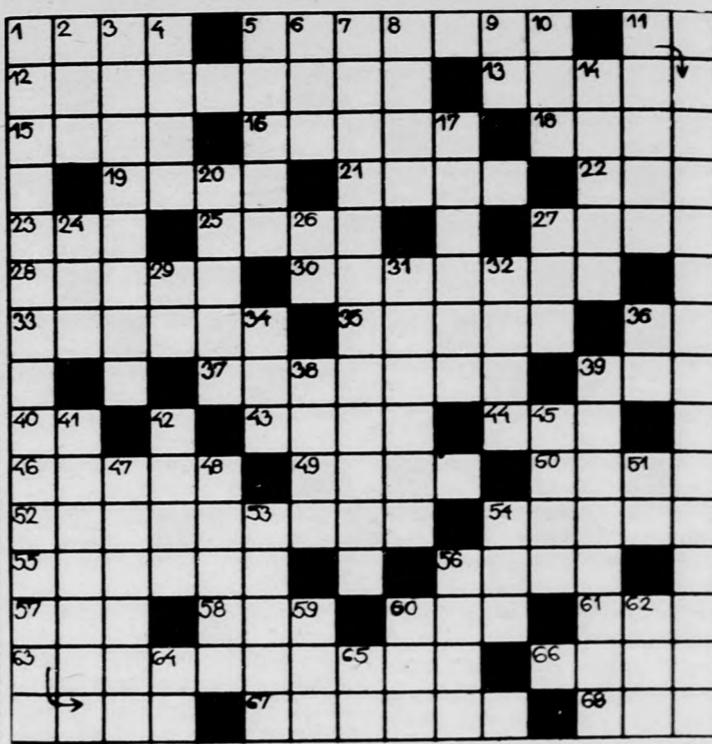
A növényvédők szereke tárolása. Növényvédők szer eredeti csomagolásban tároljunk. Így annak azonosítása, felhasználása biztonságos lesz. Az anyagokat külön erre a célra rendszeresített, jól zárható helyen tartjuk. Ez lehet szekrény, láda stb. Ugyancsak itt tartjuk a mérőeszközöket is.

Eljárás baleset esetén. A leggyorsabb felhasználás ellenére is előfordulhat növényvédők szer által előidézt baleset. Ilyen esetben fontos a gyors intézkedés. Legkisebb rosszullet esetén is azonnal abba kell hagyni a munkát. A munkaruhát vesszük le. Haladéktalanul forduljunk orvoshoz. Az orvos jobb tájékoztatása érdekében szükséges a növényvédők szer címkéjét megőrizni. Más személynél tapasztalt mérgezés esetén hívassunk orvost, kinek megérkezéig nyújtunk elsősegélyt és biztosítjuk a helyszínt. A mérgezettet lehetőleg egy pillanatra se hagyjuk magára. Sajnos a növényvédők szer-mérgezés esetén követendő elsősegélynyújtás módjáról igen sokan hiányos, illetve téves ismeretekkel rendelkeznek (pl. tejtartás, hánytatás stb.). Talán ennek oka az is, hogy a különböző mérgezőknek alkalmazható eljárások igen változatosak, sokszor eltérőek. Csak néhány olyan módszer van, amivel szinte minden esetben segíthetünk a sérült állapotának súlyosbítása nélkül.

Amíg az orvos nem látja el a beteget, a szemet bő vízzel többször lemosunk, a bőrt letöröljük, utána bő vízzel többször lemosunk; a mérge beelégzése esetén a sérültet friss levegőre visszük; lenyelés esetén eszméletlen levő sérültet 3-6 dl tiszta vizet itatunk. Ha van kéznél aktív (orvosi) szén, azt is keverhetünk a vízbe a mérge megkötésére. A hánytatás, tejtartás egyes esetekben igen káros, súlyos hibát, egészségkárosodást okozhat. Ezt bizzuk a szakemberre.

A növényvédők szereke cél szerű és felelősségteljes használata által növényeinknek a legkedvezőbb fejlődési lehetőséget, ezáltal nagyobb termést biztosíthatunk anélkül, hogy környezetünket, elsősorban embertársaink egészségét veszélyeztetnénk.

KERESZTREJTVE

VISSZINTES: 1. Egy Pest megyei község lakója. 5. Radioaktív anyag jelzője. 11. A 100 éve, 1881. május 11-én született Kármán Tódor az áramlástan egyik fontos tételét fogalmazta meg, amely ezen a néven ismert. 12. Tulajdonságok megjelenése az utódookban. 13. Társadalmi intézmény. 15. Szegecs. 16. Álmos vezér fia. 18. Faszor. 19. Régi kínai pénz- és súlyegység. 21. Finnugor nyelvet beszélő nép. 22. A buddhizmus egyik ága. 23. Becézett Adam. 25. A tudós emlékére a hold túlsó oldalán, valamint ezen a bolygón kráter neveztek el. 27. Pest megyei település. 28. Egyetlen személy sem. 30. Villamos motor álló része. 33. Megtermékenyített petesejt. 35. Szinlel, utánoz. 36. Szolmizációs hang. 37. Női név. 39. Bíró dönti el. 40. Kiejtett mássalhangzó. 43. Fanyar gyümölcs. 44. Marokkói és osztrák gépkocsik jelzése. 46. Omszk folyója. 49. Törpe. 50. A Duna romániai mellékfolyója. 52. A láger rendjére vigyáz, névelővel. 54. Mértékegység. 55. Elegyíti. 56. Könyvet jelent meg. 57. ... mars! 58. Hónapróvidítés. 60. Angol film címe. 61. Szélhárfa. 63. Személyszállító postakocsi. 66. Felirat német filmek végén. 67. E városban aerodinamikai intézetet szervezett és irányított. Egyebek között itt dolgozta ki a turbulencia hasonlósági elméletét. 68. Tenisz műszó.

FÜGGŐLEGES: 1. Kármán Tódor rövid ideig tanár volt Selmecbánya e híres intézményében. 2. Kezdő autósok iskolája. 3. A Magyar Tudományos Akadémia ösztöndíjasaként az itteni egyetemre került, és 28 évesen az iskola magántanára lett. 4. Egy sző a könyv borítójáról. 5. Hazai nagyrarhá. 6. Részen túlrak! 7. Kármán eredeti képesítése, melyet Budapesten, a József Műegyetemen szerzett 1902-ben. 8. Kerti munka. 9. Kettős mássalhangzó. 10. Voznyenszkij műve. 11. Daráltat. 14. Biztos helyre csuk. 17. Nagyobb mecs. 20. Ezen a helyen. 24. Treuga... — a harc időszakos felfüggesztése. 26. Eres! 27. Lengyelország nevének rövidítése az olimpián. 29. Magyar film. 31. Ennyi kevés egy szonethez. 32. Munkacsapat, idegen szóval. 34. A fordítottja női becenév. 36. Azonban. 38. A Berni-Alpok csúcsa. 29. Város Kaliforniában, ahol rakétakutatással foglalkozott. Hamvai is itt nyugszanak. 41. Ész. 42. A virág része. 45. Szép Ernő műve. 47. Messzi. 48. Katonai alkalmasságot állapít meg. 51. Ifjúsági Magazin. 53. Ázsiai bérkocsi, amelyet ember húz. 54. Egy neves karikatúrista névjegye. 56. Az egyik végtagja. 59. Áta betűi keverve. 60. Hazánk legnagyobb adatszolgáltatója. 62. Üreg a fában. 64. Első osztályú áru jelölése. 65. A nitrogén és a szén vegyjele.

N. B.
Beküldendő: a visszintés 11., 25., 67., valamint a függőleges 1., 3., 7., 39. számú sorok megfejtése.
Beküldési határidő: június 24.

BÉLYEGGYŰJTŐKNEK

SZOCFILEX '81

A baráti országok gyűjtői SZOCFILEX elnevezésű segerszemléken találkoznak. Június 7-14 között Pozsonyban rendezik meg az idei kiállítás, amelyen hazai filatelisták gyűjteményeit is bemutatják. A Magyar Posta egyforintos benyomott bélyegű alkalmi levelezőlappal emlékezik meg a rendezvényről. A levelezőlapp Dudás László grafikusművész tervrajza alapján a pozsonyi vár és környéke látképeit ábrázolja. Június 5-én, a levelezőlapp kibocsátásának napján Budapest 4 postahivatal emlékbélyegzőt és valamennyi kijelölt postahivatal első napi pecsétet használ.

A szocialista országok filatelistáinak első látogatást 1963-ban Budapestet tartották, amelyet összekapcsoltak a postaminiszterek egyidejűleg rendezett konferenciájával. 1978-ban ismét hazánk látta vendégül a baráti országok gyűjtőit, ekkor Szombathely adott otthont a kiállításnak. A SZOCFILEX '78 alkalmából a Magyar Posta kisívet adott ki, amelynek három szelvényes bélyege Derkovits Gyula: Nemzedékek c. festményét ábrázolja.

ÜRREPÜLŐGÉP

A kozmosz meghódításának új lépését jelenti a földre visszatérő űrrepülőgép. Az Egyesült Államok postája — a külföldi szaklapok véleménye szerint — végre az eseményhez méltó bélyeggel jelentkeznek. Nyolc összefüggő, egyenként 18 cent névértékű címet a különleges űrjármű útjának részleteit mutatja be.

lönbötetett figyelem, mert korábban az USA postája nem szentelt a kozmonautáknak speciális bélyeget, többnyire csak a szokásos emlékbélyeget kapták. Az elismeréssel többnyire nem is siettek. Így fordulhatott elő, hogy a Holdra lépéskor a Magyar Posta szép kivitelű blokkja előbb jelent meg, mint az eseményben közvetlenül érdekelt Egyesült Államok bélyege.

A bélyegnyolcas megjelenését azért is fogadják megkü-

ÚJDONSÁGOK

A hazai táj, a falusi házak idilli hangulatát idézi fel a dán posta ötértékű sorozata. Egyben megemlékeznek az általános népoktatás úttörőiről, akiknek szülőházát a 150 és 160 órés címletek mutatják be.

ban gyönyörködött a török posta.

Kanada 20. századi mesterek alkotásából ad válogatást. A modern festészet különböző irányzatait képviselik az alkotások, az absztrakt művészetet P. E. Borduas „6-os számú cím nélküli” képe reprezentálja.

A holland posta saját eredményeit népszerűsíti. 100 éves a csomagszállítás, most évente éppen százmillió darabot kézbesítenek. Az 55 centes bélyeg a telefon centenáriumát köszönti egy boldog országban, ahol nincs lakás nélküli. A befejező érték a postatakarékpénztár szerettségét tevékenységére utal. Minden második polgár ügyfele a postai banknak, ahol bélyegke segítségével már 10 centekkel is lehet takarékoskodni.

A norvég posta négyértékű sorozata a tavi hajózást állítja elő. A 110 órés címleteken a Skibladner nevű, 1856-ban épített gőzös szeli a habokat. Ez a világ legidősebb lapátkerékes hajója, amely még üzemben van.

AUTÓSOK-MOTOROSOK

Vezetéstechnikai és takarékosági ABC

Kondenzátor. A gyűjtőberendezés fontos alkatrésze, kapcsolása a megszakítóval párhuzamos. Hibás vagy gyenge (elhasználódott) kondenzátor erősen növeli a fogyasztást. A hibát könnyű észrevenni: a motor nagyon nehezen indul, nem húz, a gyújtás kihagy.

reakcióidő alatt megtett út. A biztonság érdekében azonban ennél nagyobb követési távolságot célszerű tartani, különösen, ha kisebb fékhatalú jármű nagyobb fékhatást követ (például motor-kerékpár személykocsit).

Lassulás. Fizikai fogalom, definíció szerint: időegység alatt bekövetkező sebességcsökkenés. Értékét általában úgy adják meg, hogy abból kiolvasható az egy másodperc alatt végbemenő, méter/másodperc dimenzióban mért sebességcsökkenés. Példá: száraz, érdesített felületű aszfaltbeton úttesten egy autó 9 m/s² (olvasva: méter per másodperc a négyzetes) lassulást ér el. Ez annyit jelent, hogy ez az autó másodpercenként 9 m/s sebességet veszít.

Kijelölt gyalogos-átkelőhely. Megközelítésének magatartási szabályait a közlekedési szabályok részletesen előírják. A vezetéstechnikai módszer: sorozatos visszafelkapcsolás, lassítás, fékezésre felkészülés. A lábnak a fékpedál fölé helyezése a reakcióidő lényegesen csökkenthető.

Kockakö. Utburkolatfajta, amelynek tapadási tulajdonságai kedvezőtlenebbek, mint a korszerű, különböző eljárásokkal készült beton utburkolatoké. Ha olaj kerül rá, esős időben rendkívül erősen csúszik.

Lassítás motorfékkel. A tágabb értelemben vett takarékoság egyik eszköze: a fékberendezéssel való takarékoskodás nem kevésbé fontos, mint a benzinnel való takarékoskodás. Biztonsági szerepe is nagy: megmarad a kapcsolat a motor és a hajtott kerekek között.

Követési távolság. Azonos fékhatást felmutató járművek esetén elméletileg a

Kerám. Szerencsére már egyre kevesebb helyen lehet találkozni ezzel a sárga követéssel. A legalattomosabb utburkolat, tapadása száraz állapotban sem túl jó, nedvesen viszont hihetetlenül esúszóssá válik.

A női divatban...
A hetvenes években...
A női divatban nem...
sunk se logikát, se k...
met — ez már régi s...
Csak újat, érdekeset, v...
tosat. Vagy éppen m...
kentőt. Párizs új arc...
teszi receptjeit éppen it...
Végy tehát kevés...
Lauder által előállít...
gító színeket tartalma...
téket, ecsettel hordd...
homlokodra, az arcod...
fülcimpákra, a nyakra...
az alapozó anyagra ke...
tan a derengő, v...
gyöngyházzsin nyolcv...
lönböző árnyalatból...
lasztható fedőfesték, a...
hatású púder, a kristá...
árnyék, és a fényvis...
kozmetikum.

Jól megfigyelhető

Vidám színek, utólag az alapanyag...
utánzó öltésekkel r...
játékos motívumok...
lemzi az évtized u...
irányzatát. Jó ötlet...
felügyelettel marad...
lakat így felt tudjuk...
ni és a díszített önál...
tozásra, a régi ruhá...
kijavítására is hasz...
juk.

Hozzávalók: 10 dk...
kék, 5 dkg nyerssz...
VENUSZ fonal, néh...
ter piros, sötétkék...
vastagságú maradé...
2,5-es, 3-as kötőtű, 2...
vidzsinór körkötő...
Patentminta: 2,5-e...
vel, 1. sor: 1 sima, 1...
2-es és minden tov...
simára sima, fordító...
dított szemet kötüm...
minta: 3-as kötőtű...
ka színén sima, a ba...
fordított szemeket...
Szempóba: 30 sz...
sor = 10 cm.

Háta: kék színű...
90 szemre kezdjük...
mintával 5 cm mag...
részt kötünk. A...
sorban 12 X 1 szem...
ritunk, minden 7. sz...
szemet készítsünk...
munkát alapmintáva...
juk, kék színű fona...
cm-t, zöld színű fo...
cm-t, fehér színű fo...
cm-t kötünk. A mu...
befejező felsőrésze...
kék színű fonalból...
Kezdestől számított...
érése után a szemé...
két lefogasztjuk...
Eleje: a hátréssz...

szeg lakója. 5. Ra-
51. május 11-én szü-
ik fontos tételét fo-
ert. 12. Tulajdonsá-
sadalmi intézmény.
asor. 19. Régi kínai
et beszélő nép. 22. A
m. 25. A tudós em-
en a bolygón kráter
28. Egyetlen személy
Megtermékenyített
zácios hang. 37. Női
alhangzó. 43. Fanyar
pkocsik jelzése. 46.
mániai mellékfolyó-
el. 54. Mértékegység.
7. ... mars! 58. Hó-
Szelhárfá. 63. Sze-
met filmek végén.
et szervezett és írá-
turbulencia hason-

vid ideig tanár volt
Kezdő autósok isko-
nia ösztöndíjasaként
az iskola magánta-
5. Hazai nagyáru-
eti képzése, melyet
zerzett 1902-ben. 8.
10. Voznyeszenskij
uk. 17. Nagyobb me-
a harc időszakos
szag nevének rövidi-
Ennyi kevés egy szo-
al. 34. A fordítottja
Berni-Alpok csúcsa.
tatással foglalkozott.
A virág része. 45.
alkalmasságot állá-
ai bérkocsi, amelyet
a névjegye. 56. Az
60. Hazánk legna-
an. 64. Első osztályú
gyjele.

N. B.
valamint a függöle-

ás. Fizikai fogalom,
szerűen: időegység
következő sebesség-
és. Értékét általában
ak meg, hogy abból
at az egy másod-
tát végbemenő, mé-
dperc dimenzióban
bességökkenés. Pé-
raz, érdesített felületű
eton üttesten egy
m/s² (olvassva: méter
odperc a négyzetén)
tér el. Ez annyit je-
gy ez az autó másod-
ent 9 m/s sebességet

ás. Áttételesen fo-
növelő tényező, mert
szerűen gyorsítás kö-
takarékos vezetés
alattétele: nem érde-
gyorsítási olyankor,
nyilvánvaló hogy né-
sz méter után lassí-
l.

ás. motorfékkel.
bb értelemben vett
osság egyik eszköze:
étekekkel való takaré-
s nem kevésbé fon-
nt a benzinnel való
oskodás. Biztonsági
is nagy: megmarad a
at a motor és a haj-
ékek között.

OTTHON - CSALÁD - OTTHON

Arcod gyöngyházfényben ragyog

A női divatban ne keresünk se logikát, se kényelmet — ez már régi szabály. Csak újat, érdekességet, változatosat. Vagy éppen meghökentőt. Párizs új arckikészítési receptjei éppen ilyenek.

Végy tehát kevés Estée Lauder által előállított világító színeket tartalmazó festéket, esetleg hordd fel a homlokodra, az arcodra, a fülcimpákra, a nyakra. Erre az alapozó anyagra kerül azután a derengő, világító gyöngyházsín nyolcvan különböző árnyalatából kiválasztható fedőfesték, az Iriszhatású púder, a kristályszínű árnyék, és a fényvisszaverő kozmetikum.

A hetvenes években a kékes-vörös és hideg színek uralkodtak, most a kristály, bézs és a fehér, tehát azok, amelyek egy kicsit közelebb vannak a bőr eredeti színehez. Korall és gyöngyház kód ragyog most az arcokon, ha hihetünk a Serge Lutens francia és a japán Shiseido kozmetikai cégek művészeti igazgatóinak. Hogyan?

Az arc legjobban kihangsúlyozott része — hangzik a tanács — a szem legyen. Mégpedig a különböző színárnyalatok egyesítésével. Cél: újrajazolni az arcot, a szem ovális formáját, és összhangot teremteni a szemhéjjal és az arccsont körüli tájék kikészítésében. A szemek körüli fényudvart ezért ugyancsak az arccsontok irányába kell eldörzsölni. Persze a variáció számtalan.

Juanae Gatineau „Pastelmat-8” nevű készítmény például kagylószínt ad a legcsapadtabb bőrnek is, az anyagban található gyöngyház szemecskék következtében. Jean d'Estrée készítménye dioxydot és úgynevezett mica-titánt tartalmaz, amelynek az a tulajdonsága, hogy a fény hatására felbomlik és fénylővé válik. Ha a festék egyesül és ragyogó színt ölt, kihangsúlyozza a pillantást, és finoman újrajazolja az arc vonalait. A szemhéjak egyszerre súlyos és érzékeny hatásúak, az arany és iriszt összetételű

Jól megfigyelhetők a kontraszthatások is

Az arc, a szemhéjak, a száj különböző színárnyalatait a gyöngyház egyesíti

festékek természetes hajlatban egyesülnek a szemcsorok tájékán, a szempillák íve alatt a gyöngyház-árnyék egészen a halántékig hatol. Az alsó szemhéjat ugyanabban a harmóniában ceruzával kell aláfesteni, hogy kontrasztot alkossanak a gyöngyházzal.

Roshas eljárása szerint a szemet 200 fokos iv veszi körül. A szemhéj lagunakék, és a festés elnyúlik a szemcsorokig. A ragyogást a festékek kevert sárga, iris és arany színek teszik. Harriette Hubbard a szem kikészítésénél barna árnyékvonalat tesz hozzá a barna szeműeknek és lazulít-kéket a kék szeműeknek. A kihúzóceruzák javasolt színei az arany, az aranyozott barna és az aranyzöld.

A másik fontos részlet a száj, amelyet többé kevésbé intenzív, korall-rózsaszínre

festenek, és amely ugyancsak ragyogó hatású. Ennek okából az ajakrúzsok anyaga ugyancsak fénylő keveréket tartalmaz.

Az arc kifestésének eme módjait összhangban vannak az egzotikus irányzatokkal. Ezek inspirálták például Helena Rubinstein elefántcsont, gyöngyház és sivatagi színeit, a „Szahara” elnevezésű kozmetikumokat és Jeanne Gatineau „Sierra Leone” nevű készítményét.

Az új stílusú arckikészítést arany- és ezüstszínű tászkák, fémszálas női ruhák és csillogó női cipők egészítik ki.

A Deborah és Laylah divatházak még a körömre és ajkakra is fluorezáló anyagokat javasolnak, azaz a hatvanas évek divatjának némely vonásai térnek újból vissza.

R. Szepessy Ilona

Mindenféle divatötletek

Nyáron mindennapi és hétvégi utazáshoz való, és a különböző szórakozásokhoz illő ruhákra van szüksége nőnek, férfiak, gyerekek egyaránt. A hétvégi pihenőkhöz, a vikendre szintén speciális ruhadarabok szükségesek. Pihenéshez vagy aktív munkához nem a régi „rongyokat”, hanem praktikus, és olcsó, de mindenesetre esztétikus öltözeteket válasszunk magunknak és családtagjainknak. A rajzokon látható modellek különböző korosztályoknak és nemeknek kínálnak néhány jól felhasználható ruhadarabot.

1. modell: Nyomott kartontól készült, kétrészes öszeállítás. Az egybeszabott nadrágos overall derékban gumirozott, „tehat kényelmes”, bokában szintén gumirozott, a bőséget így fogjuk össze. A saját anyagából készült kis kabátka frottírral bélelt, mindkét oldalán hordható.

2. modell: Kockásan szövött vagy nyomott anyagból készült, elől cipzáras, négy bevágott zsebes overall. Kerti munkához vagy nyaraláshoz egyaránt kitűnő.

3. modell: Frottírból készült nadrág és napozó felső-

rész. A kis kabátka nyomott pamut anyagból, frottírral díszítve.

4. modell: Két kislánykaruhá matróz stílusban. Csikos, egyszínű és pettvess anyag kombinációja választható hozzá.

5. modell: Háromrészes összeállítás, amely tavalyi vagy régebbi ruhadarabokból is alakítható. Nyomott jerseyből vagy pamut anyagból készülhet a kis lemeberdzsek, a felsőrész sima ovális kivágású, ez a ruhatípus az úgynevezett városi viselet stílusát képviseli.

6-7. modell: Bármilyen korosztályú fiúk vagy férfiak részére praktikus a lemeberdzsek. Szintetikus anyagból, ballonból, vászonból egyaránt. Nyáron még a színe is lehet élénk, napstílusos.

8. modell: Ez a zakószzerű felsőrész frottírból van, kötött díszítéssel a galléron; nyaraláshoz vagy vikendre, vízpartra ajánljuk.

9. modell: Gyerekek részére szerszámtartós kötényt tervezünk bármilyen játékhoz, munkához csinos és praktikus megoldás. Már csak a játékos öltet kedvéért is érdemes megcsinálni.

Nádor Vera

Nyári elfoglaltságok

A vakáció első napján sok gyerekkel találkoztam reggel az élelmiszerboltban. Vitték visszaváltani az üres üvegeket. Bevásároltak aznapra a családnak. Természetes dolog ez. A gyerekek szabad ideje megnövekedett, többet segíthetnek otthon, mint tanév közben. Ezt-azt átvállalhatnak a szülők házi munkájából.

Csemetéink — hacsak módszeresen el nem rontottuk őket korábban — szívesen végzik ezeket a szünidej feladatokat. Kicsik és nagyok egyaránt. Hisz ebben mód nyílik rá, hogy bizonyítsák önállóságukat, ügyességüket, kitartásukat. Különösen a 11-14 év közötti korosztálynál kell ügyelnünk rá, hogy megfelelő feladatokkal a nap egy részében lekössük őket. A tízeves vagy fiatalabb gyerekek még egész napját is lekötheti a játék. (Persze a feladatoknál róluk se feledkezzünk el.) A 11-14 év közöttiek azonban már kimondottan igénylik az értelmes tevékenységet, a munkát. Ők még nem vállalhatnak nyári pénzkereső feladatot, ezért kell otthon megfelelően foglalkoztatnunk őket. Ez a korosztály igen hajlamos rá, hogy unalmában veszélyes játékokba kezdjen, amelyek esetleg testi épségét is veszélyeztetik. Vagy nagyobb, felelőtlen fiatalokat kritikátlanul követve „beszáll egy jó buliba”, amely könnyen a rendőrségen is végződhet.

Szólnunk kell itt bizonyos szülői szegénylősségről is, amely egy kicsit röstelli, hogy befogja a gyereket a házi munkába. Ugy véli, mások talán azt gondolják róla, hogy kihasználja a fiát, lányát. Nincs igazuk.

Milyen feladatokkal bizzuk meg a nyári szünetben a gyereket? Ez természetesen a gyerek életkorának, nemének és a különböző munkákban való jártasságának a függvénye.

Iskolás gyereket már elküldhetjük vásárolni. A hús és a gyümölcsfélések kivételével mindent el tud hozni. Persze a két utóbbit is, de régi tapasztalat, hogy gyerekek a legzsirosabb húst és a rothadó gyümölcsöt is odaadják. Rendeltetve reggel a szobában. Beagyazhat (a fiú is), szellőztetni, összesöpörni, a mellékhelyiségeket felmosni is tudja már a tíz év körüli gyerek. Elviheti a ruhát a Patyolatba. Segíthet a takarításnál, az ebéd elkészítésénél (pl.: babot, borsót tisztíthat). Ha hozatjuk valahonnan az ételt, ezt is rábízzhatjuk. Ha udvar, kert van a ház körül, ott is sok minden hasznosat tehet. Az állatok etetésébe is bekapcsolódhat a gyerek. Hacsak egy mód van rá, biztosítsuk azt is, hogy kedvére fúrjon-faragjon, barkácsoljon. Ezzel nemcsak az idejét tölti el, de a kez ügyessége is sokat fejlődik.

Ha valamilyen feladattal megbizzuk csemeténket, mindig mondjuk meg pontosan, hogy mikor végezze el a feladatot, és minden szükséges ismeretet közöljünk vele. Ha nem csinálta még, a módját is részletesen magyarázzuk el, mutassuk meg neki. Hazatérve pedig ellenőrizzük mindig, elévgezte-e, amivel megbíztuk. Ha valami nem úgy sikerül, ahogy szeretnénk volna, akkor se vegyük el a kedvét, az „in-kább magam csináltam volna”, „terád is bizhat valmit az ember” típusú szemrehányásokkal. Hisz ennek csak az a következménye, hogy legközelebb kedvetlenül fog munkához, és még rosszabbul végzi el, mert arra a következtetésre jut, hogy úgysem érdemes igyekezni, nem ismerik el a munkáját.

Gyerekeink sok apró munkát levehetnek vállunkról a szünidőben. Cserében legyünk velük többet együtt. Sok józú vidám beszélgetés, kellemes családi program tegye emlékezetessé a vakációt.

Átányi László

Hallo gyermekpulóver

4-5 évesek részére

Vidám színek, csikozás, szem- és sorszámmal, mintá- utólag az alapanyagra szemet utánzó öltésekkel ráhímzett játékos motívumok. Ez jellemzi az évtized új divatirányzatát. Jó ötlet, mert a felgyülemlett maradék fonalakat így fel tudjuk használni és a díszítést önállóan, foltozásra, a régi ruhadarabok kijavítására is hasznosíthatjuk.

Hozzávalók: 10 dkg közép-kék, 5 dkg nyersszínű zöld VÉNUSZ fonal, néhány méter piros, sötétkék azonos vastagságú maradék fonal, 2,5-es, 3-as kötőtű, 2,5-es rövidszinűrű körkötőtű.

Patentminta: 2,5-es kötőtűvel, 1. sor: 1 sima, 1 fordított, 2-es és minden további sor: simára sima, fordítottra fordított szemet kötünk. Alapminta: 3-as kötőtűvel a munka színén sima, a bal oldalon fordított szemetek kötünk. Szempróba: 30 szem x 40 sor = 10 cm.

Háta: kék színű fonalból, 90 szemre kezdjük, patentmintaival 5 cm magas kezdőrészt kötünk. A következő sorban 12 x 1 szemet szaporítunk, minden 7. szemre 1 új szemet készítünk (102). A munkát alapmintaival folytatjuk, kék színű fonalból, 4,5 cm-t, zöld színű fonalból, 4,5 cm-t, fehér színű fonalból 7 cm-t kötünk. A munkadarab befejező felsőrészt ismét kék színű fonalból kötjük. Kezdestől számított 36 cm elérése után a szemeteket egyenként lefogaszthatjuk.

P. V.

CENTRUMHÉTFŐ

BŐRÜNDÖK,
KORATRON FÉRFI-
PANTALLÓK

20%

DEBRECENI BAROMFI-FELDOLGOZÓ VÁLLALAT

1981. május 18-tól

TOLLFELVÁSÁRLÓ TELEPÉT MEGNYITOTTA

ÁTVÉTELRE KERÜL:

minden termelői új (natúr) és használt toll.
Nagyobb mennyiség esetén helyszínen megvünk.
Tollat a legmagasabb napi áron vásárolunk.

FELVÁSÁRLÓTELEP:
Debrecen, Pásti utca 8. szám

Vaskohászati
anyagismerettel,
jogosítvánnyal
rendelkező

munkavállalót
felvesszünk

JELENTKEZÉS
részletes önéletrajzzal
„10 éves gyakorlat
149 312” jellegre
a Hirdetőbe

HÁZ

Szoba-konyhás vikend-
ház eladó a Keleti-fő-
csatorna partján. „Meg-
együnk” jellegre a ki-
adóba.

Beköltözhető, három-
szobás, összkomfortos,
alápincézett, garázsos,
kertes ház 263 négy-
szöglettel eladó. Sámsoni út 20.

Kétszobás, alápincézett
családi ház beköltözhető-
en a Zalka Máté utcán
eladó. Érdeklődni: Ré-
vész tér 2. (Csónka tem-
plom mögött).

Galyatérőn 2 szobás,
komfortos villanyház +
telek eladó. Érdeklődni:
Galyatérő, Kodály sé-
tány 3., Szabóék.

Eladó a Kar utca 29.
sz. ház beköltözhető la-
kással, telekkel együtt.

LAKÁS

75 négyzetméteres, 3
szobás + étkező, OTP-s
örök lakásom eladom,
vagy budapestre cseré-
lem. OTP-átvállalással is.
Debrecen, Lehel u. 10.
IX. em. 72. Érdeklődni
18 óráig.

OTP-hitelmentes, 3
szobás, ebédelfűtés, ga-
rázsos örök lakás kész-
pénzért azonnal eladó.
„Nagyerdő” jellegre a
kiadóba.

Csapó utcai, 4 szobás,
garázsos szövetkezeti la-
kás eladó. Beköltözhető
1983 elején. Érdeklődni a
20-104-es telefonon.

APRÓHIRDETÉSEK

Elcserelem 3 szobás
+ étkezős, Nagyerdő
környéki, OTP-lakáso-
mat egyetem környékén
1-2 éven belül felülülő
hasonló méretű társas-
házi lakásra. „Zöldöve-
zet, szép környezet” jel-
legre a kiadóba.

Központon levő, 1+2
fő szobás szövetkezeti
lakásunkat elcserelem
két kisebbre. Minden
megoldás érdekel. „Pinc-
ce” jellegre a kiadóba.

Tamásipuszta, Bagosi
u. 28. sz. alatti tanya
800 négyzetfölddel,
több melléképülettel el-
adó. Villany, fűtött kút
van. Hajdúsámsonhoz kb.
2 km-re, Birinyi Pál.

Eladó 200 négyzetföld
zártkert, beültetett közmé-
tessel, Bocskaiert, Dics-
szőlőben, és eladó 40
db fiatal anyajuh. Ér-
deklődni lehet: Rezes
Gábor, Biharkezes, Csapó
utca 8. sz. 11. em. 39. Tele-
fon: 14-089.

220 négyzetföld építési
telek tervrajzzal a Csapó-
kerten, szoba, konyha,
spácz, melléképületekkel
eladó. „Osz elején” jel-
legre a kiadóba.

Balatonbogláron, Ve-
lencei-tónál. Ágárdon
szövetkezeti üdülőlakr-
és tagtársági szertől a
49. sz. ÖMK, Budapest
XII., Alkotás u. 11.
351-165, 153-898. Kér-
jen tájékoztatást.

Egyedül élő, középko-
rá, intelligens férfi al-
berlettel keres ármegje-
löléssel. „Fél szoba”
jellegre a kiadóba.

Eladó Miskolcon, Kom-
lóstetőn, Tapolcával
szemben, zártkertben er-
ős környezetben 250
négyzetföldön vikendtelek,
48 négyzetméter alape-
rületű, új állapotú
ERDÉRT faházal, be-
kerítve. Vezetékes víz az
udvarban. Irányár: 250
ezer Ft. Érdeklődni Miskolcon az esti órákban,
a 11-795-ös telefonon,
vagy a Thököly u. 1.,
Sarlay címen.

Különálló üres szoba-
konyhát keresünk két
személy részére alberlet-
be hosszabb időre. „Ho-
mokban” előnyben
090 410” jellegre a Hir-
detőbe.

Lakást bérelnék, más-
fél, kétszobás, összkom-
fortos, bútorozottan,
lehetőleg városközpont-
ban vagy a klinikához
közel, értelmiségi dolgo-
zó számára. „Június
1981” jellegre a kiadóba.

850-es Fiat Sport
Coupe eladó. Érdeklődni
az esti órákban: Debre-
cen, Sinaí M. u. 7.
X. em.

Trabant Limousine
80000 km-rel, friss mű-
szaki eladó. Érdeklődni
ni lehet a 23-275-ös tele-
fonon esténként 7 óra
után.

Most vizsgázott Tra-
bant Combi eladó. Dr.
Földes, Vörös Hadsereg
útja 43. 18 óráig.

Megkímélt 3 éves
Wartburg Tourist eladó.
Poroszlay út 64. I. em.
3. 18 óra után.

Böröndök, ruhák el-
adók. Holló J. u. 3.
V. 21.

Ödülés Bükkszentke-
reszen. 2 szobás nyara-
ló üdülési célra vál-
latnak eladó. Felvilgó-
sítás: Hajdúszoboszló,
Sport u. 4.

Figyelem! Éva divat-
szalonomba különböző
színű repánadrágok, ove-
ráll és ruhák érkeztek.
Burgundia u. 10.

20 db üres NB kaptár
eladó. Budai Nagy A.
u. 96.

Kerítésdrótfonatot a
legelőben vásárolni,
díjmentesen házhoz szál-
litva. Hatvan u. 34.

Gumicsónak, Seyvler
gyártmányú eladó. Tan-
ácsköztársaság útja 60.
I. 6.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

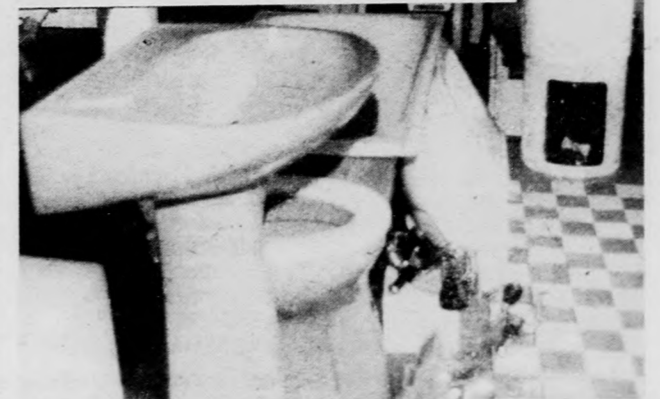
Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Eladó igényesnek 14
karátos laparannal dí-
szített antik bútor. Becs-
keréki S. u. 10. II. 11.

Építkezők, barkácsolók, figyelem!

MOST KERESSE FEL
VAS-MŰSZAKI BOLTUNKAT,
AHOL TELJES
ÁRUVÁLASZTÉKKAL ÁLLUNK
RENDELKEZÉSÜNKRE

Fürdőszoba-berendezések,
kazánok, radiátorok,
villamos szerelési cikkek,
kézi és forgácsoló szerszámok,
hengerelt és húzott áruk
nagy választékát kínálja a

21. sz. boltja
Debrecen, Hatvan utca 43. és 49. szám

Fiatalkor, szakma nélkülük,
figyelem! 15 évet betöltött lányo-
kat felvesszünk és betanítunk szob-
bónak, láncsevelőnek, szegőnek.
Betanulási idő 3-6 hónap, fizet-
és: 2600-2800 Ft/hó, utána teljes-
teljességű 3800-5000 Ft/hó. 18
évet betöltött fiúkat felvesszünk
és lakatos, segédember, író,
festő szakmára képezzük ki. Be-
tanulási idő 6-12 hónap, fizetés
2800-3000 Ft/hó. Betanulás után
teljesítménytől függően 3800-
5000 Ft/hó. Szállást biztosítunk,
üzemi ebéd van. Jelentkezés esen-
tlen részletes tájékoztatást küld-
jünk. Jelentkezés: PATEX An-
gyagipari Szövetség, Budapest
XIII., Fáy u. 81-83., munkügyi
osztály.

A hajdúszoboszlói Vörös Lo-
bogó Mgtsz munkagépjavitó
műhelyvezető munkakör ellátásá-
ra felvesszük a munkakörben jár-
tató, gyakorlati jellegű
dolgozókat. Jelentkezni lehet a
tsz központi irodájában, Hajdú-
szoboszló, Szovát u. 2., a munká-
ügyi csoportvezetőnél.

A Debreceni Állami Gazdaság
központi gépjavitó műhelye
(Központi telep) felvesszük autómotor-
szerelőt, mezőgazdasági szersze-
relőt, karosszérialakatosot és dí-
zel-adagoló szakmunkásokat, leg-
alább 5 éves szakmai gyakorlat-
tal. Aki egy évben háromszor
változtatott munkahelyet, ne je-
lentkezzen! Üzemi ékeztetés biz-
tosítva, közlekedési vállalati
autóbuszal, 44 órányi munka-
idő. Felvétel: a központi mű-
helyvezetőnél.

Női és férfi dolgozókat felve-
szünk az üdülői üzembe két-
műszakos munkára. Jelentke-
zés: Debreceni Állami Gazdaság,
Ótörő u. 24. sz. alatt az üzem-
vezető-helyettesnél. Megközelíté-
s: a 8-as, a 18-as, a 18F-os
számú autóbusszokkal a kon-
zervgyári megállóig.

A Pallagi Kertészeti Kísérleti
Telep eljáró takarított és kerté-
szeti női dolgozókat azonnali be-
lépéssel alkalmaz. Jelentkezés:
Debrecen-Pallag 15., a telepvezető-
nél.

Mellorációs munkák tervezésé-
ben járás agrármérnökök je-
lentkezését várjuk irányító ter-
vezői munkakör betöltésére.
Ajánlatokat „Szakember” jelleg-
re a nyíregyházi Hirdetőbe kér-
jük.

Azonnali felvételünk műanyag-
feldolgozó ismeretekkel és tech-
nikai képességgel rendelkező
dolgozókat, valamint egy műszak-
ra takarított. Műanyag Ipari
Szövetkezet, Debrecen, István út
88.

A Debreceni Építőipari Vállalat
pályázatot hirdet szolgálati la-
kással, családi ház jellegű, kis
létszámú munkásszálló gondnoki
állásának betöltésére. Csak
csere lakással rendelkezők pá-
lyázhatnak. Jelentkezés: Dara-
bos u. 9. szám alatt, az igazgató-
helyettesnél.

A Hunyadi Mgtsz felvételre
keres autószerelőket, mezőgazda-
sági gépszerelőket, karosszéria-
lakatosokat és autolektromos
szerelőket. Jelentkezés: Debre-
cen, Pásti u. 5. sz., vagy a tsz
központjában, a 17-055-ös tele-
fonon.

Felsőfokú végzettséggel épít-
ésszámológépet vagy üzemmér-
nököt azonnali belépéssel felve-
szünk az MTA Atommag Kutató Inté-
zete, Debrecen, Poroszlay út 6.

Megrendülve és fájdalom-
mal tudjuk, hogy szeretett
édesanyánk, anyósnak, nagy-
mamánk és dédnagymamánk,
ÖZV. KOVÁCS LAJOSNÉ

Farkas Zuzsanna
11-én csendesen elhunyt. Tem-
etése 1981. június 16-án, ked-
den déli 12 órakor lesz a Köz-
temető I. o. ravatalozó ter-
méből polgári szertartás sze-
rint. A gyászoló család. La-
kás: Debrecen, Kishegyasi
út 11. lakás, 4. emelet 57.

Mély fájdalommal tudjuk,
hogy szeretett férjem, édes-
apám, nagyapám, apósnak és
jó rokonunk,
SZEPSY JÓZSEF TAMÁS,
a Kossuth Lajos Tudomány-
egyetem Gyakorló Gimnázium-
ának nyugdíjas tanára, 85
éves korában, 1981. június 10-
én váratlan hirtelenséggel el-
hunyt. Szeretett halottunkat
1981. június 16-án, kedden déli
1 órakor helyezjük örök
nyugalomra egyházi szertar-
tás szerint a Köztemető I. o.
2-es számú ravatalozó termé-
ből. A gyászoló család. La-
kás: Debrecen, Erzsébet u. 1.

Mély gyászolt fájdalommal
tudjuk mindazokkal, akik
ismerték és szerették, hogy
forrón szeretett drága jó fe-
leségem, édesanyánk, testvé-
rünk, anyósnak, nagyma-
mamánk, dédnagymamánk, só-
gornőm, keresztanyánk, min-
den jó rokon, hogy
PROKESCH MIHALYNE
Szabó Ilona
boldog házassága 50. évében,
68 éves korában, 1981. június
9-én csendesen elhunyt. Fe-
lételhetetlen drága halottunkat
1981. június 16-án, 15 óra-
kor vesszük végos búcsút a
Köztemető I. o. ravatalozó ter-
mében egyházi szertartás sze-
rint. A gyászoló család. Rész-
vételtóratások mellőzését kér-
jük.

A Ferencváros a bajnok!

KEREKES KÉT GÓLJÁVAL

DMVSC—Volán 2-0 (0-0)

Debrecen, 5000 néző, vezető Hartmann.

DMVSC: Szűcs I. — Kiss, Szigeti, Menyhárt, Fodor — Sallai, Feledi, Szigyártó — Timár, Kerekes, Jankovics.

Volán: Kovács — Martos, Sebők, Hartvanger, Márkus — Forintos, Scres, Juhász, Zombori — Kékesi, Magos.

Csere: Szigyártó helyett Somogyi, Kékesi—Szakál (69. perc), Zombori—Csider (85. perc).

Sárga lap: Sebők (25. perc), Fodor (61. perc).

Góllövő: Kerekes (68. perc), Kerekes (71. perc).

A Volán a kezdés után azonnal beállt védekezni, a debreceniek rohamoztak, de az első negyedóránban nem sikerült gólhelyzetet kialakítani a vendégek kapuja előtt.

A 20. percben Szigyártó lövése került el Kovács kapuját, majd Sallai beadását fejtette Jankovics kapura, a Volán kapusa azonban a helyén volt. A 29. percben remekül csavarta középre a labdát, de a támadók lemaradtak a beadásról. Óriási mezőnyfölényben játszott a Debrecen, de az akciók sok oldaladogatásra épültek és a Volán-védők mindig közbe tudtak lépni. A 44. percben Szigyártó ívelt be egy szá-

badrugást a jobb oldalról, Kerekes feje se alig került el a bal alsó sarkot. Egy perccel később a középcsatár 16 méteres lövése szállt föl.

Fordulás után még egyoldalt volt a játék, a DMVSC egyre nagyobb fölénybe került, a Volán játékosai már nehezen bírták a versenyt a nagy lelkesedéssel játszó és kiróbbanó erőben levő debreceniekkel. Az 56. percben Kiss lövésszerű beadását védte Kovács. Két perccel később Timár remek beadását Kerekes fejtette kapura, Kovács szögletre hártotta, a 67. percben vezette a Volán az első támadását, amelynek végén Kékesi jól helyezte Szűcs kezébe gurított. Ezután Somogyi nagy lövést a léc alól törzta ki Kovács. A 68. percben megszületett a DMVSC vezető gója. Egy jobboldali szöglet után Feledi fejtette Márkus a gólvonalról közel ültette vissza a mezőnybe. 11-es! A büntetőt Kerekes a jobb alsó sarkba lötte. 1-0. A gól után kitámadott a Volán. Forintos fejtését védte Szűcs, majd újabb debreceni gól következett: Jankovics kitűnő labdát tált Kerekes fejére és a DMVSC gólszája a bal alsó sarkba fejt. 2-0.

Most már élvezetes volt a játék, egymás után gördültek a debreceni támadások és a vendégek is veszélyeztettek néhányszor. A 73. percben Kerekes tört ki, lövését Kovács kispárgázta, majd nem sokkal később Somogyi nagy bombáját ütötte szögletre. A hajrában adódtak újabb lehetőségek a Volán kapuja előtt, az eredmény azonban nem változott.

Győzelemmel búcsúzott a hazai közönségtől a DMVSC. A védekezésre berendezkedett Volán ellen nem volt könnyű dolguk a debrecenieknek. A vendégek jól megszervezték a védelmüket, keményen romboltak a kapujuk előterében. Így hiába játszott óriási fölényben a Debrecen, 68. percig döntetlenre állt a találkozó. A hajrában a minden tekintetben jobb DMVSC gólrá tudta váltani fölényét. Ezután jó futball láttak a debreceni közönség, hazais akcióknak és újabb hazais gólnak tapsolható. A látottak alapján a DMVSC nagyobb arányban is győzhetett volna a csak védekezésre összpontosító Volán ellen.

F. T.

A labdarúgó NB I további eredményei.

ZTE—Békéscsaba 2-2 (0-1), Ú. Dózsa—DVTK 2-0 (2-0), Nyíregyháza—Bp. Honvéd 0-0, Rába ETO—Dunaújváros 3-1 (2-0), Csepel—Tatabánya 0-1 (0-1), Kaposvár—Vasas 2-0 (0-0), Ferencváros—PMSC 4-0 (2-0), Videoton—MTK—VM 4-2 (2-1).

A Ferencváros győzelme, miután a Vasas verséget szenvedett Kaposvártól, azt jelentette, hogy a zöld-fehérek már megnyerték a bajnokságot. Az is biztos, hogy a Dunaújváros és az MTK-VM búcsút mond az első osztálynak, a harmadik kieső pedig a Kaposvár vagy a DVTK lesz. A DMVSC megérdemelt előkelő, hatodik helyezését a bajnoki táblázaton.

A Ferencváros győzelme, miután a Vasas verséget szenvedett Kaposvártól, azt jelentette, hogy a zöld-fehérek már megnyerték a bajnokságot. Az is biztos, hogy a Dunaújváros és az MTK-VM búcsút mond az első osztálynak, a harmadik kieső pedig a Kaposvár vagy a DVTK lesz. A DMVSC megérdemelt előkelő, hatodik helyezését a bajnoki táblázaton.

A Ferencváros győzelme, miután a Vasas verséget szenvedett Kaposvártól, azt jelentette, hogy a zöld-fehérek már megnyerték a bajnokságot. Az is biztos, hogy a Dunaújváros és az MTK-VM búcsút mond az első osztálynak, a harmadik kieső pedig a Kaposvár vagy a DVTK lesz. A DMVSC megérdemelt előkelő, hatodik helyezését a bajnoki táblázaton.

GÓL

a halál kapujában

Az egyik edzésen láberősítés közben szűrő fájdalom nyíllal Schwarcz térdébe. Odakap, de nem mer leállni, végigcsinálja a gyakorlatot. Később, a futásnál megint belehasít az éles fájdalom. Fogait összeszorítja és szó nélkül túri. Sem a társai, sem a felügyelőjük, a lengyel kápió nem veszi észre, hogy valami baja történt.

Mikor a tréning után visszamennek a barakkba, Schwarcz gyorsan borogtatást készíti. — Mit csinál? — néz rá csodálkozva magyar társa, Weigner. — Rettenetesen fáj a térdem, megpróbálom kezelni — válaszolja szomorúan. — Mi történt? Beütödted? — Azt hiszem kiújult a porcom. — Micsoda? Porcood? ... — Igen, még 1930-ban Debrecenben, a DVSC elleni meccsünkön szereztem. Egy nagy lövés után a kapus kiütötte a labdát. Én rámentem, hátha sikerül gólt rúgnom, ő is odavetődött, s véletlenül a labda helyett a lendülő lábamat kapta az ölébe, mire én átestem a vállain keresztül. Akkor inszalagszakadást is kaptam. Hónapokig nem tudtam pályára lépni. Operációra persze nem volt pénzünk, örültünk, ha ennyivala meg ruházkodásra tellett. Aztán meg alig volt olyan orvos, aki porcműtétekkel foglalkozott.

— És hogy fozított vele később? — érdeklődik tovább Weigner, hátha most is tudnak enyhíteni az iszonyú fájdalmakon. — Iszapkezelésre jártam és gumitérdvelővel játszottam. Akkor a végigkínlódott

meccseken soha nem gondoltam, hogy a munkaszolgálat idején még hasznát veszem a sérüléseimnek. Négyeszer is leszerelek emiatt. Behívtak, aztán megállapították, hogy porcos a lábam, így nem lehet. Az utolsó alkalommal épphogy megúsztam a dolgot. Hatszáz társam közül, akikkel együtt szovjet területre hurcoltak volna aknamentesítésre, senki sem tért vissza. — Jó lesz vigyázni. A sérült lábomat meg szeretted jelenteni. Steinbergeren kívül másnak nehogy szólj róla — suttogja Weigner. — Nyugodt lehetsz? Amit ember kibírhat, azt én elviselem. Reggel sem látható a térdem rajtam, hogy kilódott. Csak ki ne forduljon a térdem. — Majd ritkábban vezényelek olyan gyakorlatokat az edzéseken, amelyek nagyon igénybe veszik a lábamat. — Rendes vagy — morogja Schwarcz, jólesik neki, hogy társára mindig számíthat. — A legnagyobb gondot azonban a futás jelenti, ez pedig nem hagyható el, enélkül nincs edzés, nincs foci.

Ahogy múlnak a napok, Schwarcz állapota egyre romlik. Néha annyira fáj a térd, hogy könnyelábadt szemmel kinlódja végig a feladatokat. Egyszer a kápió fel is figyel erre, s magához hivatja. — Maga sír? Mi baja van? — kérdi. Schwarcz nem válaszol. Tudja, ha most megmondja az igazat, akkor menthetetlenül a gázkamrába kerül. — Na mi van, nyögje már ki! — ripakodik rá rövid várakozás után a lengyel. — Semmi, a szüleimet siratom, most lett volna az édesanyám születésnapja — vágyja ki magát Schwarcz. — Itt nincs helye az érzelmeknek! Nem tudja hol van? — dühöng a kápió. — Unom már, hogy mindig magával kell foglalkozni: egyszer elköszön, aztán elosztogatja az ételt, most meg ahelyett, hogy az edzésre figyelne, sir. Itt járjon az esze!

Schwarcz összehúzza magát, nem szól egy szót sem. — Na kotródjon vissza — mutat a kápió a pálya közepe felé. — Magán lesz a szemem! Steinberger végig úgy tett, mintha nem tudna semmiről, Weigner a beszélgetés közepén úgy helyezkedett, hogy mindent halljon. Az edzés után, a barakkba érve azonban kifaggyatják Schwarczot. — Na mi van, hogy van a lábád? — Nagyon fáj, sokszor csillogásokat látok — nyöszörög. Látszik, hogy csak az ösztön tartja benne a lelket, különben ennyi szenvedést lehetetlen elviselni. — Lehet, hogy egy idő után betokosodik a porc, s elmúlik a fájdalom — mondja biztatóan Weigner. — Van ilyen? — csillan fel Schwarcz szeme. — En is hallottam már erről — toldja meg Steinberger. — A legbiztosabb az lenne, ha valahogy kikerülnék a csapatból — vélekedik Schwarcz. — Ez lehetetlen — jegyzi meg Steinberger. — Nincs olyan indok, amivel az SS-tisztek elé lehetne állni. — Mi lenne, ha megszöknék és bujkálnék — folytatja Schwarcz. — Hová, mondd hová tudnál elrejtőzni? — kérdi számkokozva Weigner. — Teljes mozgósítást rendelnének el, s kutyákkal kerestelnének. Egy óra sem telne bele és megtalálnának. — A büntetést pedig ismered — így Steinberger. Eszedbe ne jusson ilyesmi.

— És ha valami munkát szereznek — erősködik Schwarcz. — Ha egy magasrangú tiszt elvinne dolgozni, hiába kapkodna utánam Heinz, vagy a kápió. — Kihez fordulhatunk? Ki tenné ezt meg nekünk? — kérdezi Steinberger. — Ugyan — csökönyösködik Weigner. — Fölösleges erről beszélni. Ez úgysem sikerülhet. — Hát akkor mit csináljak? — csattan fel Schwarcz, látszik rajta, hogy az idegek kezdi felmondani a szolgálatot. — Miben bízzak? A szerencsében? Abban, hogy a felsőbb vezetők betiltják a lágerban a focit, vagy abban, hogy a sportrajongó náciakat elvezénylik a táborból, vagy hogy hirtelen befejeződik a háború, s megérkeznek a felszabadító csapatok? Társai hallgatnak... Egyik nap bejelentik: ismét mérkőzés lesz. Schwarcz majd össze esik a hír hallatán. — Ezt nem élem túl — motyogja barátainak. — Nem tudom felogni a gólrá törő balszélő. — Figyelj ide, szólal meg higgadtan Weigner. — Ha foglyok lesznek az ellenfelek, akkor azok úgyis olyan gyengék, hogy ritkán támadnak. Próbálj áldogálni a pályán, pihentesd a fájós lábát, s csak akkor avatkozz játékba, ha muszáj. — Nyugodj meg, könnyebb lesz ez a kilencven perc, mint az edzés — veszi át a szót Steinberger. — A tréningem mindent végig kell csinálnod, a mérkőzésen viszont sokszor lazíthatsz. — Az ellenfél búzákat mezbelen jelenik meg. Legalább olyan megkínzott ez a csapat is, mint amennyit ellen 5-1-re nyertek. Schwarczot rosszullet foglalkozás után a pályára. Színes karikák táncolnak a szeme előtt, szürke füst gomolyg körülötte, vasjáték csapkodását hallja, gázzagot érez... Egy idő után azonban, mikor látja, hogy végig a túlsó térfélen folyik a játék, az idegek megnyugszanak. Az első félidő különösebb nehézség nélkül el is telik, Klaus még a vezetést is megszerzi.

A második játékrészben Schwarcz már rutinosan követi társai taktikáját: berogyasztott bal lábbal áldogál, s úgy helyezkedik, hogy az SS-tisztek ne lássák a dagadt térdét. Negyedóránig semmi feladatra sincs, társai egyfolytában csak rohamoznak, kétszer be is veszik a kaput. A huszadik perc táján tragikus eset történik. Gerd egy lövésnél a labda helyett a váratlanul becsúszó jobb lábát látok — nyöszörög. Látszik, hogy csak az ösztön tartja benne a lelket, különben ennyi szenvedést lehetetlen elviselni. — Lehet, hogy egy idő után betokosodik a porc, s elmúlik a fájdalom — mondja biztatóan Weigner. — Van ilyen? — csillan fel Schwarcz szeme. — En is hallottam már erről — toldja meg Steinberger. — A legbiztosabb az lenne, ha valahogy kikerülnék a csapatból — vélekedik Schwarcz. — Ez lehetetlen — jegyzi meg Steinberger. — Nincs olyan indok, amivel az SS-tisztek elé lehetne állni. — Mi lenne, ha megszöknék és bujkálnék — folytatja Schwarcz. — Hová, mondd hová tudnál elrejtőzni? — kérdi számkokozva Weigner. — Teljes mozgósítást rendelnének el, s kutyákkal kerestelnének. Egy óra sem telne bele és megtalálnának. — A büntetést pedig ismered — így Steinberger. Eszedbe ne jusson ilyesmi.

— Látod, túl vagyunk a meccsen — szalad oda Schwarczhoz Weigner, s megvergeti a vállát. — Jó volt Sanyi — kiabál meg Steinberger a pálya széléről, s ineteget. Schwarcznak jólesik, hogy barátai együtt érznek vele, de nem tud örülni. Az elkövetkezendő napokra gondol...

Magyar nemzetközi sportakrobatikai bajnokság Debrecenben

Immár második alkalommal rendezik meg a magyar nemzetközi sportakrobatikai bajnokságot — először 1980-ban Budapesten, ezúttal Debrecenben a városi sportcsarnokban.

A Himnusz elhangzása után Tóth Lajos, a Hajdú-Bihar megyei Tornaszövetség elnöke mondott megnyitót, üdvözölte a vendégeket, a résztvevőket. Négy ország (Lengyelország, Bulgária, az NSZK és Magyarország) versenyzői indultak a versenyen, viszont nem érkeztek meg a Szovjetunió és az Egyesült Államok tornászai. A szombat délutáni programban a hármas (csak nőknél volt) és a kettes csoportok a statikai és a dinamikus gyakorlatokat mutatták meg. A legtöbb gyakorlat magas pontszámot kapott. A női hármas csapatnál a bolgár lányoknak 9,85 pontra értékelték a versenybírók, a férfi párosoknál a lengyelek 9,8 pontot kaptak első gyakorlatukra. Ma, vasárnap délelőtt 10 óratól újból 2-2 gyakorlatot mutatnak be az együttessel és a 4-4 gyakorlat összeresztése alapján hirdetnek végeredményt.

KERÉKPÁR

A harmadik alkalommal megrendezett nemzetközi ifjúsági kerékpáros verseny első napján a négyfős csapatok a hortobágyi országúton kijelölt 70 km-es távon versenyeztek. Az időnként orkányszerű szél miatt csak két együttes teljesítette az I. osztályú szintet — a viadal egyébként nagy küzdelmet hozott. Az első napi eredmények: 1. Mosoni Vasas 1:40:56, 2. Pécsi Sportiskola 1:42:00, 3. Spartak TILMACE Léva (cseh-szlovákia) 1:42:56, 4. Szekszárdi Szövetkezeti Spartacus 1:45:09, 5. Debreceni MVSC 1:45:34, ... 13. D. Sportiskola 1:57:49.

SOROKBAN

A Komádi—Polgár mérkőzéssel ma kezdődik a járási labdarúgó-bajnokok osztályozója a megyei bajnokságba jutásért. A folytatás: Hajdúszovát—Komádi (VI. 18.), Polgár—Hajdúszovát (VI. 21.), Hajdúszovát—Polgár (VI. 25.), Komádi—Hajdúszovát (VI. 28.), Polgár—Komádi (VII. 2.). Valamennyi mérkőzés 17 órakor kezdődik.

Tokaj környékén rendezték meg a tájékoztató futók országos csapatbajnokságát. A serdülő fiúk mezőnyében a D. Műanyaggyár együttese (Takács Endre, Puskás Mihály, Kiss Attila — edző: Virág István) dicséretes teljesímenyvel az ötödik helyen végzett.

GYÁSZHÍR

Mély fájdalommal tudatjuk, hogy felejtetelen édesanyánk, nagymamánk, dednagymamánk, testvérém, anyósunk, **ÓZV. PAPP SÁNDORNE** szül. Katonka Eszter 1981. június 12-én meghalt. Temetése 1981. június 14-én, vasárnap du. 5 órakor lesz a Jászai Ravatalozóból polgári szertartás szerint. A gyászoló család. Lakás: Józsa, Kosuth u. 19.

Három versenynap után Nagy Béla a 8-9. helyen várja a folytatást az ifjúsági világbajnokságon.

Labdarúgó NB II

D. Universitas—Borsodi Volán. Egyetemi sporttelep, 18 óra, vezető: Fekete. DUSE: Mező — Szabolcsi, Király, Mohács, Pistár — Kiss, Magyar, Lakatos — Balla, Varga, Kincses. Hajdúböszörményi Bocskai—Gyulai SE. Hajdúböszörményi 18 óra, vezető: Király. H. Bocskai: Lovas — Nagy, Lipők, Derzsényi, Kapusi — Burai, Herczeg, Andorkó — Papp, Vaszkiló Sütő. Miskolci VSC—D. Kinizsi. Miskolc, 18 óra, vezető: Nagy (D. Kinizsi): Varga — Kelemen, Vajda, Puskás, Tóth I. — Tózsér, Tóth E., Magyar — Szabó, Bodonyi, Orenstein.

Röplabda NB I

Miskolci VSC—DMVSC 3-0 (6-2, 13). Miskolc, női mérkőzés 100 néző. DMVSC: Lévai, Kincses, Baloghné, Tóth, Gyuricza, Kolbe. A debreceniek csapatából Marek, Nagy, Tischler, Bujdosó és Pál tanulmányi elfoglaltsága miatt hiányzott, és ez meglátszott az együttes teljesítményén. A harmadik szettben 13:8-as vezetés után sem sikerült a játszmad megnyerni. Jó: Baloghné. Viszszavagó ma, vasárnap 11 óratól a Vágóhíd utcai sporttelepen. Ez a mérkőzés lesz az egy fordulós NB I utolsó összecsapása.

Kiemelkedő sportesemények

Atlétika
Nagyerdői stadion, 8: területi ifjúsági egyéni bajnokság (VI. 21.).
Kerékpár
Wesselenyi utca, 9: Debrecen, Hajdúszoboszló, Püspökkladány—Berettyóújfalu—Debrecen nemzetközi ifjúsági országúti verseny.
Kézilabda
Dózsa stadion, 10: D. Dózsa—Lőrinci Főud (női NB II.). Iszapoly u. 9:30: D. Közútiépítők—Bp. AFOR (női NB II.). — Kínzsi—pálya, 9:30: D. Spartacus—D. Dózsa II. (férfi megyei), — 10:15: D. Kinizsi—Földes (női megyei).
Videókn: Polgár—Hajdúszovát (9:30, női megyei), Polgár—Debrecen (10:45, férfi megyei), Földes—Balmazújváros (10, férfi megyei), Hajdúdorog—Hajdúböszörmény (10, férfi megyei), Berettyóújfalu—Püspökkladány (9:30, férfi megyei), Berettyóújfalu—Püspökkladány (9:30, női megyei), Polgár—Mező (10:45, női megyei), Hajdúszoboszló—Bocskai—D. Vörös Meteor (10:30, női megyei), Biharkeresztes—Hajdúböszörmény (11, női megyei), Hajdú Vasas—DMVSC II. (10, női megyei).
Labdarúgás
Egyetemi sporttelep, 18: DUSE—Borsodi Volán (NB II.).

Labdarúgó NB II

D. Universitas—Borsodi Volán. Egyetemi sporttelep, 18 óra, vezető: Fekete. DUSE: Mező — Szabolcsi, Király, Mohács, Pistár — Kiss, Magyar, Lakatos — Balla, Varga, Kincses. Hajdúböszörményi Bocskai—Gyulai SE. Hajdúböszörményi 18 óra, vezető: Király. H. Bocskai: Lovas — Nagy, Lipők, Derzsényi, Kapusi — Burai, Herczeg, Andorkó — Papp, Vaszkiló Sütő. Miskolci VSC—D. Kinizsi. Miskolc, 18 óra, vezető: Nagy (D. Kinizsi): Varga — Kelemen, Vajda, Puskás, Tóth I. — Tózsér, Tóth E., Magyar — Szabó, Bodonyi, Orenstein.

Röplabda NB I

Miskolci VSC—DMVSC 3-0 (6-2, 13). Miskolc, női mérkőzés 100 néző. DMVSC: Lévai, Kincses, Baloghné, Tóth, Gyuricza, Kolbe. A debreceniek csapatából Marek, Nagy, Tischler, Bujdosó és Pál tanulmányi elfoglaltsága miatt hiányzott, és ez meglátszott az együttes teljesítményén. A harmadik szettben 13:8-as vezetés után sem sikerült a játszmad megnyerni. Jó: Baloghné. Viszszavagó ma, vasárnap 11 óratól a Vágóhíd utcai sporttelepen. Ez a mérkőzés lesz az egy fordulós NB I utolsó összecsapása.

Kiemelkedő sportesemények

Atlétika
Nagyerdői stadion, 8: területi ifjúsági egyéni bajnokság (VI. 21.).
Kerékpár
Wesselenyi utca, 9: Debrecen, Hajdúszoboszló, Püspökkladány—Berettyóújfalu—Debrecen nemzetközi ifjúsági országúti verseny.
Kézilabda
Dózsa stadion, 10: D. Dózsa—Lőrinci Főud (női NB II.). Iszapoly u. 9:30: D. Közútiépítők—Bp. AFOR (női NB II.). — Kínzsi—pálya, 9:30: D. Spartacus—D. Dózsa II. (férfi megyei), — 10:15: D. Kinizsi—Földes (női megyei).
Videókn: Polgár—Hajdúszovát (9:30, női megyei), Polgár—Debrecen (10:45, férfi megyei), Földes—Balmazújváros (10, férfi megyei), Hajdúdorog—Hajdúböszörmény (10, férfi megyei), Berettyóújfalu—Püspökkladány (9:30, férfi megyei), Berettyóújfalu—Püspökkladány (9:30, női megyei), Polgár—Mező (10:45, női megyei), Hajdúszoboszló—Bocskai—D. Vörös Meteor (10:30, női megyei), Biharkeresztes—Hajdúböszörmény (11, női megyei), Hajdú Vasas—DMVSC II. (10, női megyei).
Labdarúgás
Egyetemi sporttelep, 18: DUSE—Borsodi Volán (NB II.).

Három versenynap után Nagy Béla a 8-9. helyen várja a folytatást az ifjúsági világbajnokságon.

— Látod, túl vagyunk a meccsen — szalad oda Schwarczhoz Weigner, s megvergeti a vállát. — Jó volt Sanyi — kiabál meg Steinberger a pálya széléről, s ineteget. Schwarcznak jólesik, hogy barátai együtt érznek vele, de nem tud örülni. Az elkövetkezendő napokra gondol...

HAJDÚ-BIHARI NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRT HAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Gazdag a debreceni élelmiszerpiac

A hét végén igen nagy volt a forgalom a debreceni piacokon. A szabadpiac ár-alkulásairól a következő tájékoztatást adjuk: a napraforgó 28-30, a burgonya 7-8, az új burgonya 16-20, a sárgarépa 20, a petrezselyem 20-25, a kelkáposzta 12-20, a sóska 14-18, a karfiol 20-26, a primór paradicsom 40-50, a primór zöldpaprika 30-70, a primór uborka 20-26, a zöldbab 40-45, a zöldborsó 10-14, a gomba 100, az alma 8-20, a cseresznye 12-30, a meggy 15-30, a földieper 15-35, a ribizske 20, az egres 8-12, a dióbél 80-100, a savanyú káposzta 16 forint kilónként.

A retek csomója 3-5, a zöldhagyma csomója 4-5, a fokhagyma darabja 2-4, 1 fej saláta 2-5, a paraj 18-22 forint.

A baromfi piacon az élő csirke 45-58, az élő tyúk 36-46, a sovány élő kacska 42-48, a vágott csirke 65-70, ugyanennyi a vágott kacska kilója is. A tojás darabja 1,50-1,60. Az új sárgarépa csomója 4-8, az új gyökér csomója 5-10 forint. A tejföl és a tehéntúró egyaránt 60 forint kilónként. A sajt kilója 80-90 forint.

Megkérdeztük

Vannak-e salmonellás fertőzések Debrecenben?

Az elmúlt hetekben elterjedt a hír, hogy salmonellás fertőzések vannak a városban. Szerkesztőségünkhez többen fordultak kérésrel, érdeklődjük megjárunk utána, igaz-e a hír. A témában megkérdeztük a Hajdú-Bihar megyei KÖJÁL járványügyi osztályát. A következőkben idézzük válaszukat.

„Salmonellás fertőzések vannak, időnként halmozottan is jelentkezhetnek. A nyári időszakban tapasztalható, sokszor járványos méreteket ölt, heveny bélhurutos megbetegedések tekintélyes részének hátterében az úgynevezett salmonella-baktériumokkal való fertőzés áll. Ez a kórokozó döntő többségben állatokban található (sertés, szarvasmarha, baromfi) igen sokszor anélkül, hogy ezekben valamilyen betegség tünetei mutatkoznának. Az emberek fertőződése leggyakrabban az ilyen állatok feldolgozása révén előállított élelmiszerek közvetítésével történhet. Különösen veszélyesek a nem kellő hőkezeléssel készített hentesáruk (a különféle töftel-

árúk: elsősorban a disznósajt, a lángolt kolbász stb.), valamint a tojás (szinte mindig fertőzött a kacsatojás), illetve a velük készített ételek (krémes).

Az emberi megbetegedések általában aránylag enyhe lefolyásúak, de nagyrészt halálosak is lehetnek. Különösen veszélyes a kisgyermek és a legyengült betegek, az idős emberek fertőződése.

Az emberek közötti terjedésében a piszkos kéznek is jelentős szerepe szokott lenni. A sikeres védekezés módja: az élelmiszerek alapos felfőzése, átsütése, a tej felforraltatása, pasztörözése, a tojás felforraltatása mindenkor fertőtlenítőszer megmosása, valamint a személyi tisztaság (gondos kézmosás étkezések, gyermekek és betegek ápolása előtt).

A megelőzés szempontjából pedig nagyon fontos, hogy a gyógyintézetekben ápoltak részére ne vigyenek be élelmiszert a látogatók.

(Balogh Béla felvétele)

Helyszíni ellenőrzési csoport alakult Hajdúszoboszlón

A hajdúszoboszlói városi tanács apparátusa fontos feladatának tekinti a város rendjének és tisztaságának megővését, a veszélyeztetett családok és gyermekek, valamint a társadalmi gondokodásra szoruló felderítését. Az eredményesebb munka érdekében ezért négy, az apparátus szakembereiből álló helyszíni ellenőrzési csoport alakult. A csoportok évente kétszer (tavasszal-ősszel bejárják a város területét, ellenőrzik a rend és a tisztaság, az építészeti, közegészségügyi hatósági előírások, valamint a tanácsrendeletek betartását, az épületek, építmények, utak, járdák, parkok állapotát, felderítik azokat a személyeket, akik a társadalom segítségére szorulnak.

Lehetőség szerint már a helyszínen intézkednek, egy-egy tagjuk helyszíni bírságotól is jogosult. A csoportok működése a lakosság támogatásával elősegíti a város tisztább, rendeztebbé válását, eredményesebbé teszi a tanácsi szervek munkáját.

MŰSZAKI ÚJDONSÁG.

Szovjet megrendelésre új típusú uborkabetakarító gép mintapéldánya készült el a hőmezővárosi Mezőgazdasági Gépgyártó Vállalatnál. A traktorvontatású egytengelyes gép egy műszakban négy hektárról szedi fel a termést. Vágószerszege a talajszint alatt elvágja a növény szárát, a további szerkezetek felszedik és a tisztítóberendezés hordják, majd leválasztják a termést az indáról, és a konzerválásra kész uborkát a gép mellett haladó gyűjtőcsőbe ürítik. A gép iránt még szocialista országokból is érdeklődnek.

HÍREK

1981. június 14., vasárnap

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Vazul napja

A Nap kél 4.46 — nyugszik 20.43 órakor

VÁRHATÓ IDÓJÁRÁS: Felhőátvonulások, zápor, 1-2 helyen viharos lökésekkel kísért északi-északkeleti szél. Csak lassan mérséklődik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet vasárnap 20-25 fok között.

AZ ORVOSTUDOMÁNYOK DOKTORAI. Dr. Karmazin László egyetemi tanár, a Debreceni Orvostudományi Egyetem rektora a Magyar Tudományos Akadémián sikerral védte meg „Koraszülöttek immunbiológiai történései a postnatalis adaptációban” című disszertációját. Ugyancsak sikerrel védte meg dr. Papp Zoltán egyetemi adjunktus „A magzat velőcsőzáródási rendellenességeinek prenatalis diagnosztikája” című disszertációját. Ezzel mindketten megszerezték az orvostudományok doktora minősítést.

HAJDÚSÁGI ÜTTÖRŐK ZÁNKÁN. Június 15-én, hétfőn a balatoni üttörővárosba utazik a balmazújvárosi üttörő fűvészenekar. Az együttes Adamóczy Béla karnagy vezetésével a Magyar Üttörők Szövetsége fennállásának 35. évfordulója alkalmából rendezett ünnepségen vesz részt Zánkán.

HURRÁ, ITT A NYÁR. Berettyóújfaluban a jubileumi üttörőnyár elnevezésű kéthónapos rendezvénysorozatot ma, június 14-én a József Attila lakótelepen gyermekjuliálissal nyitják meg. Az egész napos programban játékkészítő foglalkozás, néptáncbemutatók, utcaszínház és táncszerepel.

NAIV MŰVÉSZET. A Kecskeméti Naiv Művészek Múzeumának anyagából válogatott alkotások kiállítását nyitják meg június 15-én, hétfőn fél ótkor a hajdúszoboszlói Kiszgalériában. A kiállítás június 19-ig tekinthető meg.

Tatár Éva
Telefon: 12-144

Lotteryeremények

A Sportfoglalkozási és Lottóigazgatóság közlése szerint a 24. játékhetén óttalalatos szelvény nem volt. A lottónyeremények a nyereményilleték levonása után a következők:

Negyvtalatos szelvénye 31 fogadónak volt, nyereményük egyenként 246 114 forint.

Hármas találat 4365 fogadónak volt, nyereményük egyenként 874 forint.

A kéttalalatos szelvények száma 145 746 darab, ezekre egyenként 30 forintot fizetnek.

AZ ÜGYELETES HÍRSZERKESZTŐ

Tatár Éva
Telefon: 12-144

Vizek és áldozatok

Évente hazai és külföldi pihenni vágyók százai töltik a nyárat magyar tenger és más honi vizek partján. A ket a hivatás, a munka szőlő a vízpartra, tudják, a szelíd hullámok legálább annyit szelít el, jelentenek örömet. A nyár kedvelő a vízparton, a tó tévé valóságos barátot indít azért, akik a vizek mellé szülnék pihenni, ne lejtsek el a folyótavakon — akárcsak utcán — meg kell tani bizonyos „közlekedési” szabályokat.

Ennek ellenére a tisztítási adatok meglehetősen rosszok. Az 1976-tól eltelt öt év alatt ember lelte halálát hullámokban. Pusztaszám nagysága is dalmasan megdöbbentő, még akkor is, ha képzelünk mögöttünk reketek, életerős fiúkat, nagyszülőket.

Az ő értelmetlen lukon változtatni lehet, de az éleket me indokolja, hogy a rendezés évről évre hivatkozottanak sztragédiájára.

Mi az, amit kérünk? Ha nincs a gyászos tisztika, a közeli mondatnánk ezt is ne hallott volna arról, hogy felhettessel tilos vízbe menni, mert szívbeteg lehet? Az a szabály, aki emiatt lelt, látás, biztosan háróla, mégis kockáztott. Több mint százaknak a száma, tiltott helyen — vízparton, bányagödör — fürödtek, s a körműség az életükbe került.

Ha alkohol, ami talan emberi tragédiájává vált, az is „megette” a máj. Csaknem 150-en fittak vízbe ittastá. Mert ennyit teletünk a vízi tenger. Kér, tilt, büntet, s örül, ha időbe gíthet azokon, akik tanultak a máséban. Ezt teszik, s ma a dolguk. S meg szeretnék, hogy a henni megy a tenger, a Duna, s a partjára, szép kekkel együtt hazá. Feltétlenül tudjon utazni.

TESTVÉRVÁLLALATOK. A Szalag- és Zsinórgyár debreceni és hajdúszoboszlói gyárában tett látogatást a napokban a gyár NDK-beli testvérvállalatának igazgatója és főmérnöke. A két vállalat 1959 óta műszaki, baráti kapcsolatot tart fenn.

JUBILEUMI GÁLAMŰSOR. A debreceni Löwy Sándor Üttörőház nyílvégi elismert gyermek néptáncgyűjtése június 15-én, hétfőn 17 óra 30-kor a Kölcsey Művelődési Központ színháztermében jubileumi gálaműsort rendez.

HÁROM HÉTIG ZÁRVA. A megyei könyvtár értesíti olvasóit, hogy a gyermekkönyvtár június 16-tól festés miatt előreláthatólag három hétig zárva tart.

GYERMEK- ÉS SPORTNAP. Gyermek- és sportnap rendez dolgozói és azok gyermekei részére ma fél tíztől a gyár kultúrtermében a és sportpályáján a BIOGAL Gyógyászgyár szakszervezeti bizottsága. A programban a Bartók gyermekszínház művészeinek műsora, rajzkilátás, aszfalttrajzverseny és sportvetélkedő szerepel.

KÖZLEMÉNYEK

Aramsünet lesz június 19-én 8.00-12.00 óráig a Csapó utca páros oldalán, a 18. számúól a 28. számúig, a Vár utcán és a Kálvin tér 5. szám alatt. (x)

Női fodrász, kozmetikai szalonunkat Csapó u. 94. alatt június 18-án reggel 7 órakor nyitjuk meg. Kalmárné Ildi, Barabásné Szabó Éva, Csonkáné Selinga Ilona, Gaálné Honka. (x)

Magánrendelőmet 1981. június 15-től szabadság miatt szüneteltetem. Dr. Gulyás Zoltán ideggyógyász, Múzeum u. 4. (x)

Forgalomkorlátozás a hortobágyi nemzetközi lovasnapokon

szertin minél többen vegyék igénybe a lovasnapok rendezvényeire való utazáshoz a tömegközlekedési eszközöket.

A MÁV hivatalos menetrendjében meghirdetett és Hortobágy vasútállomáson megálló vonatokon kívül július 4-én és 5-én mentesítő vonatokat is közlekedtet Debrecen Vásártér—Macs—Balmazújváros—Hortobágy megállóhelyekkel.

Debrecenből indul 6 óra 42 perckor (személyvonat), 9 óra 40 perckor (személyvonat), 12 óra 20 perckor (személyvonat) csak szombati napon közlekedik).

Hortobágyról indul 7 óra 45 perckor (személyvonat), 10 óra 50 perckor (személyvonat) csak szombati napon közlekedik), 17 óra 50 perckor személyvonat és 20 óra 45 perckor személyvonat.

Az utasok jobb kiszolgálása érdekében a Volán 6. számú Vállalat a Hortobágy vasútállomás és a máti lovaspálya között menetrend szerinti autóbúszjáratokat közlekedtet.

Távolsági járatként Debrecen autóbúszállomásról 6 óra 30 perckor és 7 óra 30 perckor indul autóbúsz Hortobágyra és ezek az autóbúszok Hortobágyról 18 óra és 20 óra 30 perckor indulnak vissza Debrecenbe. Mindkét napon közlekedik autóbúszjárat Egerbe, amely érinti Hortobágot is. Ezek az autóbúszok Debrecenből 6 órakor, Hortobágyról 19 óra 16 perckor indulnak. Hajdúszoboszlóról 7 óra 20 perckor indul autóbúsz Hortobágyra, amely 18 óra 55 perckor indul visszasa.

Hortobágyon az utasok a helyi járáti autóbúszokon megvásárolhatják a rendezvények belépőjegyét is.

MOZI • SZÍNHÁZ • TV

Filmhárem hétfő 1/5, 1/7, 1/9 VARÁZSFUVOLA (svéd operafilm, rendezte: I. Bergman).

A KIRÁLYI BIZTOS SZERETŐJE (brazil, 16). Meteor ma 1/6, 1/8, Vig hétfő de. 1/10, du. 6, 1/9.

MESES FÉRFIAK KURBLIVAL (cseh). Művész ma, hétfő 5.

A XX. SZÁZAD KALÓZAI (szovjet kalandfilm). Vig ma de. 1/10, 1/12, 3/2, du. 3/4, 6, 1/9. Apolló de. hétfő 1/10, 1/12, 3/2, 4. Meteor hétfő 3, 1/6, 1/8. Klinika ma 5. Horváth A. hétfő 1/7.

Premier előtt: FOGADÓ AZ ORK VILÁGOSSÁGHOZ (magyar). Híradó hétfő 1/12, 3/2, 1/9.

BOMBASIKER (amerikai). Vig mese hétfő 3/4, 6.

BOBBY DEERFIELD (amerikai). Nagyerdei diszkó ma 19-től 23-ig, filmvetítés 1/10 órakor.

EGY ASSZONY (francia). Apolló hétfő 6, 8.

CSONTVÁRY (magyar) Művész ma, hétfő 1/8.

CSIZMÁS KANDÓR (japán). Meteor mese ma de. 10, du. 3, 1/6.

EGY KIS INDIÁN (amerikai). Meteor ma 3.

FÉLELEM A VÁROS FELETT (francia 16). Apolló ma de. 1/10, 1/12, 3/2, du. 4, 6, 8.

FÉLELM VAGYOK, DE HÓDITANI AKAROK (francia). Meteor kert hétfő 9.

HUCKLEBERRY FINN ÉS A CSIRKEFOGÓK (szovjet). Vig mese ma 3/2, 3/4, 6.

NEGY TESTŐR (angol). Nagyerdei diszkó hétfő 19-től 23 óráig, filmvetítés 1/10.

SÓLYOM NYOMÁBAN (NDK). Meteor mese hétfő 3, 1/6.

STRAND Téli Óra (jugoszláv). Horváth A. ma 1/4, 1/6.

START KÉT KERÉKEN (amerikai). Vig hétfő de. 1/12, 3/2, du. 4.

SZABÁLYTALAN SZABÁLYOS (amerikai, 16 mm-es film vetítése fekete-fehérben)

Híradó ma, hétfő de. 1/10, du. 3/8.

ZSARU (francia). Sumen moprresszó hétfő 9.

SZÍNHÁZ

Művelődési központ:

Ma 7 órakor Háztűznéző — Szilágyi-bérlét.

Hungária

Ma fél 3 órakor Lumpácusz Vagabundusz — Rátkay-bérlét. Este 8 órakor Kabaréest — A, B, C, D, E, stúdiószínház bérlétek érvényesek.

TV

VASÁRNAP

BUDAPEST 1. 8.03 Műsorismertetés. 8.05 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna (ism.). 8.10 Óvodások filmműsora. Kisfilm-összeállítás. 8.30 Pityke örmezt. Magyar rajzfilmsorozat, 12. rész (ism.). 8.40 Mozdonnyal szárazon és vizen. NSZK bábfilmsorozat, 2. rész: Kináló a sivatagba (ism.). 9.10 Az Áru-10. Szovjet játékfilm (ism.). 10.35 A kengyelűtő gyalogkakuk legújabb kalandjai. Amerikai filmsorozat, 6. rész (ism.). 10.55 Hírek. 11.00-12.00 Sportröplé. 1. Kismotoron. 13.45 Műsorismertetés. 13.45 Stan és Pan. Kísért a múlt. Amerikai burleszkfilm. 14.15 Reklám. 14.20 Nótaszó. Emlékezés Magyar Imrere. 14.40 Holnap már késő. Olasz film. 16.15 Reklám. 16.25 Műsorainkat ajánljuk. 16.30 Vuk. Magyar rajzfilmsorozat, 2. rész (ism.). 17.10 Bajnoki vízilabda-mérkőzés. 18.25 Reklám. 18.35 A Községközpont tájékoztatója. 18.40 Idősebbek is elkezdhetik... Tévétorna. 18.45 Esti mese. 19.00 A Hét. 20.00 Hírek. 20.05 A medve és a baba. Francia filmvetítés. 21.30 Sportfrók. 21.40 Kapcsolat... Társasjáték. 22.20 Hírek.

BUKAREST 8.15 Szünidei kalandok. Gyermekfilm. 8.40 Az egészséges életmód. 9.00 A falu életéből. 10.45 Zeneszó. 12.05 Vasárnap album. 14.45 Sakk. 15.00 Téliport. 16.10 A lázadás. Játékfilmsorozat, befejező rész. 17.10

Plonrvetélkedő. 18.00 Tv-híradó. 19.55 A nyomorultak. Amerikai film. 21.30 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA

8.30 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. Évforduló-naptár. 8.45 Délelőtti barangolások. Nézzük meg együtt? Németh Péter sorozata. — Slágerista. — Utcsák, terek, emléktáblák. 9.40 Száll a dal. Munkás- és ifjúmunkás-énekkarok műsorából. II. 9.57-10.00 Műsor-előzetes.

HÉTFŐ

POZSONY 1. 15.20 Iskolatvé. 15.40 A nevelésről. 16.10 Hírek. 16.15 Iskolatvé. 16.40 Mesefilm. 17.10 Katonák műsora. 18.05 A szocialista országok életéből. 18.30 Esti mese. 18.40 Orvosi tanácsok. 18.50 A nevelésről. 19.30 Tv-híradó. 20.00 Rembrandt van Rijn. Tévétájékt. 2. rész. 21.20 Könyvek. 21.25 Dokumentumfilm. 21.50 Huszonnyég óra a világban. 22.05 A rendőrség nyomoz. 22.10 Az NDK Televízió szórakoztató műsora. 22.55 Hírek.

POZSONY 2. 17.35 Hírek. 17.50 Folklor-műsor. 18.15 Dokumentumfilm. 18.40 Magazin. 19.20 Telesport. 19.30 Ország nyelvtanulmány. 20.00 Dokumentumfilm. 20.30 Külföldi sportesemények. 21.20 Aktualitások. 21.50 Szovjet tévétájékt. 2. rész.

BUKAREST 15.00 Magyar nyelvű adás. 17.50 A legkisebbeknek. 18.00 Tv-híradó. 18.25 Gazdasági híryelő. 18.45 Utazás Ausztriába. 19.25 Esti koncert. 19.55 Marx Károly ifjúsága. 5. rész. 21.00 Költészet. 21.15 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA

17.00 Hírek. Időjárás. Lap-szemle. 17.10 Hét-nyitó. Hét-fői információk magazin. Szerkesztő: Haskó József. 18.00 Észak-tiszántúli krónika. 18.15 Mészáros Béla és Vég Csaba cicerázik, az Igrice együttes játszik. 18.25-18.30 Hírössze-foglaló. Műsor-előzetes.